ҶАМЪИЯТИ ДОРОИ МАСЪУЛИЯТИ МАҲДУД ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

Ҳисоботи молиявӣ
барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид

ва ҳисоботи аудитори мустақил

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

МУНДАРИҶА

Саҳифа

ИЗҲОРОТИ РОҲБАРИЯТ ОИДИ БА МАСЪУЛИЯТИ
ИҶРОИШ ВА ТАСДИҚИ ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД 2

ҲИСОБОТИ АУДИТОРИ МУСТАҚИЛ 3-4

ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД:

Ҳисобот оиди фоида ё зарар ва дигар фоидаи умумӣ 5

Ҳисобот оиди вазъи молиявӣ 6

Ҳисобот оиди тағъирёбии сармоя 7

Ҳисобот оиди гардиши воситаҳои пулӣ 8-9

Эзоҳот ба ҳисоботи молиявӣ 10-78

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

ИЗҲОРОТИ РОҲБАРИЯТ ОИДИ МАСЪУЛИЯТИ ИҶРОИШ ВА ТАСДИҚИ ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД

Роҳбарият барои таҳияи ҳисоботи молиявӣ, ки вазъи молиявии Ҷамъияти дорои масъулияташ маҳдуд Ташкилоти амонатии қарзии хурди «ФИНКА»-ро (дар оянда «Ташкилот») ба санаи 31 декабри соли 2022, аз руи натиҷаи амалиетхои хочагидори, инунин гардиши воситаҳои пулӣ ва тағъирёбии сармоя барои соле, ки дар ин сана ба охир расид, мувофиқи Стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ (дар оянда «СБҲМ») инъикос менамояд, ҷавобгар аст.

Ҳангоми таҳияи ҳисоботи молиявӣ роҳбарият ҷавобгар аст ба:

- интихоб ва истифодаи макбули усулҳои сиёсати ҳисобдорӣ;
- пешниҳод намудани маълумот, инчунин маълумот дар бораи сиёсати ҳисобдорӣ, дар шакле, ки бамавриднокӣ, боэътимоднокӣ, қиёспазирӣ ва возехии чунин ахборотро таъмин менамояд;
- пешниҳод намудани маълумоти иловагӣ дар ҳолатҳое, ки риояи талаботи СБҲМ барои фаҳмиши таъсири ин ё он амалиётҳо, ва инчунин дигар воқеъаҳо ва ҳолатҳо ба вазъи молиявӣ ва натиҷаи молиявии Ташкилот аз тарафи истифодабарандагони ҳисоботи молиявӣ кофӣ нест;
- баҳо додан ба қобилияти Ташкилот барои давом додани фаъолият дарояндаи дидашаванда.

Роҳбарият инчунин ҷавобгар аст барои:

- тартиб, татбиқ ва таъмини самаранокӣ ва боваринокии низоми назорати дохилии Ташкилот;
- бурдани баҳисобгирӣ дар шакле, ки эзоҳ намудан ва фаҳмонидани амалиётҳои Ташкилот, ва инчунин пешкаш намудани маълумоти дар сатҳи зарурӣ аниқ оиди вазъи молиявии Ташкилот ва фароҳам намудани мутобиқати ҳисоботи молиявӣ ба СБҲМ-ро, таъмин менамояд;
- бурдани баҳисобгирии муҳосибӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва стандартҳои баҳисобгирии муҳосибӣ;
- қабул намудани чораҳои оқилона барои таъмини амнияти дороиҳои Ташкилот;
- пешгири ва ошкор намудани амалиётхои калобии молиявӣ ва ғайра.

Ҳисоботи молиявии Ташкилот барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид, аз тарафи Роҳбарияти Ташкилот дар санаи 31 марти соли 2023 тасдиқ шудааст.

Аз номи Роҳбарияти Ташкилот:

Сергей Ким
Раиси Раёсат

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қудратов Олимчон
Сармуҳосиб

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

bakertilly
501 офис, куч. Бохтар 37/1,. Душанбе, 734025 Ҷумҳурии Тоҷикистон
T: + 992 (44) 600 46 55 contact@bakertilly.tj www.bakertilly-ca.com

ҲИСОБОТИ АУДИТОРИ МУСТАҚИЛ

Ба Саҳҳомон ва Шӯрои нозирони Ҷамъияти дорои масъулияташ маҳдуд Ташкилоти амонатии қарзии хурд «ФИНКА» (дар оянда «Ташкилот»):

Ақида

Мо санҷиши аудитории ҳисоботи молиявии Ҷамъияти дорои масъулияташ маҳдуд Ташкилоти амонатии қарзии хурд «ФИНКА»-ро (дар оянда «Ташкилот»), ки аз ҳисобот оиди вазъи молиявӣ дар санаи 31 декабри соли 2022, ҳисоботҳо оид ба фоида ва зарар, тағъирёбии сармоя ва гардиши воситаҳои пулӣ барои соле, ки дар ин сана ба охир расид ва инчунин эзоҳоти усулҳои асосии сиёсати ҳисобдорӣ ва дигар тавзеҳот иборат аст, гузарондем.

Ба ақидаи мо, ҳисоботи молиявии мазкур дар тамоми ҷанбаҳои асосӣ вазъи молиявии Ташкилотро дар санаи 31 декабри соли 2022, ва инчунин натиҷаи фаъолият ва гардиши воситаҳои пулии онро барои соле, ки дар ин сана ба охир расид, мувофиқи Стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ ("СБҲМ") боэътимодона инъикос менамояд.

Асос барои ақида

Мо санҷиши аудиториро мувофиқи Стандартҳои байналмиллалии аудиторӣ ("СБА") гузаронидем. Масъулияти мо мувофиқи ин стандартҳо дар бахши "Масъулияти аудитор барои санҷиши аудитории ҳисоботҳои молиявӣ"-и ҳисоботамон ошкор шудааст. Мо мувофиқи талаботи Кодекси ахлоқи аудиторони касбӣ, ки аз тарафи Шӯрои стандартҳои байналмилалии ахлоқ барои муҳосибон тасдиқ шудааст ("Кодекси ШСБАМ"), дар якҷоягӣ бо талаботи ахлоқӣ, ки ба аудити ҳисоботи молиявии мо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дахлдор мебошанд аз Ташкилот мустақил мебошем, ва мо инчунин дигар талаботҳои ахлоқиро низ мувофиқи ин талаботҳо ва Кодекси ШСБАМ иҷро намудаем. Мо боварӣ дорем, ки далелҳои аудиторие, ки мо дастрас намудем барои изҳори ақидаи мо асоси кифоя ва муносиб мебошанд.

Банди диққатҷалбкунанда

Азнавҳисобкунии муносиб

Мо диққатро ба Эзоҳи 3 ҷалб менамоем, ки дар он тавсиф карда мешавад, ки асъори амалиётӣ ва пешниҳоди ин ҳисоботи молиявӣ сомонии тоҷикӣ аст. Маблағҳо бо доллари ИМА, ки дар ҳисоботи молиявӣ пешниҳод шудаанд, аз тарафи СБҲМ талаб карда нашудаанд ва ҳамчун маълумоти иловагӣ барои роҳати истифодабарандагон пешниҳод карда шудаанд. Маблағҳо дар ҳисоботи молиявии ҳамроҳшуда, ки ба доллари ИМА гузаронида шудаанд, дар асоси дар Эзоҳи 3-и ҳисоботи молиявӣ овардашуда, ҳисоб карда шудаанд ва ҳатман маблағи доллари ИМА-ро, ки ҳангоми ҳисоббаробаркунии дороиҳо ва ӯҳдадориҳои Ташкилот мегирифт ё пардохт менамуд нишон намедиҳанд. Ин масъала ба тағъир додани ақидаи мо наовардааст.

Масъулияти роҳбарият ва шахсони масъули идоракунии Ташкилот барои ҳисоботи молиявӣ

Роҳбарияти Ташкилот барои таҳия ва пешниҳоди боэътимодноки ҳисоботи молиявии мазкур мувофиқи Стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ, ва инчунин барои таъсис додани низоми назорати дохилие, ки онро роҳбарият барои таҳияи ҳисоботи молиявие, ки дорои таҳрифи муҳими дар натиҷаи амалиёти мусоҳилакоронаи молиявӣ ва хатогӣ бавуҷудомада нест, зарур меҳисобад, масъул аст.

Ҳангоми таҳияи ҳисоботи молиявӣ, Роҳбарияти Ташкилот барои баҳодиҳии қобилияти давом додани фаъолият дарояндаи дидашаванда, ва вобаста аз вазъият эзоҳ намудани масъалаҳои ба фаъолияти мунтазам вобаста ва истифода намудани асоси фаъолияти мунтазам ҳангоми баҳисобгирӣ масъул мебошад, ба истисноӣ ҳолатҳои нияти барҳамдиҳии Ташкилот ё қатъ намудани фаъолияти он доштани Роҳбарият ё ин ки интихоби воқеии дигар надоштани он.

Шахсони масъули идоракунии Ташкилот барои назорат аз болои таҳия ва пешниҳоди ҳисоботи молиявии Ташкилот масъуланд.

Масъулияти аудитор барои санҷиши аудитории ҳисоботи молиявӣ

Ҳадафи мо аз гирифтани боварии комил оиди аз таҳрифи муҳими дар натиҷаи амалиёти мусоҳилакоронаи молиявӣ ва хатогӣ бавуҷудомада озод будани ҳисоботи молиявӣ ва изҳори ақидаи аудиторӣ, ки ақидаи моро дар бар мегирад, иборат аст. Боварии комил ин боварии дараҷаи баланд мебошад, аммо он кафолат намедиҳад, ки дар раванди санҷиши аудитории мувофиқи СБА гузаронидашуда, ҳамаи хатогиҳои руйдода ошкор мешаванд. Хатогиҳо метавонанд дар натиҷаи амалиёти мусоҳилакорона ё хатогӣ ба вуҷуд оянд ва дар ҳолате муҳим ҳисобида мешаванд, ки агар дар алоҳидагӣ ё якҷоягӣ метавонанд ба интихоби иқтисодии истифодабарандагон, ки дар асоси ҳамин ҳисоботҳои молиявӣ карда мешавад, таъсир расонанд.

Дар давоми санҷиши аудиторӣ мувофиқи СБА мо доварии касбиро амалӣ намуда скептисизми касбиро дар давоми аудит нигоҳ медорем. Мо инчунин:

- хавфи дар натиҷаи амалиёти мусоҳилакоронаи молиявӣ ва хатогӣ ба вуҷуд омадани хатогии муҳимро дар ҳисоботи молиявӣ муайян намуда ба он баҳо медиҳем, тартиботи аудиториро, ки ба ин хавфҳо ҷавобгаранд тайёр ва иҷро менамоем, далелҳои аудиториеро, ки барои баён намудани ақидаи мо кифоя ва муносиб мебошанд дастрас менамоем. Хавфи ошкор накардани хатогиҳои муҳими дар натиҷаи амалиёти мусоҳилакоронаи молиявӣ ба вуҷуд омада аз онҳое, ки дар натиҷаи хатогӣ ба вуҷуд омадаанд, зиедтар мебошад, зеро амалиёти мусоҳилакоронаи молиявӣ метавонад махфинигоҳдорӣ, фиреб, таҳрифоти қасдӣ, изҳороти хатто ё иҷтинοби назорати дохилиро дар бар гирад.
- назорати дохилиро дар ҳудуде меомузем, ки ба санҷиши аудитори дахолат дорад ва барои тайёр намудани тартиботи аудитории муносиб зарур аст, на барои изҳор намудани ақида оиди самаранокии назорати дохилии Ташкилот.
- Муносиб будани сиёсати ҳисобдории истифодашаванда ва асоснок будани баҳодиҳии молиявӣ ва эзоҳоти марбутро, ки аз тарафи Роҳбарият пешниҳод шудаанд аз назар мегузаронем.
- Ақидаро оиди асоснок будани истифодаи асоси фаъолияти мунтазам барои тайер намудани ҳисоботи молиявӣ аз тарафи роҳбарият, ва дар асоси далелҳои аудитории дастрасшуда оиди мавҷуд будани номуайянии муҳими ба ҳодисае ё шароите алоқаманд, ки метавонад қобилияти фаъолияти мунтазами Ташкилотро таҳти шубҳаи ҷиддӣ орад, тайёр менамоем. Агар мо ба ақидае биёем, ки номуайянии муҳим мавҷуд аст, мо бояд дар ақидаи аудитории худ диққатро ба эзоҳоти муносиб дар ҳисоботи молиявӣ ҷалб намоем, ва агар чунин эзоҳот нокифоя бошад, ақидаи худро тағъир намоем. Ақидаи мо дар далелҳои аудитории то санаи ақидаи аудиторӣ гирифташуда асос меебад. Аммо ҳодисаҳо ё шароитҳои оянда метавонанд қобилияти фаъолияти мунтазами Ташкилотро таҳти шубҳа монанд.
- Оиди пешниҳоди умумии ҳисоботи молиявӣ, сохтор ва мазмуни он, аз ҷумла эзоҳот, ва инчунин пешниҳоди одилонаи амалиётҳо ва ҳодисаҳо дар ин ҳисоботи молиявӣ баҳо медиҳем.

Мо ба шахсони масъули рохбарикунандаи Ташкилот маълумотро оиди банақшагирии хачм ва мӯҳлати гузаронидани санҷиши аудиторӣ ва инчунин мушоҳидаҳои муҳими аудит, аз ҷумла норасоиҳои назарраси низоми назорати дохилӣ, ки мо дар рафти санҷиши аудиторӣ ошкор намудаем, мерасонем.

Мо инчунин ба шахсони масъули идоракунӣ изҳорот медиҳем, ки мо талаботҳои ахлоқии марбут ба истиқлолиятро риоя кардаем ва бо онҳо ҳама муносибатҳо ва дигар масъалаҳое, ки метавонанд ба истиқлолияти мо оқилона пиндошта шаванд ва дар ҳолатҳои дахлдор, кафолатҳои марбут ба онҳо муоширaт кунем.

Хайруллоев Фирдавс
Директор
ҶДММ «Бейкер Тилли Тоҷикистон»

Иҷозатнома № 000014 ки аз ҷониби
Бонки миллии Тоҷикистон дода шудааст

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

ҲИСОБОТ ОИД БА ФОИДА Ё ЗАРАР ВА ДИГАР ФОИДАИ УМУМӢ БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД

(бо ҳазор сомонӣ)

	Эзоҳот	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
				Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид *Бо ҳазор доллари ИМА*	Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид *Бо ҳазор доллари ИМА*
Даромади фоизӣ	20	91,806	78,740	7,916	6,958
Хароҷоти фоизӣ	20	(27,969)	(20,625)	(2,412)	(1,823)
Даромади холиси фоизӣ то таъсири барқарорсозии захира аз руи беқурбшавии дороиҳое, ки аз руи онҳо фоиз ҳисоб карда мешавад		**63,837**	**58,115**	**5,504**	**5,135**
Барқарорсозии захира аз руи беқурбшавии дороиҳое, ки аз руи онҳо фоиз ҳисоб карда мешавад	8	(1,180)	653	(102)	58
ДАРОМАДИ ХОЛИСИ ФОИЗӢ		**62,657**	**58,768**	**5,402**	**5,193**
(Хароҷоти)/даромади холис аз амалиёт бо асъори хориҷӣ	21	15,248	8,472	1,315	749
Даромади/(хароҷоти) холис аз дороиҳо/ухдадориҳои молиявӣ аз рӯи арзиши одилона, ки тағъироти онҳо дар таркиби фоида ё зарар инъикос мешавад		(30,187)	(27,391)	(2,603)	(2,421)
Хароҷоти холис аз хизматрасонӣ ва комиссия	22	(374)	(430)	(32)	(38)
Дигар даромадҳо		193	3	17	-
ДАРОМАДИ ХОЛИСИ ҒАЙРИФОИЗӢ		**(15,120)**	**(19,346)**	**(1,303)**	**(1,710)**
ДАРОМАДИ АМАЛИЁТӢ		**47,537**	**39,422**	**4,099**	**3,482**
ХАРОҶОТИ АМАЛИЁТӢ	23	(39,008)	(34,164)	(3,364)	(2,962)
ДАРОМАД ТО ТАЪСИРИ ДИГАР ЗАХИРАҲОИ АМАЛИЁТИ		**8,529**	**5,258**	**735**	**464**
Захира барои беқурбшавии дороиҳои дигар	12	(423)	7	(36)	1
ДАРОМАД ТО АНДОЗБАНДӢ		**8,106**	**5,265**	**699**	**465**
Хароҷоти андоз аз фоида	24	(2,719)	(2,074)	(234)	(183)
ДАРОМАДИ ХОЛИС		**5,387**	**3,191**	**465**	**282**
ФОИДАИ УМУМӢ		**5,387**	**3,191**	**465**	**282**

Аз номи Роҳбарияти Ташкилот:

Сергей Ким
Раиси Раёсат

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қудратов Олимҷон
Сармуҳосиб

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эзоҳот дар саҳифаҳои 10-78 қисми ҷудонашавандаи ҳисоботи молиявии мазкур ба ҳисоб меравaнд. Ҳисоботи аудитори мустақил дар саҳифаи 3-4 оварда шудааст.

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

ҲИСОБОТ ОИДИ ВАЗЪИ МОЛИЯВӢ
ДАР САНАИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022
(бо ҳазор сомонӣ)

	Эзоҳот	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 31 декабри соли 2022 *Бо ҳазор доллари ИМА*	31 декабри соли 2021 *Бо ҳазор доллари ИМА*
ДОРОИҲО:					
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	5	58,747	53,788	5,758	4,760
Воситаҳои пулии барои истифода маҳдуд	6	11,635	5,812	1,140	514
Дороиҳои молиявии деривативӣ	7	-	1,882	-	167
Қарзҳо ба мизоҷон	8	252,931	218,288	24,791	19,318
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	9	-	5,985	-	530
Воситаҳои асосӣ	10	2,311	2,030	227	180
Дороиҳо дар шакли ҳуқуқи истифодабарӣ	11	5,087	5,943	499	526
Дороиҳои ғайримоддӣ	12	104	189	10	17
Дороиҳои андоз аз фоида	24	3,133	5,712	307	505
Дигар дороиҳо	13	3,788	3,997	370	352
ҶАМЪИ ДОРОИҲО		**337,736**	**303,626**	**33,102**	**26,869**
УҲДАДОРИҲО ВА САРМОЯ					
УҲДАДОРИҲО:					
Уҳдадориҳои молиявии деривативӣ	7	27,721	4,982	2,717	441
Амонатҳои мизоҷон	14	70,019	32,580	6,863	2,883
Воситаҳои бонкҳо	15	-	3,000	-	265
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	16	5,440	6,209	533	549
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	17	178,648	206,962	17,510	18,315
Дигар уҳдадориҳо	18	2,810	2,182	275	194
Ҷамъи уҳдадориҳо		**284,638**	**255,915**	**27,898**	**22,647**
САРМОЯ:					
Сармояи оинномавӣ	19	81,217	81,217	15,369	15,369
Захираи умумӣ		4,797	4,797	686	686
Зарари ҷамъшуда		(32,916)	(38,303)	(4,731)	(5,195)
Захираи азнавҳисобкунии асъори хориҷӣ		-	-	(6,120)	(6,638)
Ҷамъи сармоя		**53,098**	**47,711**	**5,204**	**4,222**
ҶАМЪИ УҲДАДОРИҲО ВА САРМОЯ		**337,736**	**303,626**	**33,102**	**26,869**

Аз номи Роҳбарияти Ташкилот:

Сергей Ким
Раиси Раёсат

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қудратов Олимчон
Сармуҳосиб

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эзоҳот дар саҳифаҳои 10-78 қисми ҷудонашавандаи ҳисоботи молиявии мазкур ба ҳисоб меравcomponentsанд. Ҳисоботи аудитори мустақил дар саҳифаи 3-4 оварда шудааст.

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

ҲИСОБОТ ОИДИ ТАҒЪИРЁБИИ САРМОЯ
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

	Сармояи оинномавӣ	Захираи умумӣ	Зарари ҷамъшуда	Фарқияти қурбии ба вуҷуд омада	Ҷамъи сармоя
Дар санаи 1 январи соли 2021	**81,217**	**4,797**	**(41,494)**	**-**	**44,520**
Даромади умумӣ	-	-	3,191	-	3,191
Дар санаи 31 декабри соли 2021	**81,217**	**4,797**	**(38,303)**	**-**	**47,711**
Даромади умумӣ	-	-	5,387	-	5,387
Дар санаи 31 декабри соли 2022	**81,217**	**4,797**	**(32,916)**	**-**	**53,098**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**Сармояи оинномавӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Захираи умумӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Зарари ҷамъшуда** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Фарқияти қурбии ба вуҷуд омада** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Ҷамъи сармоя** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дар санаи 1 январи соли 2021	**15,369**	**686**	**(5,477)**	**(6,638)**	**3,940**
Фарқияти қурбии ба вуҷуд омада	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Даромади умумӣ	-	-	282	-	282
Дар санаи 31 декабри соли 2021	**15,369**	**686**	**(5,195)**	**(6,638)**	**4,222**
Фарқияти қурбии ба вуҷуд омада	-	-	-	518	518
Даромади умумӣ	-	-	465	-	465
Дар санаи 31 декабри соли 2022	**15,369**	**686**	**(4,730)**	**(6,120)**	**5,205**

Аз номи Роҳбарияти Ташкилот:

Сергей Ким
Раиси Раёсат

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қудратов Олимҷон
Сармуҳосиб

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эзоҳот дар саҳифаҳои 10-78 қисми ҷудонашавандаи ҳисоботи молиявии мазкур ба ҳисоб меравонд. Ҳисоботи аудитори мустақил дар саҳифаи 3-4 оварда шудааст.

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

ҲИСОБОТ ОИД БА ГАРДИШИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

	Эзо-ҳот	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид *Бо ҳазор доллари ИМА*	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид *Бо ҳазор доллари ИМА*
ГАРДИШИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ АМАЛИЁТӢ:					
Даромад то андозбандӣ		8,106	5,265	699	465
Ислоҳот барои:					
Барқарорсозии захира аз руи беқурбшавии қарзҳо ба мизоҷон		1,180	(653)	102	(58)
Хароҷот оид ба истеҳлок ва фарсудашавӣ		3,024	2,183	262	194
Зарари фарқияти қурбӣ		(11,553)	(8,355)	(996)	11
Беқурбшаваии дигар дороиҳо		423	(7)	41	(1)
Тасҳеҳи арзиши одилонаи воситаҳои молиявии деривативӣ		30,187	27,391	2,603	2,421
Зарар аз содироти воситаҳои асосӣ		-	25	-	2
Тағъироти холиси фоизҳои ҳисобшуда		(69,756)	(58,115)	(5,503)	(5,135)
Гардиши воситаҳои пулӣ аз фаъолияти амалиётӣ то тағъирёбии дороиҳо ва уҳдадориҳои амалиётӣ		(38,389)	(32,266)	(2,792)	(2,101)
Тағъирёбии дороиҳо ва уҳдадориҳои амалиётӣ					
Камшавӣ/(зиёдшавии) дороиҳои амалиётӣ:					
Воситаҳои пулии барои истифода маҳдуд		(5,884)	(4,092)	(631)	(362)
Дороиҳои молиявии деривативӣ		(25,450)	(16,634)	(2,190)	(1,696)
Қарзҳо ба мизоҷон		56,047	35,095	3,426	3,095
Дигар дороиҳо		(234)	135	(61)	13
(Камшавӣ)/зиёдшавии уҳдадориҳои амалиётӣ:					
Амонатҳои мизоҷон		32,920	22,475	3,590	1,989
Уҳдадориҳои молиявии деривативӣ		19,883	2,418	2,030	(309)
Воситаҳои бонкҳо		(3,203)	2,525	(282)	223
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо		(395)	(15,310)	(35)	(1,287)
Дигар уҳдадориҳо		3,340	636	314	59
Воридшавии воситаҳои пулӣ аз фаъолияти амалиётӣ то андозбандӣ		38,635	(5,018)	3,369	(375)
Андоз аз фоидаи пардохтшуда		(2,719)	(2,199)	(234)	(195)
Хориҷшавии холиси воситаҳои пулӣ аз фаъолияти амалиётӣ		35,916	(7,217)	3,135	(570)
ГАРДИШИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ САРМОЯГУЗОРӢ:					
Хариди воситаҳои асосӣ		(1,377)	(1,792)	(119)	(159)
Хариди дороиҳои ғайримоддӣ		-	(91)	-	(8)
Истифодашавии холиси воситаҳои пулӣ дар фаъолияти сармоягузорӣ		(1,377)	(1,883)	(119)	(167)

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

ҲИСОБОТ ОИД БА ГАРДИШИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

				Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Эзо-ҳот	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
ГАРДИШИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ МОЛИЯВӢ:					
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳои гирифташуда		12,042	83,037	1,038	7,281
Пардохти маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо		(40,356)	(29,515)	(3,480)	(2,611)
Пардохти уҳдадориҳои иҷоравӣ		(2,397)	(1,813)	(207)	(161)
Воридшавии/(хориҷшавии) холиси воситаҳои пулӣ аз фаъолияти молиявӣ		(30,711)	51,709	(2,648)	4,509
Таъсири тағйирёбии қурби асъор ба воситаҳои пулӣ дар асъори		(4,854)	(426)	(419)	(38)
Таъсири фарқияти қурбӣ		-	-	518	-
КАМШАВИИ ХОЛИСИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ ВА ҲАМАРЗИШҲОИ ОНҲО		(1,026)	42,183	(467)	3,733
ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ ВА ҲАМАРЗИШҲОИ ОНҲО, дар аввали давра	**5**	**59,773**	**17,590**	**5,290**	**1,556**
ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ ВА ҲАМАРЗИШҲОИ ОНҲО, дар охири давра	**5**	**58,747**	**59,773**	**5,758**	**5,290**

Дар давоми соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расидааст, фоизҳои гирифташуда ва пардохтшудаи Ташкилот 86,337 ҳазор сомонӣ (7,444 ҳазор доллари ИМА) ва 34,152 ҳазор сомониро (2,945 ҳазор доллари ИМА), мутобиқан ташкил доданд.

Дар давоми соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расидааст, фоизҳои гирифташуда ва пардохтшудаи Ташкилот 73,369 ҳазор сомонӣ (6,848 ҳазор доллари ИМА) ва 34,850 ҳазор сомониро (3,020 ҳазор доллари ИМА), мутобиқан ташкил доданд.

Аз номи Роҳбарияти Ташкилот:

Сергей Ким
Раиси Раёсат

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қудратов Олимчон
Сармуҳосиб

31 марти соли 2023
ш. Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эзоҳот дар саҳифаҳои 10-78 қисми ҷудонашавандаи ҳисоботи молиявии мазкур ба ҳисоб мераванд. Ҳисоботи аудитори мустақил дар саҳифаи 3-4 оварда шудааст.

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

1. ТАШКИЛОТ

ФИНКА Интернейшнл, Инк. («ФИНКА»), ташкилоти ғайри тиҷоратиест, ки дар Иёллоти Муттахидаи Амрико ташкил дода шудааст. Мақсади ФИНКА «ёрӣ расондан ба бенавоён то ки онҳо ба хеш ёрӣ расонанд» аст. ФИНКА бовари дорад, ки гуруснагӣ ва бенавоиро дар дунё фақат тибқи додани хурокворӣ ва грантҳо аз байн бурдан мумкин нест, балки бояд доимӣ тариқи ёрирасонии бенавоён ба хеш ва басандагии хеши онҳо таъсир расонд.

ФИНКА шароитро барои ёрӣ расондан ба хеш ба тариқи ташкил додани фондҳои қарзии барқароршавандаи ҷомеъавӣ, ё «бонкҳои деҳавӣ» дар ҷомеъаҳои бенаво ба тариқи ташкилотҳои фаръӣ, фароҳам меорад. Ташкилотҳои фаръӣ одатан шахси хуқуқии алоҳида буда шартномаҳои фаръиро бо ФИНКА мебананд. Қарзҳои хурд сармоягузориро ба шахсият ё ташкилотҳои хурди аз тарафи ҷомеъа ташкилдодашуда фароҳам меоранд. Иштирокчиён боварӣ ба хеш, ҳурмат нисбат ба хеш пайдо мекунанд, ва сармояро нигоҳ медоранд, ки дар дохили ҷомеъа ҳамчун сарчашмаи доимии сармоя барои сармоягузории оянда мемонад.

Дар соли 2006, ФИНКА хамчун шахси ҳуқуқии алоҳида - Ҷамъияти дорои масъулияташ маҳдуди Ташкилоти амонатии қарзии хурд «ФИНКА»-ро (дар оянда «Ташкилот») дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои додани қарз ва ёрии техникӣ ба соҳибкорони хурд, ки муҳтоҷи қарзҳои хурд барои ташкилоти хурданд, ташкил дод.

Ташкилот корхонаи тиҷоратӣ буда ташкилот фаръии Холдинги молиявии хурди ФИНКА, ки саҳмиядори асосии он ФИНКА Интернейшнл, Инк. аст, мебошад. Ташкилот дастрасии хизматрасонии молиявиро барои соҳибкорони хурде, ки даромади кам доранд, пешниҳод менамояд, то ки онҳо фаъолияти тиҷоратии худро васеъ намоянд, ҷойҳои кории навро созанд, даромади хоҷагиҳоро баланд намоянд, сатҳи зиндагиашонро беҳтар намоянд, қобилияти ташаккули даромадашонро баланд созанд, ва ба ин тавр ба тарақиёти иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳмгузорӣ намоянд.

Ташкилот дар Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар санаи 10 апрели соли 2006 ҳамчун шахси ҳуқуқӣ – ташкилоти фаръии ФИНКА Интернейшнл, Инк. ва дар мақомоти андози Ҷумҳурии Тоҷикистон дар санаи 11 майи соли 2006 ба қайд гирифта шуда баъдан дар санаи 12 ноябри соли 2009 аз нав ба қайд гирифта шудааст. Ташкилот иҷозатномаро аз Бонки миллии Тоҷикистон барои амалиёти амонатӣ ва қарзии хурд бо асъори миллӣ ва хориҷӣ дар санаи 23 ноябри соли 2007 гирифтааст.

Ташкилот ба мизоҷон хизматрасонии зеринро пешкаш менамояд:

- Қарзҳои хурду миёна бо сомонии тоҷикӣ, доллари ИМА ва рубли русия ба шахсони воқеъи ва гуруҳи мизоҷон;
- Хизматрасонии интиқоли маблағҳо барои интиқоли пули нақд дар рубли русия, доллари ИМА ё евро тавассути системаҳои байналхалқии интиқоли маблағҳои;
- Хизматрасонии амонатҳои пасандозӣ ва муҳлатдор дар сомонии тоҷикӣ ва доллари ИМА;
- Ҳисобҳои корти инфиродӣ;
- Хизматрасонии мубодилаи асъор дар доллари ИМА, рубли русӣ ва сомонӣ.

Дар санаи 4 июни соли 2013 Ташкилот барои мизоҷони худ хизматрасониҳои амонатгузории пасандозӣ ва муҳлатнокро фароҳам овард. То охири декабри соли 2014 ин хизматрасонӣ ҳам дар маконҳои шаҳрӣ ва ҳам деҳотӣ пешниҳод шудааст. Хизматрасониҳо аз амонатҳои пасандозӣ ва мӯҳлатнок иборат мебошанд.

Идораи ба қайд гирифташудаи Ташкилот бо нишонаи: Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, кучаи Ҷаббор Расулов, 9 мавқеъ дорад. Дар санаи 31 декабри соли 2022, Ташкилот 17 филиал ва 7 маркази хизматрасонии бонкӣ ҷойгир дар ш. Душанбе ва минтақаҳои гуногуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро дошт. Дар санаи 31 декабри соли 2021, Ташкилот 17 филиал ва 7 маркази хизматрасонии бонкӣ ҷойгир дар ш. Душанбе ва минтақаҳои гуногуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро дошт.

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, шумораи кормандони Ташкилот аз 378 ва 363 нафар, мутобиқан, иборат буд.

Муассис ва назоратчии ниҳоии Ташкилот ФИНКА Интернейшнл, Инк., шабакаи ташкилотҳои микромолиявӣ, ки дар ш. Вашингтон ҷойгир буда, ташкилотҳои фаръии дар 17 кишвари ҷаҳон амалкунандаро дорад, мебошад. Дар соли 2011 ФИНКА Интернейшнл, Инк. 100% саҳмияҳои Ташкилотро ҳамчун саҳми аъзогӣ ба ФИНКА Майкрофайнанс Холдинг Компани ЛЛС, ширкати дорои масъулияти маҳдуд, ки дар асоси қонунгузории штати Делавари, Иёлоти Муттаҳидаи Амрико ташкил дода шуда бо нишонаи 2711 Сентервил Роуд, Сют 400, Уилмингтон, Делавари 19808, Иёлоти Муттаҳидаи Амрико ҷойгир аст.

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, саҳҳомони ФИНКА Майкрофайнанс Холдинг Компани ЛЛС чунин буданд:

	31 декабри соли 2022, %	**31 декабри соли 2021, %**
Саҳҳомон		
FINCA International Inc.	65.89%	65.89%
Корпоратсияи байналхалқии молиявӣ (IFC)	14.27%	14.27%
Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)	8.87%	8.87%
Nederlandse Financierings Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V. (FMO)	7.25%	7.25%
ASN-NOVIB FONDS c/o Triple Jump B.V.	1.67%	1.67%
Triodos Custody B.V. in its capacity as custodian of Triodos Fair Share Fund	1.03%	1.03%
Triodos SICAV II – Triodos Microfinance Fund	1.03%	1.03%
Ҳамагӣ	**100%**	**100%**

Ҳисоботи молиявии мазкур барои нашр аз ҷониби Роҳбарияти Ташкилот дар санаи 31 марти соли 2023 тасдиқ шудааст.

2. ИСТИФОДАИ СТАНДАРТҲОИ НАВ ВА ТАҒЪИРДОДАШУДА

Истифодаи стандартҳои байналмилалии ҳисоботи молиявии (СБҲМ) нав ва таҷдидгардида

Ташкилот стандартҳо ва тафсирҳои аз нав дида баромадашуда ва ислоҳшударо, ки аз ҷониби Раёсати Стандартҳои Байналмилалии Ҳисоб ва Кумитаи Таҳлили Ҳисоботи Молиявии Байналмилалӣ ("IFRIC") дода шудаанд, қабул кардааст, ки барои ҳисоботи молиявии Ташкилот дар 31 декабри соли 2022 татбик карда шудаанд:

- Тағйирот дар бораи имтиезҳои иҷораи МАРБУТ ба COVID-19 пас аз 30 июни соли 2021 (тағйирот ба СБҲМ (IFRS) 16) иҷорагиронро аз арзебии он, ки ое имтиези иҷораи МАРБУТ БА COVID-19 тағиребии шартҳои иҷора аст, озод мекунад.
- Тағйирот ба СБҲМ (IAS) 37 "Захираҳо, ӯҳдадориҳои шартӣ ва дороиҳои шартӣ, шартномаҳои вазнин" - арзиши иҷрои шартнома. Тағйиротҳо муайян мекунанд, ки арзиши иҷрои шартнома хароҷотеро дар бар мегирад, ки бевосита бо шартнома алоқаманд аст. Хароҷоте, ки бевосита бо шартнома алоқаманд аст, метавонад хароҷоти иловагӣ барои иҷрои ин шартнома бошад (мисолҳо метавонанд хароҷоти мустақими меҳнат, мавод бошанд) е тақсимоти хароҷоти дигар, ки бевосита бо иҷрои шартномаҳо алоқаманданд(мисол метавонад тақсимоти амортизатсионӣ аз рӯи объекти воситаҳои (асосии ҳангоми иҷрои шартнома истифодашаванда бошад).
- Тағйирот ба истинод ба заминаи консептуалӣ (Тағйирот ба СБҲМ (IFRS) 3). Тағйиротҳо истиноди кӯҳнашударо ба заминаи консептуалӣ дар СБҲМ (IFRS) 3 бе тағйироти ҷиддии талаботи стандарт нав мекунанд.

- Тағйирот ба СБҲМ (IAS) 41 талаботи дар банди 22 СБҲМ (IAS) 41 мавҷудбударо аз ташкилотҳо бартараф мекунад, ки ҷараени пулии андозбандишавандаро ҳангоми арзебии арзиши одилонаи дороии биологӣ бо истифода аз усули арзиши ҳозира истисно кунанд.

- Такмили солонаи стандартҳои СБҲМ барои солҳои 2018-2020: Тағйирот ба СБҲМ (IAS) 16 воситаҳои Асосӣ воридшавӣ то истифода аз рӯи таъинот. Тағйиротҳо аз арзиши объект кам кардани маблағҳои асосии ҳама гуна даромад аз фурӯши молҳое, ки ҳангоми ба макон ва ҳолати зарурӣ овардани ин дорой ба амал омадаанд, манъ мекунанд, то он тибқи нақшаи роҳбарият амал кунад. Ба ҷои ин, ширкат даромадро аз фурӯши чунин молҳо ва хароҷоти истеҳсоли ин молҳоро ҳамчун фоида е зиен эътироф мекунад.

- Такмили солонаи стандартҳои СБҲМ барои солҳои 2018-2020: Тағйирот ба СБҲМ (IFRS) 1 - аввалин қабули стандартҳои байналмилалии ҳисоботи молиявӣ. Тағйирот ба ширкати фаръии истифодаи банди D16(а) МСФО (IFRS) 1 иҷозат медиҳад, ки фарқиятҳои ҷамъшудаи курсро бо истифода аз маблағҳои нишондодаи ширкати модарӣ дар асоси санаи гузариши ширкати модарӣ ба МСФО арзебӣ кунад.

- Такмили солонаи стандартҳои СБҲМ барои солҳои 2018-2020: Тағйирот ба СБҲМ (ifrs) 9 "воситаҳои Молиявӣ – мефаҳмонад, ки корхона кадом пардохтҳоро дар бар мегирад, вақте ки он меъери 10-фоизии дар банди B3.3.6 СБҲМ (IFRS) 9 зикршударо ҳангоми арзебии мақсаднокии қатъи эътирофи ӯҳдадории молиявӣ истифода мебарад. Ширкат танҳо комиссияҳои байни корхона (қарзгиранда) ва қарздиҳанда пардохтшуда е гирифташударо дар бар мегирад, аз ҷумла комиссияҳое, ки аз ҷониби корхона е қарздиҳанда аз номи дигар пардохта е гирифта шудаанд.

- Такмили солонаи стандартҳои СБҲМ барои солҳои 2018-2020: Тағйирот ба СБҲМ (IFRS) 16 "Иҷора" тасвири ҷуброни хароҷоти иҷорадеҳро барои беҳтар кардани амволи иҷора аз мисол хориҷ мекунад барои бартараф кардани ҳама гуна нофаҳмиҳои эҳтимолӣ дар бораи баҳисобгирии имтиезҳои иҷора, ки метавонанд аз он вобаста бошанд, ки чӣ гуна имтиезҳои иҷора дар ин мисол нишон дода шудаанд.

Ин стандартҳо ва тағиротҳои нав ба вазъи молиявӣ ва натиҷаҳои фаъолияти Ташкилот дар ҳисоботи молиявии мутобиқи талаботи СБҲМ таҳияшуда таъсири ҷиддӣ намерасонанд.

СБҲМ-и нав ё таҷдидгардида – интишорёфта, вале то ҳол қувваи амал пайдонакарда

Як қатор стандартҳо ва тафсирҳои нав бароварда шуданд, аммо то 31 декабри соли 2022 қабул карда нашудаанд ва ҳангоми тартиб додани ин ҳисоботи молиявӣ татбиқ карда нашудаанд. Стандартҳо ва тафсирҳои зерин барои тиҷорати Ташкилот марбутанд. Ташкилот интизор аст, ки ин стандартҳо ва тафсирҳоро аз рӯзи эътибор пайдо карданашон татбиқ кунад. Ташкилот таъсири эҳтимолии истифодаи ин стандартҳоро ба ҳисоботи молиявии худ таҳлил накардааст.

Ба санаи тасдиқ гардидани ҳисоботи молиявии мазкур стандартҳо ва шарҳҳои нави зерин интишор гардида бошанд ҳам, вале қувваи амалӣ пайдо накарда буданд, аз ин рӯ, Ташкилот онҳоро пеш аз мӯҳлат мавриди истифода қарор надод:

- СБҲМ (IFRS) 17" Шартномаҳои суғурта " талаб мекунад, ки ӯҳдадориҳои суғурта аз рӯи арзиши ҷории иҷроиш арзебӣ карда шаванд ва барои баҳодиҳӣ ва пешниҳоди иттилоот барои ҳама шартномаҳои суғурта муносибати якхела дошта бошанд. Ин талаботҳо барои ноил шудан ба ҳадафи баҳисобгирии пайгирона ва дар асоси принсипи шартномаҳои суғурта пешбинӣ шудаанд. Ба давраҳои ҳисоботии солона, ки аз 1 январи соли 2023 ё баъд аз он оғоз мешаванд, татбиқ карда мешавад.

- Ифшои сиёсати баҳисобгирии муҳосибӣ (Тағйирот ба СБМ 1 ва Изҳороти амалии СБҲМ 2) талаб мекунад, ки ташкилот ба ҷои сиёсати муҳими баҳисобгирии худ, сиёсати муҳими баҳисобгирии худро ифшо кунад. Тағйироти минбаъда тавзеҳ медиҳанд, ки чӣ гуна

ташкилот метавонад сиёсати баҳисобгирии муҳимро муайян кунад. Барои дастгирии ислоҳот, Раёсат инчунин роҳнамо ва мисолҳоро барои тавзеҳ ва нишон додани татбиқи “раванди муҳимияти чаҳор марҳила” дар Изҳороти амалии СБҲМ 2 тавсиф кардааст. Давраҳои ҳисоботии солона, ки аз 1 январи соли 2023 ё баъд аз он оғоз мешаванд.

- Тағйирот ба СБМ 8 Сиёсати баҳисобгирии муҳосибӣ, Тағйирот дар баҳодиҳии баҳисобгирӣ ва хатогиҳо таърифи тағирот дар баҳодиҳии баҳисобгирии муҳосибӣ бо таърифи баҳисобгирии муҳосибӣ иваз карда мешаванд. Тибқи таърифи нав, ҳисобҳои муҳосибӣ "маблағҳои пулӣ дар ҳисоботи молиявӣ, ки ба номуайянии андозагирӣ дучор мешаванд" мебошанд. Ташкилотҳо тахминҳои баҳисобгирии муҳосибӣ таҳия мекунанд, агар сиёсати баҳисобгирии муҳосибӣ ҷузъҳои ҳисоботи молиявиро бо тарзе андозагирии номуайянии андозагирӣ талаб кунад. Тағйиру иловаҳо равшан мекунанд, ки тағирот дар баҳисобгирии муҳосибӣ, ки дар натиҷаи маълумоти нав ё таҳаввулоти нав ба вуҷуд меояд, ислоҳи хато нест. Давраҳои ҳисоботии солона аз 1 январи соли 2023 оғоз мешаванд.

- Андози батаъхиргузори вобаста ба дороиҳо ва ӯҳдадориҳое, ки аз як амалиёти ягона бармеоянд (Тағйирот ба СБМ 12 Андозҳои даромад) тавзеҳот медиҳад, ки озодкунии эътирофи аввалия ба амалиётҳое, ки дар онҳо миқдори баробари фарқиятҳои муваққатии тарҳшаванда ва андозбандишаванда ҳангоми эътирофи аввал ба вуҷуд меоянд, татбиқ намегардад. Давраҳои ҳисоботии солона аз 1 январи соли 2023 оғоз мешаванд.

- Тағйирот ба татбиқи ибтидоии СБҲМ 17 Иҷора ва СБҲМ 9 Воситаҳои молиявӣ – Маълумоти муқоисавӣ (Илова ба СБҲМ 17) ба ташкилотҳое иҷозат медиҳад, ки бори аввал СБҲМ 17 ва СБҲМ 9-ро дар як вақт татбиқ кунанд, маълумоти муқоисавиро дар бораи дороии молиявӣ ҳамчун таснифот пешниҳод кунанд. ва талаботҳои андозагирии СБҲМ 9 ба ин дороии молиявӣ қаблан татбиқ шуда буданд. Давраҳои ҳисоботии солона аз 1 январи соли 2023 оғоз мешаванд.

- Таснифоти ӯҳдадориҳо ҳамчун ҷорӣ ё ғайриҷорӣ (Тағйироти СБМ 1 Пешниҳоди ҳисоботи молиявӣ) ҳадафи мусоидат ба мувофиқат дар татбиқи талаботҳо тавассути кӯмак ба ширкатҳо дар муайян кардани он, ки оё дар ҳисоботи вазъи молиявӣ қарз ва дигар ӯҳдадориҳо бо санаи пардохт номуайян аст ҳамчун ҷорӣ (дар давоми як сол пардохтшаванда ё эҳтимолан бояд пардохт шавад) ё ғайриҷорӣ тасниф карда шаванд. Ба давраҳои ҳисоботии солона, ки аз 1 январи соли 2024 ё баъд аз он оғоз мешаванд, татбиқ карда мешавад.

- Ӯҳдадориҳои дарозмуддат бо шартномаҳо (Иловаҳо СБМ 1 Пешниҳоди ҳисоботи молиявӣ) равшан мекунад, ки чӣ гуна шартҳое, ки ташкилот бояд дар давоми дувоздаҳ моҳи пас аз давраи ҳисоботӣ риоя кунад, ба таснифи ӯҳдадорӣ таъсир мерасонад. Ба давраҳои ҳисоботии солона, ки аз 1 январи соли 2024 ё баъд аз он оғоз мешаванд, татбиқ карда мешавад.

- Масъулияти иҷора ҳангоми фурӯш ва баргардонидан (Тағйирот ба СБҲМ 16 Иҷора) тавзеҳ медиҳад, ки чӣ гуна фурӯшанда-иҷорагир амалиёти фурӯш ва бозпасро, ки ба талаботи СБҲМ 15 мувофиқат мекунанд, бояд ҳамчун фурӯш ба ҳисоб гирифта шаванд. Ба давраҳои ҳисоботии солона, ки аз 1 январи соли 2024 ё баъд аз он оғоз мешаванд, татбиқ карда мешавад.

Тағйирот ба СБҲМ 10 Ҳисоботи молиявии муттаҳидшуда ва СБМ 28 Сармоягузориҳо дар ширкатҳои шарикӣ ва корхонаҳои муштарак – Фурӯш ё саҳми дороиҳо байни сармоягузор ва корхонаи шарик ё корхонаи муштараки он. Тағйирот ба СБҲМ 10 ва СБМ 28 ба ҳолатҳое дахл доранд, ки дар он фурӯш ё саҳми дороиҳо байни сармоягузор ва ширкати шарик ё корхонаи муштараки он вуҷуд дорад. Санаи эътибор пайдо кардани ислоҳот аз ҷониби IASB ҳанӯз муайян карда нашудааст; вале пештар татбик намудани ислоххо ичозат дода мешавад.

Ширкат ният дорад, ки ин стандартҳо ва иловаҳои навро, агар татбиқ шаванд, пас аз эътибор пайдо кардани онҳо қабул кунад.

3. УСУЛҲОИ АСОСИИ СИЁСАТИ ҲИСОБДОРӢ

Ҳисобот оиди мувофиқат. Ҳисоботи молиявии мазкур тибқи Стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ («СБҲМ») таҳия шудаанд.

Қобил будан барои давом додани фаъолият дарояндаи дидашаванда. Ҳисоботи молиявии мазкур бо тасмими қобил будани Ташкилот барои давом додани фаъолият дарояндаи дидашаванда таҳия карда шудааст.

Дар давоми солҳое, ки 31 декабри солҳои 2022 ва 2021 ба охир расидаанд, фоидаи умумии Ташкилот ба 5,387 ҳазор сомонӣ (465 ҳазор доллари ИМА) ва 3,191 ҳазор сомонӣ (282 ҳазор доллари ИМА, мутобиқан, баробар буд. Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, зарари ҷамъшудаи Ташкилот ба 32,916 ҳазор сомонӣ (4,731 ҳазор доллари ИМА) ва 38,303 ҳазор сомонӣ (5,195 ҳазор доллари ИМА), мутобиқан, баробар буд.

Дар санаи ба имзо расидани ҳисоботи молиявии мазкур, ба фаъолияти Ташкилот таъсири назаррас нарасидааст, зеро ягон ҳодисаи таҳрикдиҳанда ё тағъирёбии вазъ ба амал наомадааст. Роҳбарияти Ташкилот тағъиротҳои ҷории вазъи иқтисодиро пайгирӣ намуда, барои андешидани чораҳое, ки барои устуворӣ ва рушди амалиёти Ташкилот дарояндаи наздик зарур мешуморанд, пешбини менамояд. Аммо, бо сабаби номуайянии назарраси вазъ, он метавонад дар оянда ба Ташкилот таъсир расонад. Дар айни замон дараҷаи чунин таъсири манфӣ ба натиҷаҳои амалиёт, гардиши пул ва вазъи молиявии Ташкилотро наметавон оқилона баҳо дод.

Ташкилоти модари дастгирии худро дар тартиб додани нақшакашӣ ва дарёфт кардани маблағҳои иловагӣ барои дастгирии дурнамои рушди Ташкилот давом медихад.

Асосҳои пешниҳоди ҳисоботи молиявӣ. Ҳисоботи молиявии мазкур мутобиқи принсипҳои баҳисобгирӣ аз руи арзиши таърихӣ, ба истисное воситаҳои молиявии муайян, ки дар асоси арзиши одилона дар охири ҳар як давраи ҳисоботӣ ҳисоб карда мешаванд, чуноне ки дар сиёсати ҳисобдории дар поён овардашуда нишон дода шудааст, таҳия карда шудааст.

Асъори амалиётӣ. Ҳисоботи молиявии мазкур бо ҳазор сомонии тоҷикӣ ("ҳазор сомонӣ"), агар тартиби дигар нишон дода нашуда бошад, пешниҳод шудааст, ки асъори амалиётии Ташкилот мебошад, зеро моҳияти иқтисодии амалиётҳо ва ҳолатҳои ба Ташкилот марбутро хуб инъикос мекунад.

Азнавҳисобкунии муносиб. Ҳисоботи молиявӣ ба таври иловагӣ бо доллари ИМА пешниҳод карда мешаванд. Чунин пешниҳоди иловагӣ аз тарафи СБҲМ талаб карда намешавад ва аз ин рӯ, маълумоти иловагиро ба ҳисоботи молиявии пешниҳодшуда ифода менамояд. Ҳисоботхои молиявӣ ба доллари ИМА чуноне ки дар поён нишон дода шудааст гардонида шудаанд.

Аз 1 сентябри соли 2005 сар карда аз тарафи Ташкилот Стандарти байналмилалии ҳисоботи молиявии 21 «Таъсири тағъирёбии қурби асъорҳои хориҷӣ» (СБҲМ (IAS) 21) барои ба доллари ИМА гардонидани ҳисоботи молиявии бо сомонӣ ифода шуда, истифода шудааст. Мувофиқи СБҲМ (IAS) 21 дороиҳо ва ӯҳдадориҳо дар асоси қурби асъори дар санаи ҳисоботӣ бартаридошта, маблағҳои сармоя дар асоси қурби асъори таърихии санаи амалиётӣ, ва маблағҳои фоида ва зарар дар асоси қурби асъори миёнаи моҳонаи давра гузаронда шудаанд. Фарқиятҳои қурбии дар натиҷаи гузарондан ба вуҷуд омада дар сармоя инъикос ёфтаанд.

Маблағҳое, ки ҳамчун аз нав ҳисобкунии муносиб пешниҳод шудаанд ҳатман ба маблағҳои доллари ИМАе, ки дар асл барои пардохти дороиҳо ва ӯҳдадориҳои Ташкилот гирифта ё пардохта мешуданд, баробар нестанд.

Қурби асъори хориҷӣ, ки Ташкилот дар асоси он амалиёт кардааст инҳоянд:

	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021
Қурби асъори хориҷӣ дар охири давра нисбат ба сомонӣ		
1 доллари ИМА	10.2024	11.3000
1 евро	10.8911	12.7973
1 рубли русӣ	0.1445	0.1507

Қурби асъори хориҷие, ки аз тарафи Ташкилот барои азнавҳисобкунии маблағҳо дар сомонӣ ба доллари ИМА истифода шудааст, чунин аст:

	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021
Қурби асъор дар санаи ҳисоботӣ	10.2024	11.3000
Қурби миёна	11.5981	11.3162

Даромади фоизии холис. Даромад ва хароҷоти фоизӣ аз руи ҳамаи воситаҳои молиявӣ, ба истиснои онҳое, ки ҳамчун барои савдо тасниф шудаанд ва онҳое, ки бо арзиши одилона баҳо дода мешаванд ё ҳамчун бо арзиши одилона, ки тағйироти онҳо дар таркиби фоида ё зарар инъикос мешаванд (БАОДТФЗ) тасниф шудаанд, дар ҳисобот оиди фоида ё зарар дар «Даромади фоизии холис» дар таркиби «Даромади фоизӣ» ва «Хароҷоти фоизӣ» бо истифодаи усули меъёри фоизи самарабахш инъикос мешаванд. Фоизҳо аз руи воситаҳои молиявии гуруҳи БАОДТФЗ ба тағйироти арзиши одилона дар давраи ҳисоботӣ ворид карда мешавад (ниг. «Фоидаи соф/(зарар) аз руи амалиёт бо дороиҳои тиҷоратӣ ва дигар дороиҳои молиявии БАОДТФЗ ва ӯҳдадориҳои тиҷоратӣ» ва «Фоидаи соф/(зарар) аз дигар воситаҳои молиявии гуруҳи БАОДТФЗ».

Меъёри фоизи самарабахш – меъёри фоизии дисконткунии гардиши эҳтимолии минбаъдаи воситаҳои пулӣ аз руи воситаи молиявӣ то арзиши холиси тавозунии он дар давоми мӯҳлати эътибори эҳтимолии дороии молиявӣ ё уҳдадории молиявӣ ё агар имконпазир бошад, дар давоми мӯҳлати кӯтоҳтар. Гардиши эҳтимолии минбаъдаи воситаҳои пулӣ бо назардошти ҳамаи шартҳои шартномавии воситаҳо ҳисоб карда мешаванд.

Маблағи меъёри фоизи самарабахш ҳамаи пардохтҳо ва маблағҳои пардохта ё гирифташудаи байни тарафҳои шартномаро, ки ба афзоиш ва бевосита ба тартиботи мушаххаси қарздиҳӣ, хароҷоти амалиётӣ ва ҳамаи дигар мукофотпулиҳои алоқаманданд, дар бар мегирад. Барои дороиҳои молиявӣ БАОДТФЗ хароҷоти амалиётӣ дар таркиби фоида ё зарар дар ҳангоми эътирофи ибтидои инъикос мешаванд.

Даромади фоизӣ/хароҷоти фоизӣ бо истифодаи меъёри фоизи самарабахш нисбати арзиши тавозунии дороиҳои молиявӣ, ки беқурб нашудаанд (яъне арзиши истеҳлоқшудаи дороиҳои молиявӣ пеш аз ислоҳот ба маблағи захираи талафоти беқурбшавии пешбинишуда) ё арзиши истеҳлоқшудаи уҳдадориҳои молиявӣ, ҳисоб карда мешавад. Барои дороиҳои молиявии беқурбшуда, даромади фоизӣ бо истифодаи меъёри фоизи самарабахш ба арзиши истеҳлоқшавандаи дороиҳои қарзии беқурбшуда (яъне маблағи маҷмӯи таносубӣ тарҳи захира аз руи талафоти қарзии пешбинишуда) ҳисоб карда мешавад. Барои дороиҳои молиявии аз ҷиҳати қарзӣ беқурбшудаи ташаккулёфта ё харидорӣ шуда меъёри фоизи самарабахш захираи талафоти беқурбшавии пешбинишударо аз руи гардиши воситаҳои пулии пешбинишуда ки аз руи дороии молияви ба даст оварда мешавад.

Даромад ва хароҷоти фоизӣ дар ҳисобот оиди фоида ва зарари Ташкилот инчунин қисми самараноки тағйирёбии арзиши одилонаи деривативҳое, ки чун воситаҳои хеҷингӣ дар гардиши воситаҳои хеҷингии хавфи фоизӣ пешбинӣ шудаанд, дохил мешаванд. Барои хеҷингӣ арзиши одилона аз руи хавфи фоизии даромад ва хароҷоти фоизӣ, қисми самарабахши тағйирёбии арзиши одилонаи деривативҳои таснифшуда, ва инчунин тағйирёбии арзиши одилонаи хавфи таъиншудаи дериватив низ ба даромад ва хароҷоти фоида дохил карда мешавад.

Даромади/хароҷоти хизматрасонӣ ва комиссия. Даромад аз хизматрасонӣ ва комиссия даромадеро, ки бевосита қисми меъёри фоизи самарабахш нестанд (ба маълумоти дар боло овардашуда нигаред) дар бар мегирад. Даромаде, ки дар қисми дахлдори ҳисоботи Ташкилот оид ба фоида ё зарар инъикос шудаанд, аз ҷумла, комиссия аз руи хидматрасонии қарз, пардохти ҳаққи қарз (дар сурати эҳтимолияти набастани созишномаҳои мушаххаси қарзӣ) ва инчунн комиссия барои қарзҳои синдикатсияшуда дар бар мегирад.

Харочот барои хизматрасонӣ ва комиссияи пардохтшуда бо назардошти хизматрасонӣ инъикос мегарданд.

Фоидаи/(зарари) соф аз амалиёт бо дороиҳои тиҷоратӣ ва дигар дороиҳои молиявии БАОДТФЗ ва ӯҳдадориҳои тиҷоратӣ. Фоида/(зарари) соф аз амалиёт бо дороиҳои тиҷоратӣ ва дигар дороиҳои молиявии БАОДТФЗ ва ӯҳдадориҳои тиҷоратӣ ҳама фоида ва зарарро аз тағъирёбии арзиши одилонаи дороиҳои молиявӣ ва ӯҳдадориҳои молиявӣ, ки барои тиҷорат пешбинӣ шудаанд, дар бар мегирад.

СБҲМ (IFRS) 9 Воситаҳои молиявӣ. СБҲМ (IFRS) 9 талаботро оиди эътироф ва бахогузории дороиҳои молиявӣ, ӯҳдадориҳои молиявӣ ва баъзе шартномахои харид ё фурӯши ашёи ғайримолиявӣ муқаррар менамояд. Ин стандарт стандарти СБҲМ (IAS) 39 «Воситаҳои молиявӣ: Эътироф ва андозагирӣ»-ро иваз менамояд. Талаботҳои СБҲМ (IFRS) 9 тағьироти назаррасро нисбат ба стандарти СБҲМ (IAS) 39 пешниход менамоянд. Стандарти нав ба баҳисобгирии дороиҳои молиявӣ ва чанбахои муайяни баҳисобгирии ӯҳдадориҳои молиявӣ тағъироти назаррасро ворид менамояд.

Ташкилот тағъироти минбаъдаро ба СБҲМ (IFRS) 7 "Воситаҳои молиявӣ: Эзоҳот" ворид намудааст, ки нисбати маълумоти соли 2021 истифода шудааст, аммо дар маълумоти муқоисавӣ татбиқ нагардидааст.

Тағъироти асоси дар сиёсати баҳисобгирии Ташкилот аз татбики СБҲМ (IFRS) 9 дар поён оварда шудааст.

<u>Эътироф ва баходихии ибтидои.</u> Дороиҳои молиявӣ ва ӯҳдадориҳои молиявӣ дар ҳисобот оиди вазъи молиявии Ташкилот вақте ки Ташкилот тарафдори шартҳои воситаҳои молиявӣ мегардад, инъикос мешаванд.

Дорои молиявӣ ё ӯҳдадории молиявӣ аввалан бо арзиши одилона, ва барои воситаи молиявие, ки БАОДТФЗ нест, ҷамъи хароҷоти амалиёти, ки бевосита ба харид ё баровардани он алоқаманд аст, бахо дода мешаванд.

<u>Таснифот ва баходихии минбаъда.</u> СБҲМ (IFRS) 9 дорои се таснифи асосии дороиҳои молиявӣ мебошад: бо арзиши истехлокшаванда, бо арзиши одилона, ки тағъироти онҳо дар таркиби дигар фоидаи умумӣ (БАОДТДФУ) ва бо арзиши одилона, ки тағъироти онҳо дар таркиби фоида ва зарар (БАОДТФЗ) аст. Таснифоти СБҲМ (IFRS) 9 умуман дар модели тичорати, ки дар асоси он дороиҳои молиявӣ идора карда мешаванд ва гардиши воситахои пулии шартномавии он асос меебад. Стандарт гурухбандии қаблии аз руи СБХМ (IAS) 39-ро, ки аз дороихо то мухлати пардохт, қарз ва қарздории дебиторӣ ва дороихо барои фурӯш иборат буданд, аз байн мебарад. Тавзеҳот оиди он ки чӣ тавр Ташкилот дороиҳои молиявиро мувофиқи СБҲМ (IFRS) 9 тасниф менамояд, дар зер оварда шудааст.

СБҲМ (IFRS) 9 ба таври назаррас талаботҳои мавҷудаи СБҲМ (IAS) 39-ро барои таснифи ӯҳдадориҳои молиявӣ нигоҳ медорад.

Дороиҳои молиявӣ. Дорои молиявӣ бо арзиши истеҳлокшуда андозагирӣ карда мешаванд, агар он ба ҳарду шартҳои зерин ҷавобгӯ буда хамчут БАОДТФЗ тасниф карда нашуда бошад:

- Доророӣ дар доираи бизнес-моделе нигоҳ дошта мешавад, ки ҳадафи он ҷамъоварии гардиши воситахои пулии шартномавӣ бошад;

- Шартҳои шартнома аз руи дороии молиявӣ дар санаҳои муайян ба даст овардани гардиши воситахои пулиро, ки танҳо аз пардохти маблағи асосӣ ва фоизҳо (ТПМАФ) аз руи маблағи асосии пардохтнашуда иборатанд аст, дар назар дорад.

Дорои молиявӣ БАОДТДФУ бахо дода мешавад, агар он ба ҳарду шартҳои зерин ҷавобгӯ буда хамчут БАОДТФЗ тасниф карда нашуда бошад:

- Дорой дар доираи бизнес-моделе нигоҳ дошта мешавад, ки ҳадафи он аз ҷамъоварии гардиши воситахои пулии шартномавӣ ё фуруши дороиҳои молиявӣ иборат бошад;
- Шартҳои шартнома аз руи дороии молиявӣ дар санаҳои муайян ба даст овардани гардиши воситахои пулиро, ки танҳо аз пардохти маблағи асосӣ ва фоизҳо (ТПМАФ) аз руи маблағи асосии пардохтнашуда иборатанд аст, дар назар дорад.

Тамоми дороиҳои молиявӣ, ки ҳамчун бо арзиши истеҳлокшаванда ё БАОДТДФУ, чунине, ки дар боло оварда шудааст, тасниф карда нашуда бошанд, онхо БАОДТФЗ бахо дода мешаванд. Инхо инчунин хамаи воситахои молияфии дериватививиро дар бар мегиранд.

Ҳангоми эътирофи ибтидои, Ташкилот метавонад дороиҳои молиявиеро, ки дар холатхои дигар бояд бо арзиши истеҳлокшаванда ё БАОДТДФУ ба хисоб гирифта шаванд, бебозгашт ҳамчун БАОДТФЗ ба ҳисоб гирад, агар ин амал номутобиқатии баҳисобгириро бартараф намояд.

Дороиҳои молиявии Ташкилот ба чунин гуруххо баҳисобгири гурӯҳбандӣ карда мешаванд:

Дороиҳои молиявӣ	**Бизнес модел**	**ТПМАФ**	**Категорияҳои андозагирӣ**
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	Барои ҷамъоварии маблағҳои шартномавӣ	Гардиши воситахои пули танҳо аз пардохти маблағи асосӣ ва фоизҳо аз руи мабгали пардохтнашуда	Бо арзиши истеҳлокшаванда
Воситаҳои пулии барои истифода маҳдуд	Барои ҷамъоварии маблағҳои шартномавӣ	Гардиши воситахои пули танҳо аз пардохти маблағи асосӣ ва фоизҳо аз руи мабгали пардохтнашуда	Бо арзиши истеҳлокшаванда
Воситаҳои молиявии деривативӣ	Барои ҷамъоварии маблағҳои шартномавӣ	Гардиши воситахои пули танҳо аз пардохти маблағи асосӣ ва фоизҳо аз руи мабгали пардохтнашуда	БАОДТФЗ
Қарзҳо ба мизоҷон	Барои ҷамъоварии маблағҳои шартномавӣ	Гардиши воситахои пули танҳо аз пардохти маблағи асосӣ ва фоизҳо аз руи мабгали пардохтнашуда	Бо арзиши истеҳлокшаванда
Дигар дороиҳои молияви	Барои ҷамъоварии маблағҳои шартномавӣ	Гардиши воситахои пули танҳо аз пардохти маблағи асосӣ ва фоизҳо аз руи мабгали пардохтнашуда	Бо арзиши истеҳлокшаванда

<u>Арзёбии модели бизнес.</u> Ташкилот ҳадафи модели тиҷоратро, ки дар он дороиҳои молиявӣ дар сатҳи портфел арзёби карда мешаванд, баҳо медиҳад, зеро ин усули идоракунии тиҷорат ва пешниҳоди иттилоотро ба роҳбарият ба таври беҳтарин инъикос мекунад. Маълумоти баррасишуда иборат аст:

- Сиёсатҳо ва ҳадафҳои изҳоршуда барои сандуқ ва фаъолияти он сиёсатҳо дар амал. Махсусан, оё стратегияи роҳбарият ба гирифтани даромади фоизии шартномавӣ, нигоҳ доштани намуди муайяни фоизҳо, мутобиқати давомнокии дороиҳои молиявӣ ба давомнокии ӯҳдадориҳое, ки ин дороиҳоро маблағгузорӣ мекунанд ё гардиши пули нақд тавассути фурӯши дороиҳо равона шудааст.
- Фаъолияти сандуқ чӣ гуна арзёбӣ мешавад ва ба роҳбарияти ташкилот гузориш дода мешавад;
- Хавфҳое, ки ба фаъолияти модели бизнес таъсир мерасонанд (ва дороиҳои молиявие, ки дар доираи ин модел нигоҳ дошта мешаванд) ва стратегияи идоракунии он хавфҳо;

- Аз чт вобаста будани ҷубронпулихо ба менеҷерхои Ташкилот (масалан, оё ҷуброн ба арзиши одилонаи дороиҳои идорашаванда вобаста аст ё дар гардиши воситахои пулии шартномавии ҷамъоваришуда асос ёфтааст); ва
- Басомад, ҳаҷм ва мӯҳлати фурӯш дар давраҳои гузашта, сабабҳои чунин фурӯш ва интизориҳои он дар бораи фаъолияти минбаъдаи фурӯш. Аммо, маълумот дар бораи фаъолияти фурӯш ба таври ҷудогона баррасӣ карда намешавад, балки ҳамчун як қисми баҳодиҳии умумӣ оид ба ҳадафи эълоншудаи идоракунии дороиҳои молиявӣ ва чӣ гуна амалӣ гардидани гардиши воситахои пулӣ, оварда шудааст.

Дороиҳои молиявие, ки барои савдо нигоҳ дошта мешаванд ё идора карда мешаванд ва самараи онҳо дар асоси арзиши одилона баҳогузорӣ карда мешаванд БАОДТФЗ бахогузори карда мешаванд, зеро онҳо на барои ҷамъоварии гардиши воситахои пули ва на барои ҷамъоварии гардиши воситахои рули ва фурӯши дороиҳои молиявӣ нигоҳ дошта мешаванд.

<u>Арзёбии он, ки оё ҷараёни гардиши воситахои пули танҳо аз пардохти маблағи асосӣ ва фоиз иборт аст.</u> Бо мақсади ин арзёбӣ, 'маблаги асосӣ' ҳамчун арзиши одилонаи дороии молиявӣ ҳангоми эътирофи ибтидои муайян карда мешавад. "Фоизҳо" ҳамчун баррасии арзиши вақтии пул ва хавфи қарзӣ, ки ба маблағи асосӣ дар тӯли давраи муайян пардохт нашудааст ва барои дигар хавфҳо ва хароҷоти асосии қарздиҳӣ (масалан, хавфи пардохтпазирӣ ва хароҷоти маъмурӣ), инчунин муайян карда мешавад ва ҳамчун маржаи фоида.

Ҳангоми баҳодиҳӣ ки гардиши воситахои пулии шартномавӣ ТПМАФ хастан ё не, Ташкилот шартҳои воситаҳоро баррасӣ менамояд. Ин баҳодиҳиеро дар бар мегирад, ки оё дороии молиявӣ мӯҳлати шартномавиро дар бар мегирад, ки метавонад мӯҳлат ё миқдори гардиши воситаҳои пулии шартномаро тағйир диҳад, ба шарте ки он ба ин талабот мувофиқат накунад. Ҳангоми баҳодиҳӣ, Ташкилот инро ба назар мегирад:

- воқеаҳои шартӣ, ки ҳаҷм ва мӯҳлати гардиши воситахои пулиро тағйир медиҳанд;
- Хусусиятҳои истифодаи карз;
- Пешпардохт ва тамдиди он;
- шартҳое, ки даъвои Ташкилотро нисбати гардиши воситахои пули аз дороиҳои муайян маҳдуд мекунанд (масалан, қарзҳои беэътибор); ва
- Хусусиятҳое, ки баррасии арзиши вактии пулро тағйир медиҳанд (масалан, барқароркунии давра ба давраи фоизҳо).

<u>Аз нав гуруҳбандӣ.</u> Дороиҳои молиявӣ пас аз эътирофи аввалаи онҳо аз нав тасниф карда намешаванд, ба истиснои давраҳое, ки Ташкилот модели идоракунии тиҷоратии дороиҳои молиявиро тағйир медиҳад. Дар сурати тағйир ёфтани модели тиҷоратӣ, ки мутобиқи он Ташкилот дорои ин ё он дороиҳои молиявӣ мебошад, чунин дороиҳо аз нав тасниф карда мешаванд. Талабот ба таснифот ва арзёбӣ, ки ба гуруҳи нав вобаста аст, ба таври перспективӣ аз рӯзи якуми давраи ҳисоботии аввалини баъди тағйир ёфтани модели тиҷоратӣ, ки ба азнавтаснифкунии дороиҳои молиявии Ташкилот овардааст, татбиқ карда мешавад. Тағйрот дар гардиши воситаҳои пулии шартномавӣ мутобиқи сиёсати ҳисобдории дар поён овардашуда ("тағйир ва қатъ намудани баҳисобгирии дороиҳои молиявӣ") таҳлил карда мешаванд.

<u>Беқурбшавӣ.</u> СБҲМ (IFRS) 9 модели «талафоти расида»-ро тибки СБҲМ (IAS) 39 ба модели «талафоти эҳтимолии қарзӣ» иваз мекунад. Модели нави беқурбшавӣ инчунин нисбати ӯҳдадориҳои қарзӣ ва шартномаҳои кафолати молиявӣ татбиқ карда мешавад, аммо на нисбати сармоягузорӣ. Тибқи СБҲМ (IFRS) 9, талафоти карзи нисбат ба СБҲМ (IAS) 39 пештар қабул карда мешаванд.
Ташкилот захираҳои тахминиро аз руи талафоти қарзии пешбинишуда нисбат ба воситаҳои молиявии зерин эътироф мекунад, ки бо арзиши одилона дар таркиби фоида ё зарар инъикос нашудаанд.

Баҳодиҳии зарар аз руи талафоти қарзии пешбинишуда (ба истиснои зараре, ки аз руи дороиҳои молиявии беқурбшудаи ташаккулшуда ё харид шуда, ки онҳо дар алоҳидагӣ баррасӣ мешаванд), бояд бо истифодаи захираи боқимонда гузаронда шавад, ки он баробар аст ба:

- ҳаҷми зарар аз руи талафоти қарзие, ки дар давоми 12 моҳи наздик интизор мешавад, яъне қисми зарар аз руи талафоти қарзие, ки дар давоми давраи то ба охир расидани мӯҳлати воситаҳои молиявӣ пешбинишуда, ки ба ҳолатҳои ичро накардани ӯҳдадориҳо аз руи воситаҳо дар давоми 12 моҳ пас аз санаи ҳисоботӣ (марҳилаи якум) алокаманданд.
- ҳаҷми зарар аз руи талафоти қарзие, ки дар давоми давраи то ба охир расидани мӯҳлати воситаҳои молиявӣ пешбинишуда, ки дар натиҷаи ҳамаи ҳолатҳои иҷро накардани ӯҳдадориҳо аз руи воситаҳо ба амал меоянд ("марҳилаи дуюм" ва "марҳилаи сеюм").

Ташаккули захираи баҳододашуда ба андозаи маблағи умумии талафоти қарзӣ, ки дар давоми давраи то охири мӯҳлати амали воситаи молиявӣ пешбинӣ шудааст, дар ҳолати афзоиши назарраси хавфи қарзӣ баъд аз лаҳзаи эътирофи ибтидоии он талаб карда мешавад. Аз руи дигар дороиҳои молиявӣ, захираҳо аз руи талафоти қарзии пешбинишуда дар ҳаҷми баробар ба миқдори зарари дар давоми 12 моҳ пешбинишуда ташкил карда мешавад.

Зарар аз руи талафоти қарзии пешбинишуда арзиши имрӯзаи талафоти қарзиро бо назардошти эҳтимолияти онҳо дар бар мегирад. Баҳодиҳии ин зарарҳо ба фарқияти байни гардиши воситаҳои пулие, ки ба Ташкилот дар асоси шартнома таалук доранд ва гардиши воситаҳои пулие, ки дар асоси таҳлили эҳтимолияти як қатор сенарияҳои иқтисодӣ бо истифода аз меъёри фоизи самарабахши барои дороии муносиб ба даст оварда шудааст, баробар мебошад.
Ташкилот талафоти эҳтимолии қарзро дар алохидагӣ ё дар якҷоягӣ барои сандуқи қарзҳо, ки хавфҳои мушабеҳро доранд, бахо медихад.

Маълумоти бештар дар бораи баҳодихии талафоти қарзии пешбинищуда дар Эзоҳи 26, аз ҷумла маълумот дар бораи гурӯҳбандии воситаҳо ҳангоми баҳогузори дар якҷоягӣ пешниҳод карда шудааст.

Дороиҳои молиявии аз ҷиҳати қарзӣ беқурбшуда. Дороии молиявӣ дар ҳолати рӯй додани як ё якчанд чорабиние, ки таъсири манфиро ба гардиши воситаҳои пулииояндаи аз руи ин дорои ҳисобшуда мерасонанд, аз ҷиҳати қарзӣ беқурбшуда ҳисоб мешавад. Дар робита ба дороиҳои молиявии аз ҷиҳати қарзӣ беқурбшуда мафҳуми «дороиҳои марҳилаи сеюм» истифода мешавад. Нишондиҳандаҳои беқурбшавӣ маълумотро оиди рӯйдодҳои зерин дар бар мегирад:

- мушкилоти муҳими молиявии қарзгир ё қарздиҳанда;
- вайрон кардани шартҳои шартнома, ба монанди муфлисшавӣ (дефолт) ё сари вақт пардохт накардани маблағ;
- пешниҳод кардани гузашт ба қарзгиранда бо сабабҳои иқтисодӣ ё шартҳои шартномавӣ бо сабаби мушкилоти молиявии қарзгир, ки қарздиҳанда дар дигар ҳолатҳо пешниҳод намекард;
- аз байн рафтани бозори фаъоли коғазҳои қиматнок дар натиҷаи мушкилоти молиявӣ; ё
- хариди дороии молиявӣ бо тахфифи калон, ки талафоти қарзии расондашударо инъикос менамояд.

Дар баъзе ҳолатҳо, муайян кардани воқеаҳои алоҳида имконнопазир аст, зеро беқурбшавии қарзии дороиҳои молиявӣ метавонад натиҷаи таъсири якҷояи якчанд воқеаҳо бошад. Дар ҳар як санаи ҳисоботӣ Ташкилот баҳодиҳии беқурбшавии қарзии дороиҳои молиявиро мегузаронад, ки дороиҳои молиявии бо арзиши истеҳлоқшаванда ё арзиши одилона дар таркиби дигар фоидаи умумӣ мебошанд. Ҳангоми баҳодиҳии беқурбшавии қарзии воситаҳои қарзии ҳукуматӣ ва корпоративӣ, Ташкилот омилҳои ба монанди фоиданокии вомҳо, рейтингҳои қарзӣ ва қобилияти қарзгирро барои ҷалби маблағгузорӣ ба назар мегирад.

Қарз ҳамчун беқурбшуда ба ҳисоб меравад, агар ба қарзгир бо сабаби бадшавии вазъи молиявияш гузашт пешниҳод шавад, бо шарти мавҷуд набудани далелҳо, ки дар натиҷаи пешниҳоди гузашт коҳиши назарраси хавфи нагирифтани маблағҳои дар шартнома пешбинишуда ва мавҷуд набудани дигар аломатҳои беқурбшавӣ. Дороиҳои молиявӣ, ки вобаста ба онҳо тандиҳӣ муҳокима шудааст, вале пешниҳод нагардидааст, ҳамчун беқурбшуда ба ҳисоб меравад, агар аломатҳои назарраси беқурбшавии қарзӣ, аз ҷумла онҳое, ки ба таърифи муфлисшавӣ (дефолт) мутобиқат кунад мавҷуд бошанд. Муайян намудани

муфлисшавӣ (дефолт) (дар поён оварда шудааст) аломатҳои мавҷуд набудани эҳтимолияти пардохт ва гузаштани мӯҳлати пардохтро (дар ҳолати зиёда аз 180 рӯз) дар бар мегиранд.

Дороиҳои молиявии аз ҷиҳати қарзӣ беқурбшудаи ташаккулёфта ё харидорӣ шуда. Дороиҳои молиявии аз ҷиҳати қарзӣ беқурбшудаи ташаккулёфта ё харидорӣ шуда ба таври мухталиф инъикос мешаванд, зеро чунин дороиҳо аллакай дар вақти эътирофи ибтидоӣ аз ҷиҳати қарзӣ беқурбшуда мебошанд. Нисбати дороиҳои мазкур, Ташкилот ҳамаи тағъиротро дар ҳаҷми зарари қарзӣ, ки дар давоми муҳлати амалкунии дорои аз рӯзи эътирофи ибтидоӣ ба вуҷуд омадааст, ҳамчун захираи пешбинишуда эътироф мекунад; ва ҳама тағъирот дар фоида ё зарар эътироф карда мешаванд. Дар ҳолати тамоюли мусбӣ дар маблағи зарари пешбинишуда аз руи чунин дороиҳо, он ҳамчун фоида аз беқурбшавӣ эътироф мешавад. Ташкилот дар давоми солҳои 2021 ва 2020 дороиҳои молиявии аз ҷиҳати қарзӣ беқурбшудаи ташаккулёфта ё харидорӣ шударо надошт.

Инъикоси захира аз руи зарари талафоти қарзии пешбинишуда дар ҳисоботи молиявӣ. Захира аз руи зарари талафоти қарзии пешбинишуда дар ҳисоботи оиди вазъи молиявӣ ба таври зерин нишон дода мешавад:

- Барои дороиҳои молиявие, ки бо арзиши истеҳлокшаванда инъикос карда мешаванд: ҳамчун тарҳ аз арзиши умумии тавозунии дороиҳо;
- Барои воситаҳои қарзи гуруҳи БАОДТДФУ: дар ҳисоботи молиявӣ зарари пешбинишуда эътироф намешавад, азбаски арзиши тавозуни бо арзиши одилона муайян карда мешавад. Ҳамзамон, захира аз руи талафоти қарзии эҳтимолӣ ба маблағи аз нав баҳодиҳи дар таркиби фонди аз нав баҳодиҳии сармоягузори дохил карда мешавад;
- Барои ӯҳдадориҳои қарзӣ ва шартномаҳои кафолати молиявӣ: ҳамчун ӯҳдадории баҳододашаванда; ва
- Агар ӯҳдадориҳои қарзӣ ҳам қисми истифодашуда ва ҳам истифоданашударо дар бар гиранд ва Ташкилот наметавонад зарар аз руи талафоти қарзии пешбинишуда аз руи қисми истифоданашударо аз зарар аз руи талафоти қарзии пешбинишуда аз руи қисми истифодашуда ҷудо намояд, Ташкилот дар ҳисоботи молияви захираро аз руи зарари талафоти қарзии пешбинишудаи умумӣ барои ҳар ду қисмҳо пешниҳод менамояд. Маблағи маҷмӯӣ ҳамчун тарҳ аз арзиши умумии тавозунии қисми истифодашуда мебошад. Ҳама гуна барзиёдии захираи умумии пешбинишуда аз арзиши тавозунии қисми истифодашуда ҳамчун ухдадории арзёбишуда пешниҳод карда мешавад.

Тағъир ва қатъ намудани баҳисобгирии дороиҳои молиявӣ. Тағъирдиҳии дороии молиявӣ дар сурате ба амал меояд, ки агар дар давраи аз санаи эътирофи ибтидоӣ то санаи пардохти дороии молиявӣ тағъирёбӣ ё дигаргунсозии шартҳои шартномавӣ, ки гардишҳои воситахои пулиро вобаста ба ин дороӣ танзим мекунанд, сурат гирад. Тағъирот ба андоза ва/ё мӯҳлати пардохти гардиши воситаҳои пулии аз рӯи шартнома пешбинишуда, дар айни замон, ё дар ояндаи наздик метавонад таъсир расонад.

Ташкилот бо мақсади ҳарчи бештар баргардонидани маблағҳо ва ба ҳадди камтарин расонидани хавфи муфлисшавии муштариён, шартҳои қарзҳоро барои мизоҷони дорои мушкилоти молиявӣ аз нав дида мебарояд. Татбиқ накардани муҷозот дар ҳолатҳое амалӣ карда мешавад, ки агар қарзгир ҳамаи тадбирҳои имконпазирро барои риояи шартҳои аслии шартномавӣ истифода барад, хавфи баланди муфлисшавӣ (дефолт) мавҷуд аст ё муфлисшавӣ аллакай ба амал омадааст, ва инчунин интизор мешавад, ки қарзгир қобилияти иҷро намудани шартҳои пешбининамудаи шартномаро дорад. Аз нав дида баромадани шартҳо дар аксари мавридҳо тамдиди муҳлати пардохти қарз, тағъир додани муҳлати гардиши воситаҳои пули аз руи қарз (пардохтҳо аз руи қарзи асосӣ ва фоиз), кам кардани гардиши воситаҳои пулии ба қарздиҳанда тааллуқ дошта (бахшидани қарздорӣ аз рӯи қарзи асосӣ ё фоизҳо), инчунин тағъир додани нишондиҳандаҳоро (меъёрҳоро) дар бар мегирад. Ҳангоми тағъир додани дороиҳои молиявӣ, Ташкилот арзёбӣ мекунад, ки оё ин тағъирот ба қатъкунии эътирофи дороӣ оварда мерасонад ё не. Мутобиқи сиёсати Ташкилот тағъирот дар он ҳолат ба қатъкунии эътирофи дороӣ оварда мерасонад, агар он сабаби фарқиятҳои назаррас дар шартҳои шартнома гардад. Барои муайян кардани он, ки шартҳои тағъирёфта аз шартҳои аслии шартномавӣ фарқ мекунанд ё не, Ташкилот инҳоро таҳлил мекунад:

- Баҳодиҳии миқдорӣ барои муқоиса кардани арзиши имрӯзаи қисми боқимондаи гардиши воситаҳои пулӣ мутобиқи шартҳои аслии шартнома ва гардиши воситаҳои пули тибқи шартҳои аз нав дида баромадашуда гузаронида мешавад, барои ин ҳарду маблағ бо истифода аз меъёри самараноки фоизи дисконт карда мешаванд. Агар фарқияти арзиши ҷорӣ аз 10% зиёдтар бошад, Ташкилот чунин мешуморад, ки он ба қадри кофӣ фарқиятест, ки боиси аз ҳисоб баровардани таназзул мегардад.

Агар шартҳо ба куллӣ фарқ кунанд, Ташкилот дороии аслии молиявиро аз нав бо арзиши одилона эътироф мекунад ва меъёри нави самарабахши дороиҳоро аз нав ҳисоб мекунад. Мутаносибан санаи аз нав ба расмият даровардани санаи эътирофи ибтидоӣ барои мақсадҳои ҳисоб кардани беқурбшавӣ, аз ҷумла бо мақсади муайян кардани зиёдшавии хавфи қарзӣ аст.

Агар шартҳо ба таври назаррас фарқ накунанд, азнавсозӣ ё тағъирёбӣ боиси ба аз нав ба хисоб гирифтани дороиҳои молиявӣ нахоҳад шуд ва Ташкилот арзиши умумии тавозуниро дар асоси гардиши воситахои пулии тағъирёфта аз руи дороии молиявӣ аз нав ҳисоб мекунад ва фоида ё зарарро дар фоида ё зарар эътироф менамояд. Арзиши нави тавозунӣ аз нав баҳисобгирии гардиши воситаҳои пулиро бо меъёри ибтидоии фоизи самарабахш ҳисоб мекунад (меъёри фоизи самарабахши тасҳеҳшудаи қарз барои дороиҳои молиявии аз беқурбшуда ё тавлидшуда).

Аз хисоб баровардани дороиҳои молиявӣ танҳо дар сурати қатъ шудани ҳуқуқҳо аз руи гардишҳои воситахои пули дар асоси шартномаи дахлдор (аз он ҷумла гузаштани муҳлати ҳуқуқҳо дар натиҷаи ислоҳот, ки ба тағъироти назаррас дар шартҳои шартномавӣ сабаб шудаанд) ё дар мавриди интиқоли дороӣ ва ҳамаи хавфҳо ва фоидаҳои марбут ба дороӣ ба ташкилоти дигар ба амал меояд. Агар Ташкилот тамоми хавфҳои асосии марбут ба дороиро интиқол надиҳад ва нигоҳ надорад, ва назорати моликияти интиқолшавандаро идома диҳад, он гоҳ он ҳиссаи худро дар ин дорои ва уҳдадории марбут ба он ба андозаи пардохти имконпазири маблағҳои дахлдор инъикос менамояд. Агар Ташкилот ҳамаи хавфҳо ва мукофотпулиҳои марбут ба дороиҳои молии интиқолшударо дар худ нигоҳ дорад, он гоҳ вай баҳисобгирии ин дороиро давом медиҳад.

Хориҷкунии дороиҳои молиявӣ. Қарзҳо ва коғазҳои қиматноки қарзӣ танҳо дар ҳолате, ки агар Ташкилот наметавонад пардохти пурра ё қисмии дороиҳои молиявиро асоснок интизор шавад, аз ҳисоб бароварда мешавад. Дар ин ҳолат, Ташкилот хулоса мекунад, ки қарзгир дорои ё сарчашмаи даромаде, ки имкон медиҳад маблағи пулиро барои пардохти маблағҳои зарурӣ пешниҳод намояд, надорад. Аз ҳисоб баровардан ба қатъ шудани эътироф меорад. Ташкилот ҳуқуқ дорад, ки аз ҷамъоварии маҷбурии уҳдадорӣ аз руи дороиҳои молиявии аз ҳисоб баровардашуда истифода намояд. Ҷуброни хароҷоте, ки аз ҷониби Ташкилот ба таври маҷбурӣ гирифта шудааст, боиси афзоиши фоида аз беқурбшавӣ мегардад.

Уҳдадории молиявӣ. Уҳдадории молиявӣ ё ҳамчун уҳдадории молиявӣ бо арзиши одилона дар таркиби фоида ё зарар (БАОДТФЗ) ё дигар уҳдадории молиявӣ тасниф мешаванд.

Ӯҳдадориҳои молиявӣ БАОДТФЗ. Ӯҳдадориҳои молиявӣ дар ҳолатҳои зерин ҳамчун БАОДТФЗ тасниф карда мешаванд: (i) барои тиҷорат ҳисоб карда мешавад, ё (ii) он ҳамчун БАОДТФЗ тасниф шудааст.

Ӯҳдадориҳои молиявӣ ҳамчун тиҷоратӣ дар ҳолатҳои зерин тасниф мешаванд:

- Он асосан барои бозхарид кардани он дар мӯҳлати наздик ба амал омад; ё
- Ҳангоми инъикоси аввала он ҳамчун қисми сандуқи воситаҳои молиявии муайяншуда мебошад, ки Ташкилот дар якҷояги идора мекунад ва намунаи воқеии даромади кутоҳмуддат мебошад; ё
- Он як воситаи дериватив иест, ки ҳамчун воситаи ҳеҷингӣ тасниф нашудааст ё самарон нестанд.

Ӯҳдадории молиявии аз ухдадориҳои молиявии барои тиҷорат ё баррасии мунтазам фарққунанда, ки метавонад аз ҷониби харидор ҳамчун қисми якҷояи тиҷоратӣ пардохта шавад, мумкин аст ҳамчун БАОДТФЗ бо эътирофи ибтидоӣ муайян карда шавад, агар:

- Чунин таснифот фарқияти баҳодиҳӣ ё эътирофро метавонад ба таври назаррас коҳиш диҳад ё тамоман аз байн барад.
- Дороии молиявӣ қисми гурӯҳи дороиҳои молиявӣ ё ӯҳдадориҳои молиявӣ ва ё ҳардуи онҳо мебошад, ки онҳо идора карда мешаванд ва самаранокии онҳо мутобиқи стратегияи қабулшудаи идоракунии хавф ё сармоягузории Ташкилот дар асоси арзиши одилона баҳо дода мешавад, ва маълумот дар бораи гурӯҳбандии дохилӣ дар асоси он тайёр карда мешавад; ё
- Он як қисми шартномаест, ки доройӣ як ё якчанд намуди воситаи маҳсулии дар даруни он сохташуда мебошад, ва СБҲМ (IFRS) 9 тасниф кардани тамоми шартномаро (доройӣ ё ӯҳдадорӣ) ҳамчун БАОДТФЗ иҷозат медиҳад.

Ӯҳдадориҳои молиявии гуруҳи БАОДТФЗ бо арзиши одилона инъикос карда мешаванд, ҳар гуна фоида ё талафот аз азнавбаҳоди дар таркиби фоида ё зиён эътироф карда мешавад, ба шарте, ки чунин даромад ё зарар дар муносибатҳои ҳамчун ҳуҷҷунонӣ қайдшуда иштирок намекунад. Даромади холис ё талафоти дар ҳисоботи фоида ё зиён эътироф гардида ҳама гуна фоизҳои аз рӯи ухдадории молиявӣ пардохташударо дар бар мегирад ва дар сатри “фоидаи соф /(зарар) аз дигар воситаҳои молиявии гуруҳи БАОДТФЗ” дар ҳисоботи фоида ва зарар инъикос карда мешавад.

Бо вуҷуди ин, барои ӯҳдадориҳои молиявии ғайридеривативӣ, ки ҳамчун БАОДТФЗ тасниф шудаанд, андозаи тағъирёбии арзиши одилонаи ӯҳдадориҳои молиявӣ, ки тағъирёбии хавфи қарзии он вобаста аст дар таркиби дигар фоидаи умумӣ эътироф мешавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки эътибори таъсири тағъирот дар хавфи қарзии ӯҳдадориҳо дар дигар фоидаи умумӣ метавонад ба номувофиқии бисёртари баҳисобгирии фоида ё зарар расонад. Маблағи боқимонда тағъирёбии арзиши одилонаи ӯҳдадории молиявӣ дар таркиби фоида ё зарар эътироф мешавад. Тағъирот дар арзиши одилонаи ӯҳдадориҳои молиявӣ, ки ба тағъирёбии хавфи қарзии он вобастаанд ва дар таркиби дигар фоидаи умумӣ эътироф шудаанд, минбаъд ба фоида ё зарар табдил дода намешаванд; ба ҷои он, онҳо ҳангоми қатъ шудани баҳисобгирии ӯҳдадориҳои молиявӣ ба фоидаи тақсимнашуда гузаронда мешаванд.

Барои ӯҳдадориҳои қарзии баровардашуда ва шартномаҳои молиявии кафолатӣ, ки ҳамчун БАОДТФЗ тасниф шудаанд, ҳамаи фоидаву зарар дар таркиби фоида ё зарар эътироф карда мешавад.

Ҳангоми муайян кардани он, ки эътибори таъсири тағъирот дар хавфи қарзии ӯҳдадориҳо дар дигар фоидаи умумӣ ба номувофиқии бисёртари баҳисобгирии фоида ё зарар мерасонад ё не, Ташкилот эҳтимолияти ҳисоббаробар шудани таъсири тағъирёбии хавфи қарзи ӯҳдадориҳоро бо тағъироти арзиши одилонаи воситаҳои дигари молиявӣ, ки БАОДТФЗ тасниф шудаанд, арзёбӣ менамояд. Чунин арзёбӣ дар санаи эътирофи аввалин гузаронда мешавад.

Дигар ухдадории молиявӣ. Дигар ухдадории молиявӣ (инчунин амонатҳо ва қарзҳо) аввалан бо асоси арзиши одилона тарҳи хароҷоти амалиётӣ ҳисоб гирифта мешаванд. Дигар ухдадории молиявӣ баъдан бо асоси арзиши истеҳлоқшаванда бо истифодаи меъёри фоизи самарабахш, инъикос мегарданд.

Усули меъёри фоизи самарабахш барои ҳисоб кардани арзиши истеҳлокшавандаи ӯҳдадории молиявӣ ва бурдани хароҷоти фоизӣ ба давраи муносиб истифода мешавад. Маълумоти муфассалтар дар қисми « Даромади софи фоизӣ» дар боло оварда шудааст.

<u>Қатъ шудани эътирофи ухдадориҳои молиявӣ.</u> Ташкилот эътирофи ухдадориҳои молиявиро фақат дар ҳолати пардохт кардан, бекор кардан ва ба охир расидани муҳлати талаби ухдадориҳо қатъ менамояд. Фарқияти байни арзиши тавозунии ухдадории молиявии қатъшуда ва подоши пардохташуда ё пардохтшаванда ҳамчун фоида ва зарар инъикос мегардад.

Дар ҳолати байни Ташкилот ва қарздеҳ мубодила намудани воситаҳои қарзи бо шартҳои куллан фарққунанда баҳисобгирии он ҳамчун қатъ намудани уҳдадории мавҷудбуда ва инъикоси уҳдадории нав гузаронда мешавад. Дар ҳолати тағъироти муҳим дар шарти уҳдадории молиявии мавҷудбуда ё қисми он, ҳамчун қатъ намудани уҳдадории мавҷудбуда ва инъикоси уҳдадории нав гузаронда мешавад. Ташкилот бар он ақида аст, ки шарти ӯҳдадориҳо дар ҳолате хеле фарқ мекунанд, ки агар арзиши ҷории дисконтшудаи гардиши воситаҳои пулӣ мувофиқи шароитҳои нав, аз ҷумла, пардохтҳои комиссияҳо тарҳи комиссияҳои гирифташуда, ки дар асоси меъёри фоизи самарабахши ибтидои дисконт шудаанд, аз арзиши ҷории дисконтшудаи гардиши воситаҳои пулии бокимонда мувофиқи шароитҳои пештара зиеда аз 10% фарқ кунад. Агар тағъироти номуҳим бошад, пас фарқият байни: (1) арзиши тавозунии уҳдадори пеш аз тағъирот; ва (2) арзиши ҷории дисконтшудаи гардиши воситаҳои пулӣ пас аз тағъирот бояд дар фоида ё зарар ҳамчун даромад ва хароҷот аз тағъирёби ҳамчун қисми дигар даромад ё хароҷот эътироф карда шавад.

Воситаҳои молияви деривативи. Ташкилот воситаҳои молиявии деривативиро гуногунро дорад, ки баъзеи онҳо тиҷоратӣ мебошанд, дар ҳоле, ки дигарон барои идоракунии хавфи меъёри фоизӣ, хавфи қарзӣ ва хавфи тағъирёбии қурби асъор мебошанд. Воситаҳои деривативи аз шартномаҳои форварди асъорӣ, СВОПҳои фоизӣ, СВОПҳои фоизии байниасъорӣ ва СВОПҳои қарзӣ иборат мебошад.

Воситаҳои деривативи дар аввал аз рӯи арзиши одилона дар санаи баста шудани шартнома эътироф шуда ва баъдан аз руи арзиши одилона дар ҳар санаи ҳисоботӣ ба ҳисоб гирифта мешаванд. Фоида/зарари ба вуҷуд омада фавран дар фоида ё зарар эътироф карда мешавад.

Воситаҳои деривативи, ки дорои арзиши одилонаи мусбӣ аст, ҳамчун дороиҳои молиявӣ эътироф шуда, воситаҳои деривативи, ки дорои арзиши одилонаи манфӣ аст, ҳамчун уҳдадории молиявӣ эътироф мешавад. Воситаҳои деривативи ҳамчун дороии дарозмуддат ё уҳдадории дарозумуддат дар ҳолате эътироф мешавад, ки агар мӯҳлати боқимондаи он зиёда аз 12 моҳ бошад ва дар давоми 12 моҳ фуруш ё пардохти он дар назар дошта нашудааст. Дигар воситаҳои деривативи ҳамчун дороиҳои кутоҳмуддат ё ӯҳдадориҳои кутоҳмуддат пешниҳод карда мешаванд.

Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо. Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо аз пули нақд дар хазина, маблағҳои озод дар суратҳисобиҳои муросилотӣ ва амонатӣ дар Бонки миллии Тоҷикистон ва маблағҳо дар суратҳисобҳои муросилотӣ дар дигар бонкҳо ва сармоягузориҳои кутоҳмуддати бозоргир бо муҳлати пардохти аввалаи на зиёд аз 90 руз иборатанд.

Воситаҳои пулии барои истифода маҳдуд. Воситаҳои пулии барои истифода маҳдуд дар Бонки миллии Тоҷикистон аз маблағи захираҳои ҳатмие, ки дар Бонки миллии Тоҷикистон ба амонат гузошта шудааст, ки аз сабаби маҳдудияти истифодаи он, ба ҳамарзишҳои воситаҳои пулӣ илова карда нашудааст.

Воситаҳои асосӣ. Воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримоддӣ дар ҳисобот оиди вазъи молияви бо арзиши ибтидои тарҳи истеҳлоки ҷамъшуда инъикос гардидаанд.
Истеҳлоқи воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримоддӣ бо мақсади аз ҳисоб баровардани дороиҳо дар мӯҳлати истифодаи самарабахши онҳо ба ҳисоб гирифта мешавад. Истеҳлоқ дар асоси усули оддӣ бо истифодаи меъёрҳои солонаи муқарраршудаи зерин ҳисоб карда мешавад:

Бино	7%
Ободонии моликияти иҷоравӣ	7%
Таҷҳизоти компютери	20%
Таҷҳизоти офисӣ	20%
Мебел	15%
Нақлиёт	15%
Генераторҳои дизелӣ	8%

Воситаи асосӣ дар ҳолати фурӯш ё дар ҳолате, ки агар истифодаи минбаъдаи дороиҳо имтиёзҳои минбаъдаи иқтисодиро наоранд, аз ҳисоб хориҷ карда мешаванд. Фоида ё зарар аз фурӯш ё хоричшавии дигари воситаҳои асосӣ ҳамчун фарқият байни нархи фурӯш ва арзиши тавозунии ин объектҳо муайян карда мешавад ва дар фоида ё зарар эътироф карда мешавад.

Дороиҳои ғайримоддӣ

Дороиҳои ғайримоддие, ки алоҳида харид шудаанд. Дороиҳои молиявӣ бо мӯҳлати муайяни истифодаи самарабахш, ки алоҳида харид шудаанд бо арзиши ибтидоӣ тарҳи истеҳлоки ҷамъшуда ва захираи ҷамъшуда аз руи беқурбшавӣ ба ҳисоб гирифта мешаванд. Истеҳлоқ бо усули хаттӣ дар тӯли мӯҳлати истифодаи фоиданоки он эътироф карда мешавад. Мӯхлати истифодаи фоиданок ва усули истеҳлоқшавӣ дар охири ҳар давраи ҳисоботӣ бо натиҷаи дигаргуниҳо дар баҳодиҳӣ дида баромада мешавад, ва таъсири дигаргуниҳо ба таври перспективӣ инъикос мегардад. Дороиҳои молиявӣ бо мӯхлати номуайяни истифодаи фоиданок, ки алоҳида харидорӣ шудаанд, бо арзиши аслӣ тарҳи хароҷоти беқурбшавии ҷамъшуда ба ҳисоб гирифта мешаванд.

Аз ҳисоб баровардани дороиҳои ғайримоддӣ. Дороиҳои ғайримоддӣ дар ҳолати қарор ё надоштани ояндаи фоидаи иқтисодӣ, ки аз интизориҳои истифода ё дар маъразгузорӣ аст, қатъ мегарданд. Фоида ва хароҷоти аз ҳисоб баровардани дороиҳои молиявӣ, ки ҳамчун муайянкунандаи тафовут байни фоидаи софи баамалбарорӣ ва нархи мувозинатии дороиҳо буда вақти қатъгардии дороиҳо дар ҳайати фоида ё зарар инъикос карда мешаванд.

Беқурбгардонии дороиҳои ғайримоддӣ, ғайр аз гудвилл. Дар охири ҳар як давраи ҳисоботӣ Ташкилот нархи мувозинатии дороиҳои ғайримоддиро барои муайнкунии нишонаҳои зарари дороиҳо аз беқурбшавӣ дида мебарояд. Дар ҳолати вуҷуд доштани чунин нишонаҳо нархи ҷубронкунии дороиҳо бо мақсади муайянкунии дараҷаи зарар аз беқурбшавӣ (агар вуҷуд дошта бошанд) баҳо дода мешавад. Дар он ҷойҳое, ки имконияти баҳодии ҷубронкунии нархи дороиҳои алоҳида, Ташкилот маблағи баҳодиҳии воҳиди ҳосилро, ки ба он дороӣ таалуқ дорад, баҳо медиҳад. Дар асоси ҷудокунии оқилона ва пайиҳам метавонанд муайян карда шаванд, дороиҳои иттиҳодиявӣ инчунин воҳидҳои ҳосили ҷудогона тақсим шудаанд ё дар акси ҳол онҳо ба гурӯҳҳои хурди воҳидҳои ҳосил тақсим мешаванд, ки барои онҳо дар асоси ҷудокунии оқилона ва пайиҳам метавонанд муайян карда шаванд.

Дороиҳои ғайримоддӣ бо мӯҳлати номуайяни истифодаи самаранокашон ва дороиҳои ғайримоддие, ки барои истофода дастрас нестанд ҳадди ақал ҳар сол ҷиҳати беқурбшавӣ ва ҳар вақти мавҷуд будани нишонаи он ки дороӣ вайрон карда шудааст санҷиш гузаронида мешавад.

Арзиши ҷуброншаванда ҳамчун бештарини аз нархи одилонаи нигоҳдории фурӯш ва арзиш аз истифодабарӣ муайян карда мешавад. Дар баҳодии арзиши истифодабарӣ селобаи пулӣ интизоррафта ба арзиши ҷорӣ бо истифодаи меъёри пешакии тахфифшавӣ тахфиф мешаванд, ки арзиши муваққатии маблағи ҷории бозорӣ ва хатарҳое, ки хоси дороиҳои мазкур буда барои онҳо арзиши селобаи ояндаи воситаҳои пулӣ тасҳеҳ нашудаанд, инъикос мекунанд.

Агар арзиши дороиҳои ҷуброншаванда (ё воҳидҳои пайдо кардани воситаҳои пулӣ) камтар аз арзиши тавозуни он баҳогузорӣ шавад, пас арзиши тавозунии дороӣ (ё воҳидҳои пайдо кардани воситаҳои пулӣ) то ба арзиши ҷуброншавандагӣ кам карда мешавад. Зарар аз беқурбшавӣ новобаста дар ҳисоботи фоидаи муштарак, ки агар дороиҳои дахлдор тибқӣ арзиши аз навҳисобшуда инъикос шуда бошанд, дар ин ҳолат зарари беқурбшавӣ ҳамчун азнавбаҳодиҳии пастшавӣ эътироф мешаванд.

Агар зарар аз беқурбшавӣ дар натиҷаи нобарорӣ бошад, арзиши тавозунии дороӣ (ё воҳидҳои пайдо кардани воситаҳои пулӣ) бо нархи дидабаромадашудаи арзиши ҷуброншавии он зиёд мешавад, аммо бо назадошти он, ки зиёд кардани арзиши тавозунӣ аз арзиши тавозуние, ки аз зарари беқурбшавӣ ҳамчун дороӣ (ё воҳидҳои пайдо кардани воситаҳои пулӣ) дар солҳои гузашта эътироф карда нашудаанд. Ивазкунии зарари беқурбшавӣ новобаста дар ҳисоботи фоидаи муштарак, ки агар дороиҳои дахлдор тибқӣ арзиши аз навҳисобшуда инъикос шуда

бошанд, дар ин ҳолат гардиши зарари беқурбшавӣ ҳамчун болоравии арзиш дида баромада мешавад.

Андозбандӣ. Андоз аз фоида маблағи андоз аз фоидаи ҷориро дар бар мегирад.

Андоз аз фоидаи ҷорӣ. Маблағи хароҷоти андоз аз фоидаи давраи ҷорӣ бо назардошти ҳаҷми фоидаи андозбандишавандаи дар давоми сол гирифташуда муайян карда мешавад. Фоидаи андозбандишаванда аз фоидаи холисе, ки дар ҳисобот оиди фоида ва зарар (ҳисобот оиди фоидаи умумӣ) пешниҳод шудааст, фарқ мекунад, зеро ки он моддаҳои фоида ва зарареро, ки бояд дар дигар солҳо андозбандӣ ё тарҳ шаванд, ва инчунин моддаҳоеро, ки бо мақсади андоз аз фоида андозбандинашаванда ва инъикоснашаванда мебошанд, дар бар намегирад. Ба ҳисоб гирифтани хароҷоти андоз аз фоидаи Ташкилот дар соли ҷорӣ бо истифодаи меъёри андози дар давоми соли ҷорӣ вориднамуда ба роҳ монда мешавад.

Андоз аз фоидаи мавқуфгузошта. Маблағи андоз аз фоидаи мавқуфгузошта аз руи тафовути муваққатӣ байни арзиши тавозунии дороиҳо ва ӯҳдадориҳо дар ҳисоботи молиявӣ ва асосҳои муносиби андозии онҳо, ки барои ҳисоби маблағи андозбандишаванда истифода мешаванд, ҳисоб карда мешавад. Уҳдадориҳои андоз аз фоидаи мавқуфгузошта одатан барои ҳама фарқиятҳои муваққатии андозбандишаванда эътироф карда мешаванд. Дороҳои андоз аз фоидаи мавқуфгузошта одатан барои ҳама тавофути муваққатии тарҳшаванда ба андозае, ки эҳтимолияти будани даромади андозбандишаванда барои истифодаи ин тавофут, эътироф мегардад. Чунин дороиҳо ва ӯҳдадориҳои андоз аз фоидаи мавқуфгузошта эътироф намешаванд, агар фарқияти муваққатӣ дар натичаи эътирофи ибтидоии дороиҳо ва ӯҳдадориҳо (ба ғайр аз фаъолияти муштарак) на ба фоидаи андозбандишаванда ва на ба фоидаи мухосиби таъсир нарасонад.

Арзиши тавозунии дороиҳои андози мавқуфгузошта дар ҳар як санаи ҳисоботӣ тафтиш карда шуда ба миқдоре, ки ба эҳтимолияти нагирифтани фоида аз амалӣ кардани талаботи андоз, ки барои пурра ё қисман ҷуброн кардани дорои кофист баробар аст, кам карда мешавад. Андозҳои мавқуфгузошта мувофиқи меъерҳои андозе, ки эҳтимолан дар давраи пардохти ӯҳдадориҳо ё ҷуброншавии дороиҳо амал мекунанд, ҳисоб карда мешаванд.

Баҳодиҳии дороиҳо ва уҳдадориҳои андози мавқуфгузошта натиҷаи андозбандшавиро инъикос мекунад, ки аз умедвории Ташкилот дар охири давраи ҳисоботӣ барқарор ё пардохт намудани арзиши тавозунии ин дороиҳо ва уҳдадориҳо бар меояд.

Андоз аз фоидаи ҷорӣ ва мавқуфгузошта барои сол. Андозҳои ҷорӣ ва мавқуфгузошта дар ҳисобот оиди фоида ва зарар инъикос мегарданд, ба ғайр аз ҳолатҳое, ки онҳо дар моддаҳои бевосита ба дигар фоидаи умумӣ ё сармоя алоқаманд тааллуқ доранд, ва дар ин сурат андозҳои ҷорӣ ва мавқуфгузрошта низ дар таркиби ҳисобот оиди дигар фоидаи умумӣ ё сармоя инъикос мегарданд. Дар ҳолатҳое, ки агар андози ҷорӣ ё мавқуфгузошта аз баҳисобгирии ибтидоии ташкилотҳои муттаҳид ба вуҷуд ояд, таъсири андозбандшавии онҳо дар ташкилотҳои муттаҳид ба ҳисоб гирифта мешавад.

Андозҳои амалиётӣ. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ки дар ҳудудаш Ташкилот фаъолият мекунад, андозҳои гуногун вуҷуд доранд ,ки дар амалиётхои Ташкилот ҳисобида мешаванд. Ин андозҳо ҳамчун қисми хароҷотҳои амалиётӣ дар хисобот оид ба фоида ва зарар ва дигар даромадҳои маҷмуӣ сабт мешаванд.

Захираҳо. Захираҳо дар баҳисобгирии Ташкилот дар натиҷаи ба вуҷуд омадани ӯҳдадориҳои ҷорӣ аз руи рӯйдодҳои гузашта (бо меъёри ҳуқуқ муқарраршуда ё тахминшуда), ки барои пардохти онҳо эҳтимолан хориҷшавии манбаъ, ки фоидаҳои иқтисодиро дарбар мегирад, зарур мешавад инъикос мегарданд; дар баробари ин, миқдори чунин ӯҳдадориҳоро бояд бо дараҷаи аниқ метавон баҳо дод.

Маблағе, ки ҳамчун захира инъикос гардидааст, баҳодиҳии аз ҳама беҳтарини подоши барои пардохти уҳдадории ҷорӣ зарур дар охири давраи ҳисоботӣ, бо назардошти хавфҳо ва номаълумии ба уҳдадории алоқаманд, мебошад. Дар вақте ки захира ҳамчун гардиши воситаҳои пулии барои пардохти уҳдадории ҷорӣ зарур баҳо дода шавад, арзиши одилонаи он

ба арзиши ҷории ин гардиши воситаҳои пулӣ (дар ҳолате, ки агар таъсири ивазшавии арзиши пул бо гузаштани вақт муҳим бошад) баробар аст.

Дар ҳолате, ки агар қисм ё ҳамаи манфиатҳои иқтисодӣ, ки барои пардохти уҳдадорӣ зарурaнд аз тарафи шахсони сеюм бояд баргардонда шаванд, ҳисоб барои гирифтан ҳамчун дорой инъикос мегардад, дар ҳолате, ки агар баргардондани маблағ қатъӣ буда маблағи мегирифтагиро метавон саҳеҳона баҳо дод.

Ӯҳдадориҳои шартӣ. Ӯҳдадориҳои шартӣ дар ҳисоботи молиявӣ дар сурате инъикос мешаванд, ки барои пардохти ӯҳдадориҳо хориҷшавии маблағ зарур аст ва ҳаҷми чунин ӯҳдадориҳоро метавон боэътимодона муайян кард. Дороиҳои шартӣ дар ҳисоботи молиявӣ инъикос намешаванд, аммо дар сурати эҳтимолияти воридшавии фоидаи иқтисодӣ эзоҳ мешаванд.

Ӯҳдадориҳои нафақавӣ. Пардохтҳо барои нақшаҳои муайяншудаи нафақа дар лаҳзаи расонидани хизматрасонии кормандон, пардохт мешаванд.

4. ДОИРАИ МУЛОҲИЗАИ МУҲИМИ РОҲБАРИЯТ ВА САРЧАШМАҲОИ НОМУАЙЯНИИ ТАХМИНКУНӢ

Дар ҷараёни истифодаи сиёсати муҳосибии Ташкилот, роҳбарияти Ташкилот бояд мулоҳизаҳо, тахминҳо ва муҳокимарониро дар бораи арзиши ҷории дороиҳо ва уҳдадориҳо пайдо кунад, ки аз сарчашмаҳои дигар гирифта шуда наметавонанд. Тахминҳо ва муҳокимарониро дар асоси таҷрибаи таърихӣ ва омилҳои гуногун, ки барои муҳити гуногун ҷоиз ҳастанд, мегузаронад. Натиҷаҳои аслӣ метавонанд аз тахмини ҳисобкардашуда фарқ кунанд.

Мулоҳизаҳо ва тахминҳо дар асоси доимӣ аз нав дида баромада мешаванд. Тағъирот ба тахминҳо дар даврае ба ҳисоб гирифта мешаванд, ки дар он тағъирот ворид карда шудааст, агар тағъирот фақат ба ин як давра таъсир расонад, ва агар ба давраи ворид кардани тағъирот ва ҳамаи давраҳои оянда таъсир расонад, дар давраи тағъирот ва ҳамаи давраҳои оянда ба ҳисоб гирифта мешавад.

Мулоҳизаи муҳим
Баҳодиҳии бизнес модел. Тасниф ва баҳодиҳии воситаҳои молиявӣ аз натиҷаи пардохти маблағи қарзи асосӣ ва фоизҳо ва натиҷаҳои санҷиши бизнес-модел вобаста аст. Бизнес-моделе, ки аз ҷониби Ташкилот истифода мешавад, дар сатҳе муайян карда мешавад, ки механизми идоракунии воситаҳои молиявии барои расидан ба ин ё он ҳадафи тиҷорати гурухбандӣ шударо инъикос менамояд. Ин баҳодиҳӣ мулоҳизаеро, ки ҳамаи далелҳои дахлдорро, аз он ҷумла нисбат ба ҷараёни баҳодиҳӣ ва андозагирии самаранокии дороиҳо; хавфҳое, ки ба самаранокии дороиҳо ва ҷараёни идоракунии ин хавфҳо ва механизми мукофотдиҳии шахсони идоракунандаҳои дороиҳоро инъикос менамояд, дар бар мегирад. Ташкилот мониторинги дороиҳои молиявиро, ки бо арзиши истеҳлоқшаванда ё арзиши одилона дар таркиби дигар фоидаи умумӣ баҳо дода мешавад, ки эътирофи онҳо пеш аз мӯҳлат қатъ шудааст, барои фахмидани сабабҳои хориҷшавии онҳо ва мувофиқати он ба мақсадҳои тиҷоратие, ки дар асоси он ин дороиҳо нигоҳ дошда шуда буданд, мегузаронад. Мониторинг қисми доимии баҳодиҳии бамаврид будани бизнес-модел аз тарафи Ташкилот мебошад, ки дар доираи он дороиҳои молиявии боқимонда нигоҳ дошта мешаванд. Дар ҳолати бамаврид набудани бизнес-модел, таҳлили ворид намудани тағъирот ба бизнес-модел ва тағъироти имконпазир ба таснифоти дороиҳои дахлдор гузаронида мешавад.

Афзоиши назарраси хавфи қарзӣ. Тавре, ки дар Эзоҳи 3 оварда шудааст, баҳогузории маблағи талафоти қарзии пешбинишуда бо маблағи захираи пешбинишуда, ки ба зарари қарзӣ, ки дар давоми 12 моҳ (барои дороихои марҳилаи якум) ё дар давоми тамоми мӯҳлати қарз (барои дороиҳои марҳилаҳои дуюм ва сеюм) пешбинӣ шудааст, баробар аст. Дорои дар холати афзоиши назарраси хавфи қарзии он аз санаи эътирофи ибтидои ба марҳилаи дуюм мегузарад. Дар СБҲМ (IFRS) 9 таснифи афзоиши назарраси хавфи қарзӣ оварда нашудааст. Ҳангоми баҳодиҳии назаррас будани хавфи қарзӣ барои дороии алоҳида Ташкилот маълумоти

ҳам сифатӣ ва ҳам миқдории дурнамоиро ба назар мегирад, ки асоснок мебошад ва онро метавон тасдиқ намуд. Маълумоти муфассалтар дар Эзоҳи 26 пешниҳод шудааст.

Ташаккул додани гурӯҳҳои дороиҳое, ки хусусиятҳои хавфхои қарзии муносиб доранд. Дар ҳолате, ки агар талафоти қарзии пешбинишуда барои гурӯҳи дороиҳо муайян карда шавад, воситаҳои молиявӣ дар асоси хусусиятҳои умумии хавфҳо гурӯҳбандӣ мешаванд. Маълумоти муфассалтар оид ба хусусиятҳои ба назар гирифташуда, дар Эзоҳи 26 пешниҳод шудааст. Ташкилот хусусиятҳои хавфи қарзиро мунтаззам барои тасдиқ намудани монандии онҳо назорат мекунад. Ин барои аз нав гурӯҳбандӣ кардани дороиҳо дар ҳолати тағъир ёфтани хусусиятҳои хавфи қарзӣ зарур аст. Дар натиҷа пайдоиши сандуқи нав ё гузаронидани дороиҳо ба сандуқи муносиб, ки хусусияти хавфи қарзии гурӯҳи дахлдори дороиҳоро самараноктар инъикос менамояд, имконпазир аст. Гуруҳбандии такрории сандуқҳо ва ҷоиивазкунии дороиҳо байни сандуқҳо дар ҳолати афзоили назарраси хавфи қарзӣ (ё агар чунин афзоиши назаррас бозгашт кунад)тез-тез гузаронда мешавад ва дороиҳо аз сандуқе, ки дар асоси талафоти қарзӣ дар давоми 12 моҳ пешбини шуда, ба сандуқе, ки дар асоси талафоти қарзӣ дар давоми тамоми мӯҳлати амали қарз пешбини шудааст ва баръакс, гузаронида мешаванд. Гузариш инчунин дар дохили сандуқҳо низ имконпазир аст, ки дар чунин ҳолат дар ҳамин асос баҳогузорӣ карда мешаванд (талафотхои қарзи дар давоми 12 моҳ ва дар давоми тамоми мӯҳлати амали қарз пешбини шуда), вале дар ин ҳолат маблаги талафоти қарзии пешбинишуда тағъир меёбад, азбаски хавфи қарзии сандуқ низ тағъир меёбад.

Моделҳо ва тахминкуниҳои истифодашуда. Дар вақти баҳодихии арзиши одилонаи дороиҳои молиявӣ, ва инчунин ҳангоми баходихии талафоти қарзии пешбинишуда Ташкилот моделҳо ва тахминкуниҳои гуногунро истифода мебарад. Ҳангоми муайян кардани модели беҳтарин барои ҳар як намуди дорой, ва инчунин барои муайян кардани тахминкуниҳо, ки дар ин моделҳо истифода шудаанд, аз он ҷумла тахминкуниҳои ба омилҳои асосии хавфи қарзӣ алокаманд, мулоҳиза истифода бурда мешавад. Маълумоти муфассалтар оиди талафоти қарзии пешбинишуда дар Эзоҳи 26 ва маълумот оиди баходии арзиши одилона дар Эзоҳи 24 пешниход карда шудааст.

Барқароркунии дороиҳои мавқуфгузоштаи андоз аз фоида. Роҳбарияти Ташкилот итминон дорад, ки ҳеҷ гуна захира аз руи бекурбшавии дороиҳои мавқуфгузоштаи андоз аз фоида дар санаи ҳисоботӣ зарур нест, зеро эҳтимолияти пурра истифода будрдани он баланд аст. Арзиши тавозунии дороиҳои мавқуфгузоштаи андоз аз фоида дар санаи 31 декабри солхои 2022 ва 2021, мутаносибан, 1,470 ҳазор сомонӣ ва 2,444 ҳазор сомониро, мутобиқан, ташкил дод.

Сарчашмаҳои асосии номуянии тахминкунӣ

Дар поён мулоҳизаҳои муҳиме оварда шудаанд, ки аз тарафи роҳбарият дар ҷараёни татбиқи сиёсати ҳисоботии Ташкилот истифода шудаанд, ки таъсири онҳо ба маблағҳои дар ҳисоботи молиявӣ эътирофшуда назаррас аст.

Муайян кардани миқдор ва вазни нисбии сенарияҳои пешбинишуда барои ҳар як намуди маҳсулот ва муайян кардани маълумоти дурнамои, ки ба ҳар як сенария вобаста аст. Ҳангоми андозагирии талафоти қарзии пешбинишуда, Ташкилот маълумоти дурнамоии оқилона ва далелнокро истифода мебарад, ки дар фарзияҳо оиди тағъирёбии ояндаи меъёрҳои гуногуни иқтисодӣ ва таъсири онҳо ба ҳамдигар, асос ёфтааст. Барои маълумоти бештар, аз ҷумла таҳлили ҳассосияти талафоти қарзии пешбинишуда ба тағирот дар меъёрҳои иқтисодӣ, ба Эзоҳи 26 нигаред.

Эҳтимолияти муфлисшавӣ (дефолт). Эҳтимолияти муфлисшавӣ (дефолт) воҳиди асосӣ барои андозагирии талафоти қарзӣ мебошад. Эҳтимоли муфлисшавӣ (дефолт) – ин баходихи дар фосилаи муайяни вақт аст, ки ҳисоб кардани он маълумоти таърихӣ, мулоҳиза ва дурнамоии шароити ояндаро дарбар мегирад. Барои маълумоти бештар, аз ҷумла таҳлили ҳассосияти талафоти қарзии пешбинишуда ба тағирот дар эҳтимолияти муфлисшавӣ (дефолт), ки дар натичаи тағъирот дар меъёрҳои иқтисодӣ рух додаанд, ба Эзоҳи 26 нигаред.

Талафот хангоми муслифшавӣ (дефолт). Талафот ҳангоми муфлисшавӣ (дефолт) баходихии зарареро ифода мекунад, ки дар вакти муфлисшавӣ (дефолт) ба вуҷуд меояд. Он дар асоси фарқияти байни гардиши воситаҳои пулии шартномавӣ ва онҳое, ки қарздиҳанда мунтазир аст, бо назардошти гардиши воситаҳои пули аз гарав ва беҳбудии қарз, баҳо дода мешавад. Барои маълумоти бештар, аз ҷумла таҳлили ҳассосияти талафоти қарзии пешбинишуда ба тағирот дар эҳтимолияти муфлисшавӣ (дефолт), ки дар натичаи тағъирот дар меъёрҳои иқтисодӣ рух додаанд, ба Эзоҳи 26 нигаред.

Баҳодиҳии арзиши одилона ва тартиби баҳодиҳӣ. Ҳангоми баҳо додани арзиши одилонаи дороиҳо ё ӯҳдадориҳои молиявӣ Ташкилот маълумотҳои бозориро то андозае, ки онҳо дастрасанд, истифода мебарад. Агар чунин маълумоти сатҳи 1 мавҷуд набошанд, Ташкилот моделҳои баҳодиҳиро барои муайян кардани арзиши одилонаи воситаҳои молиявии он истифода мебарад. Маълумоти иловагӣ дар бораи баҳодии арзиши одилона дар Эзоҳи 24 пешниҳод шудааст.

5. ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ ВА ҲАМАРЗИШҲОИ ОНҲО

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Маблағҳо дар дигар бонкҳо	21,828	46,868	2,139	4,148
Ҳисобҳои ҷорӣ дар Бонки миллии Тоҷикистон	28,637	6,920	2,808	612
Пули нақд	8,328	-	816	-
Тарҳи: захира аз руи беқурбшавӣ	(46)	-	(5)	-
Ҷамъи воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои инҳо	**58,747**	**53,788**	**5,758**	**4,760**

Дар санаи 31 декабри соли 2022 Ташкилот дорои суратҳисобҳои муросилотии ҳисобкардашуда бо як бонк буд, ки маблағи онҳо аз 10 фоизи сармояи Ташкилот зиёдтар буданд:

Бонки миллии Тоҷикистон	28,637
Bank im Bistum Essen EG	19,748

Дар санаи 31 декабри соли 2021 Ташкилот дорои суратҳисобҳои муросилотии ҳисобкардашуда бо ду бонк буд, ки маблағи онҳо аз 10 фоизи сармояи Ташкилот зиёдтар буданд:

Bank im Bistum Essen EG.	33,403

6. ВОСИТАҲОИ ПУЛИИ БАРОИ ИСТИФОДАШАВӢ МАҲДУД

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Захираҳои ҳатми дар Бонки миллии Тоҷикистон	2,838	1,292	278	114
Маблағи таҳти гарав гузошташуда	8,798	4,520	862	400
Захира барои беқурбшавӣ	(1)	-	-	-
Ҷамъи воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	**11,635**	**5,812**	**1,140**	**514**

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, захираҳои ҳатмӣ дар бонки миллии Тоҷикистон ("БМТ") 2,838 ҳазор сомонӣ (278 ҳазор доллари ИМА) ва 1,292 ҳазор сомониро (114 ҳазор доллари ИМА), мутобиқан, ташкил намуданд, ки ҳадди ақали захираҳои ҳатмиро аз руи амонатҳо ташкил медихад. Ташкилот уҳдадор аст, ки захираи мазкурро дар БМТ доими дошта бошад.

7. ВОСИТАҲОИ МОЛИЯВИИ ДЕРИВАТИВӢ

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021 воситаҳои моливии дериватиӣ аз инҳо иборат буданд:

	31 декабри соли 2022					31 декабри соли 2021			
	Фоизи миёнаи шартнома	Маблаги шартномавӣ: Барои гирифт	Маблаги шартномавӣ: Барои пардохт	Арзиши одилона: Дорои	Арзиши одилона: Ухдадорӣ	Фоизи миёнаи шартнома	Маблаги шартномавӣ: Барои гирифт	Маблаги шартномавӣ: Барои пардохт	Арзиши одилона: Дорои	Арзиши одилона: Ухдадорӣ
Воситаҳои моливии дериватиӣ:										
Асъори хориҷӣ										
Шартномаҳои форвардӣ		80,599	(84,029)	-	(3,430)		81,360	(86,342)	-	(4,982)
Свопҳо	16.81%	24,486	(48,777)	-	(24,291)	13.38%	54,467	(52,585)	1,882	-
Ҷамъи воситаҳои моливии дериватиӣ		**105,085**	**(132,806)**	**-**	**(27,721)**		**135,827**	**(138,927)**	**1,882**	**(4,982)**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3

	31 декабри соли 2022					31 декабри соли 2021			
	Фоизи миёнаи шартнома	Маблаги шартномавӣ: Барои гирифт	Маблаги шартномавӣ: Барои пардохт	Арзиши одилона: Дорои	Арзиши одилона: Ухдадорӣ	Фоизи миёнаи шартнома	Маблаги шартномавӣ: Барои гирифт	Маблаги шартномавӣ: Барои пардохт	Арзиши одилона: Дорои	Арзиши одилона: Ухдадорӣ
		Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*		*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
Воситаҳои моливии дериватиӣ:										
Асъори хориҷӣ										
Шартномаҳои форвардӣ		7,900	(8,236)	-	(336)		7,200	(7,641)	-	(441)
Свопҳо	16.81%	2,400	(4,781)	-	(2,381)	13.38%	4,820	(4,654)	167	-
Ҷамъи воситаҳои моливии дериватиӣ		**10,300**	**(13,017)**	**-**	**(2,717)**		**12,020**	**(12,295)**	**167**	**(441)**

Воситаҳои деривативи аксаран дар аввал мубодилаи ваъдаҳои мутакобиларо бо интиқоли маблағи кам ё тамоман бе маблағ дар бар мегиранд. Аммо, чунин воситаҳо аксаран дараҷаи баланди левереҷ дар бар гирифта бисёр зуд тағъирёбаанд. Тағъироти нисбатан хурд дар арзиши дороиҳо, меъёри фоиз ё нишондиҳандае, ки дар он шартнома деривативи асос меёбад, метавонад ба фоида ё зарари Ташкилот таъсири назаррас расонад.

8. ҚАРЗҲО БА МИЗОҶОН

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Қарзҳо ба мизоҷон	252,310	217,054	24,730	19,209
Фоизи ҷамъшуда	5,080	4,524	498	400
	257,390	221,578	25,228	19,609
Тарҳи: захира аз руи беқурбшавӣ	(4,459)	(3,290)	(437)	(291)
Ҷамъи қарзҳо ба мизоҷон	**252,931**	**218,288**	**24,791**	**19,318**

Ташкилот қарзҳо ба шахсони воқеиро аз рӯи гурӯҳҳои зерин тасниф менамояд:

- Хурд (қарзҳо то 6,000 сомонӣ, 636 доллари ИМА ё 44,248 рубли русӣ);
- Калон (қарзҳо ба маблағи беш аз 6,000 сомонӣ, 636 доллари ИМА ё 44,248 рубли русӣ).

Қарзҳо ба мизоҷон иборатанд аз:

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Қарзҳо ба шахсони воқеӣ				
Хурд	15,851	19,237	1,553	1,703
Калон	241,539	202,341	23,675	17,906
Қарзҳои умумӣ ба шахсони воқеӣ	257,390	221,578	25,228	19,609
Тарҳи: захира аз руи беқурбшавӣ	(4,459)	(3,290)	(437)	(291)
Қарзҳои умумӣ ба мизоҷон	**252,931**	**218,288**	**24,791**	**19,318**

Дар санаи 31 декабри 2022 ва 2021, ҳамаи қарзҳо ба мизоҷон ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки дар Тоҷикистон амал мекунанд, дода шудааст.

Таҳлили тағъирёбии беқурбшавии қарз дар ҷадвали зерин оварда шудааст:

	Қарзҳо ба мизоҷон	**Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3** **Қарзҳо ба мизоҷон** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дар санаи 1 январи соли 2021	**5,374**	**476**
Барқарорсозии захира	(652)	(57)
Тасҳеҳи даромади холиси фоизӣ барои қарзҳои Сатҳи 3	113	10
Қарзҳои аз ҳисоби захира аз ҳисоб хориҷ карда шуда	(5,921)	(524)
Барқароркунии дороиҳое, ки қаблан аз ҳисоб хориҷ карда шуда буданд	4,373	386
Таъсири фарқияти қурбӣ	3	-
Дар санаи 31 декабри соли 2021	**3,290**	**291**
Барқарорсозии захира	1,180	98
Тасҳеҳи даромади холиси фоизӣ барои қарзҳои Сатҳи 3	123	11
Қарзҳои аз ҳисоби захира аз ҳисоб хориҷ карда шуда	(5,786)	(496)
Барқароркунии дороиҳое, ки қаблан аз ҳисоб хориҷ карда шуда буданд	5,645	487
Таъсири фарқияти қурбӣ	7	-
Дар санаи 31 декабри соли 2022	**4,459**	**391**

Дар санаи 31 декабри соли 2022, 131 қарзҳо ба мизоҷон ба маблағи 1,513 ҳазор сомонӣ (148 ҳазор доллари ИМА) мавҷуд буданд, ки онҳо аз сари нав баррасӣ шудаанд, ва захираи дар асоси баҳодиҳии коллективӣ, ки аз руи онҳо ташкил дода шуда буд ба 214 ҳазор сомонӣ (21 ҳазор доллари ИМА) баробар буд.

Дар санаи 31 декабри соли 2021, 334 қарзҳо ба мизоҷон ба маблағи 3,678 ҳазор сомонӣ (326 ҳазор доллари ИМА) мавҷуд буданд, ки онҳо аз сари нав баррасӣ шудаанд, ва захираи дар асоси баҳодиҳии коллективӣ, ки аз руи онҳо ташкил дода шуда буд ба 678 ҳазор сомонӣ (60 ҳазор доллари ИМА) баробар буд.

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, аз тарафи Ташкилот ба ягон мизоҷ қарзе, ки аз 10% сармояи Ташкилот зиёдтар буд, дода нашудааст.

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, бақияи хавфи қарзии калонтарин аз руи як қарзгир ба 250 ҳазор сомонӣ (25 ҳазор доллари ИМА), 250 ҳазор сомонӣ (22 ҳазор доллари ИМА), мутобиқан, баробар буд.

9. ҚОҒАЗҲОИ ҚИМАТНОКИ САРМОЯГУЗОРӢ

			Aзнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Сертификатҳои амонатии БМТ	-	5,985	-	530
Ҷамъи қарзҳо ба мизоҷон	**-**	**5,985**	**-**	**530**

10. ВОСИТАҲОИ АСОСӢ

	Ободонии моликияти иҷоравӣ	**Таҷҳизоти компютерӣ**	**Мебел ва лавозимот**	**Воситаҳои нақлиёт**	**Ҳамагӣ**
Бо арзиши ибтидоӣ					
1 январи соли 2021	**406**	**3,200**	**3,269**	**27**	**6,902**
Харидшуда	14	1,636	143	-	**1,794**
Хориҷшуда	(178)	(227)	(127)	-	**(532)**
31 декабри соли 2021	**243**	**4,609**	**3,285**	**27**	**8,164**
Харидшуда	387	601	389	-	**1,377**
Хориҷшуда	-	(144)	(40)	-	**(184)**
31 декабри соли 2022	**630**	**5,066**	**3,634**	**27**	**9,357**
Истеҳлоки ҷамъшуда					
1 январи соли 2021	**219**	**2,533**	**3,098**	**27**	**5,877**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	44	630	89	-	**763**
Хориҷшуда	(179)	(209)	(119)	-	**(507)**
31 декабри соли 2021	**85**	**2,954**	**3,068**	**27**	**6,134**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	92	883	121	-	**1,096**
Хориҷшуда	-	(144)	(40)	-	**(184)**
31 декабри соли 2022	**177**	**3,693**	**3,149**	**27**	**7,046**
Арзиши боқимондаи тавозунӣ					
31 декабри соли 2022	**453**	**1,373**	**485**	**-**	**2,311**
31 декабри соли 2021	**158**	**1,655**	**217**	**-**	**2,030**

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**Ободонии моликияти иҷоравӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Таҷҳизоти компютерӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Мебел ва лавозимот** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Воситаҳои нақлиёт** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Ҳамагӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Бо арзиши ибтидой					
1 январи соли 2021	**36**	**283**	**289**	**3**	**610**
Харидшуда	1	145	13	-	**159**
Хориҷшуда	(16)	(20)	(11)	-	**(47)**
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб ба вуҷуд омада	-	-	-	-	**-**
31 декабри соли 2021	**21**	**408**	**291**	**3**	**722**
Харидшуда	33	52	34	-	**119**
Хориҷшуда	-	(12)	(3)	-	**(15)**
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб ба вуҷуд омада	7	49	35	-	**91**
31 декабри соли 2022	**61**	**497**	**357**	**3**	**917**
Истеҳлоки ҷамъшуда					
1 январи соли 2021	**19**	**224**	**274**	**3**	**519**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	4	56	8	-	**68**
Хориҷшуда	(16)	(18)	(11)	-	**(45)**
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб ба вуҷуд омада	-	-	-	-	**-**
31 декабри соли 2021	**7**	**262**	**271**	**3**	**543**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	8	76	11	-	**95**
Хориҷшуда	-	(12)	(3)	-	**(15)**
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб ба вуҷуд омада	2	37	30	-	**69**
31 декабри соли 2022	**17**	**363**	**309**	**3**	**691**
Арзиши боқимондаи тавозунӣ					
31 декабри соли 2022	**44**	**134**	**48**	**-**	**227**
31 декабри соли 2021	**14**	**146**	**20**	**-**	**180**

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, дар таркиби воситаҳои асосии Ташкилот воситаҳои асосии пурра истеҳлокшуда ба маблағи 5,141 ҳазор сомонӣ (504 ҳазор доллари ИМА) ва 4,896 ҳазор сомонӣ (433 ҳазор доллари ИМА), мутобиқан, мавчуд буданд.

11. ДОРОИҲО ДАР ШАКЛИ ҲУҚУҚИ ИСТИФОДАБАРӢ

	Биноҳо
Бо арзиши ибтидой	
1 январи соли 2021	**6,994**
Воридот	1,268
Шартномаҳои иҷораи муҳлаташон ба охир расида	(1,393)
31 декабри соли 2021	**8,262**
Воридот	988
Шартномаҳои иҷораи муҳлаташон ба охир расида	-
31 декабри соли 2022	**9,250**
Истеҳлоки ҷамъшуда	
1 январи соли 2021	**964**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	1,355
Шартномаҳои иҷораи муҳлаташон ба охир расида	
31 декабри соли 2021	**2,319**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	1,844
Шартномаҳои иҷораи муҳлаташон ба охир расида	-
31 декабри соли 2022	**4,163**
Арзиши боқимондаи тавозунӣ	
31 декабри соли 2022	**5,087**
31 декабри соли 2021	**5,943**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**Биноҳо** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Бо арзиши ибтидой	
1 январи соли 2021	**619**
Воридот	112
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб ба вуҷуд омада	-
31 декабри соли 2021	**731**
Воридот	85
Effect of foreign currency exchange differences	90
31 декабри соли 2022	**906**
Истеҳлоки ҷамъшуда	
1 январи соли 2021	**85**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	120
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб ба вуҷуд омада	-
31 декабри соли 2021	**205**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	159
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб ба вуҷуд омада	43
31 декабри соли 2022	**407**
Арзиши боқимондаи тавозунӣ	
31 декабри соли 2022	**499**
31 декабри соли 2021	**526**

Ташкилот якчанд дороиҳо, аз ҷумла бино ва таҷҳизотро ба иҷора мегирад. Муҳлати миёнаи иҷора 63 моҳ аст (2021: 63 моҳ).

Шартномаҳои иҷора, ки мӯҳлаташон ба охир расид, бо шартномаҳои нав аз руи дороиҳои шабеҳ иваз карда шуданд. Дар натиҷа воридоти ҳуқуқи истифодабарии дороихо ба маблаги 988 ҳазор сомонӣ ва 1,268 ҳазор сомонӣ, мутобиқан, дар давоми солҳои 2022 ва 2021 ба хисоб гирифта шуд.

Таҳлили мӯҳлати ӯҳдадориҳои иҷоравӣ дар Эзоҳи 16 оварда шудааст.

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Маблағи дар фоида ва зарар инъикосшуда				
Хароҷоти истехлок аз руи дороиҳо дар шакли ҳуқуқи истифодабарӣ	1,844	1,355	159	120
Хароҷоти фоизӣ аз рӯи ӯҳдадориҳои иҷорави	640	611	55	54
Хароҷот барои иҷораи кӯтоҳмуддат	204	384	18	34

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, Ташкилот барои иҷораи кӯтоҳмуддат 1,666 ҳазор сомонӣ (2021: 1,478 ҳазор сомонӣ) ӯҳдадор аст. Ҳаҷми умумии содироти воситахои пули барои иҷора ба 2,396 ҳазор сомонӣ (2021: 1,814 ҳазор сомонӣ) баробар аст.

12. ДОРОИҲОИ ҒАЙРИМОДДӢ

Дороиҳои ғайримоддӣ аз таъмини барномавӣ иборатанд.

		Азнавҳисоб-кунии муносиб – Эзоҳи 3
	Дороиҳои ғайримоддӣ	**Дороиҳои ғайримоддӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Бо арзиши ибтидоӣ		
31 декабри соли 2020	**3,031**	**268**
Харидшуда	91	8
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб	(17)	(2)
31 декабри соли 2021	**3,105**	**274**
Харидшуда	-	-
Хориҷшуда	-	-
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб	-	30
31 декабри соли 2022	**3,105**	**304**
Истеҳлоки ҷамъшуда		
31 декабри соли 2020	**2,868**	**254**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	65	6
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб	(17)	(3)
31 декабри соли 2021	**2,916**	**257**
Дар давоми сол ҳисобкардашуда	85	8
Хориҷшуда	-	-
Фарқияти қурбии дар натиҷаи азнавҳисобкунии муносиб	-	29
31 декабри соли 2022	**3,001**	**294**
Арзиши холиси тавозунӣ		
31 декабри соли 2022	**104**	**10**
31 декабри соли 2021	**189**	**17**

13. ДИГАР ДОРОИҲО

	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 31 декабри соли 2022 *Бо ҳазор доллари ИМА*	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 31 декабри соли 2021 *Бо ҳазор доллари ИМА*
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Қарздории дебиторӣ	2,039	2,018	200	179
Ҷамъи дороиҳои молиявӣ:	**2,039**	**2,018**	**200**	**179**
ДОРОИҲОИ ҒАЙРИМОЛИЯВӢ:				
Пешпардохтҳо ва қарздорони дигар	1,012	1,186	99	105
Молҳои камарзиш	198	441	19	37
Андозҳо, ба истисноии андоз аз фоида	492	165	48	15
Пардохт ба бюрои қарзӣ	42	154	4	14
Дигар дороиҳо	362	80	35	6
Ҷамъи дороиҳои ғайримолиявӣ:	**2,106**	**2,026**	**205**	**177**
Тарҳи захира аз руи беқурбшавии дигар дороиҳо	(357)	(47)	(35)	(4)
Ҷамъи дигар дороиҳо	**3,788**	**3,997**	**370**	**352**

Тағьирот аз ҳисоби хароҷот аз руи беқурбшавии дороиҳои дигар чунин аст:

	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021
Дар санаи 1 январи	47	69
Ташкили/(барқарорсозии) захира	423	(7)
Дороиҳои аз ҳисоби захира аз ҳисоб хориҷ кардашуда	(113)	(15)
Дар санаи 31 декабри	**357**	**47**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	31 декабри соли 2021 *Бо ҳазор доллари ИМА*	31 декабри соли 2020 *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дар санаи 1 январи	4	6
Ташкили/(барқарорсозии) захира	41	(1)
Дороиҳои аз ҳисоби захира аз ҳисоб хориҷ кардашуда	(11)	(1)
Таъсири фарқияти қурбӣ	-	-
Дар санаи 31 декабри	**35**	**4**

14. АМОНАТҲОИ МИЗОҶОН

	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021	Markdown placeholder	

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Амонатҳои мӯҳлатнок	61,575	27,670	6,035	2,449
Амонатҳои пасандозӣ	8,333	4,858	816	430
Амонатҳои дархостӣ	111	52	12	4
Ҷамъи амонатҳои мизоҷон	**70,019**	**32,580**	**6,863**	**2,883**

Дар санаи 31 декабри соли 2022 ду муштарӣ мавҷуд буданд, ки бақияи онҳо аз 10% зиёд аз сармояи худӣ ба маблағи 11,624 ҳазор сомонӣ (1,133 ҳазор доллари ИМА) зиёд буд. То 31 декабри соли 2021 Ташкилот мизоҷеро, ки тавозунаш аз 10% сармояи Ташкилот зиёдтар буд, надошт.

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Таҳлил аз руи соҳаи иқтисодӣ:				
Шахсони воқеъи	50,748	26,126	4,974	573
Шахсони ҳуқуқӣ	19,271	6,454	1,889	2,310
Ҷамъи амонатҳои мизоҷон	**70,019**	**32,580**	**6,863**	**2,883**

15. ВОСИТАҲОИ БОНКҲО

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Амонатҳои бонкҳои кишвар	-	3,000	-	265
Ҷамъи амонатҳои мизоҷон	**-**	**3,000**	**-**	**265**

16. ӮҲДАДОРИҲОИ ИҶОРАВӢ

	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 31 декабри соли 2022 *Бо ҳазор доллари ИМА*	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 31 декабри соли 2021 *Бо ҳазор доллари ИМА*
Таҳлили мӯҳлати камолот:				
Соли 1	2,240	2,149	220	190
Соли 2	2,040	1,901	200	168
Соли 3	1,532	1,710	150	151
Соли 4	799	1,366	78	121
Соли 5	-	795	-	72
Соли 6	-	-	-	-
Соли 7	-	-	-	-
	6,611	7,921	648	702
Тарҳи: фоизи гирифтанашуда	(1,171)	(1,712)	(115)	(152)
	5,440	**6,209**	**533**	**550**
Таҳлил карда шудааст ҳамчун:				
Кутоҳмуддат	1,666	1,478	163	131
Дарозмуддат	3,774	4,731	370	419
	5,440	**6,209**	**533**	**550**

Ташкилот аз рӯи ухдадориҳои иҷоравӣ ба хавфи зиёди пардохтпазирӣ дучор намешавад. Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ дар доираи хазинадории Ташкилот назорат карда мешаванд.

17. МАБЛАҒҲОИ ҚАРЗӢ ВА ОВЕРДРАФТҲО

Тарафайн	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 31 декабри соли 2022 *Бо ҳазор доллари ИМА*	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 31 декабри соли 2021 *Бо ҳазор доллари ИМА*
FINCA Microfinance Holding Company LLC	70,300	77,893	6,891	6,893
Symbiotic SICAV Microfinance Fund	20,456	28,893	2,005	2,557
Microfinance Initiative for Asia (MIFA)	19,762	21,892	1,937	1,937
EMF Microfinance Fund, AgmvK	14,071	34,278	3,379	3,033
ALTERFIN CVBA	18,272	14,140	1,791	1,251
Фонди қарзии хурд "Фонди бозтамвил"	11,950	7,067	1,171	625
HANSAINVEST Finance	21,161	23,437	2,074	2,074
KFW	2,027	-	199	
Amonatbonk	1,000	-	98	
Дисконти истеҳлоқнашуда	(353)	(638)	(35)	(56)
Ҷамъи маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	**178,646**	**206,962**	**17,510**	**18,314**

То 31 декабри соли 2022, ҳамаи векселҳо ва овердрафтҳои пардохтшаванда, ба истисноӣ KFW ва Amonatbonk, алоҳида аз 10% сармояи Ширкат зиед буданд.

Ширкат вазифадор аст, ки аҳдҳои молиявиро нисбати векселҳои муайяни пардохт ва овердрафтҳои дар боло ошкоршуда риоя кунад. Ба ин аҳдномаҳо таносуби муқарраршуда, таносуби қарз ба сармоя ва дигар таносуби нишондиҳандаҳои молиявӣ дохил мешаванд.

Ширкат ҳеҷ яке аз ин созишномаҳоро то 31 декабри соли 2022 ва 2021 вайрон накардааст.

Муқоисаи уҳдадориҳо аз руи амалиёти молиявӣ

Дар ҷадвали дар поён овардашуда муқоисаи тағъироти ӯҳдадориҳое, ки аз фаъолияти молиявӣ, аз ҷумла тағъирёбии воситаҳои пулӣ алоқаманданд, ва тағъироте, ки бо воситаҳои пулӣ алоқаманд нестанд, нишон дода шудаанд. Уҳдадориҳое, ки аз фаъолияти молиявӣ бармеоянд, ӯҳдадориҳое мебошанд, ки гардиши пулии онҳо ё гардиши ояндаи онҳо дар ҳисобот оиди фоида ва зарар дар гардиши воситаҳои пулӣ аз амалиёти молиявӣ инъикос мегардад.

	31 декабри соли 2021	Гардиши воситаҳои пули аз амалиёти моливӣ (i)	Дигар тағъирот (ii)	31 декабри соли 2022
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	206,962	(20,355)	(7,959)	178,648
	206,962	**(20,355)**	**(7,959)**	**178,648**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	31 декабри соли 2021 *Бо ҳазор доллари ИМА*	Гардиши воситаҳои пули аз амалиёти моливӣ (i) *Бо ҳазор доллари ИМА*	Дигар тағъирот (ii) *Бо ҳазор доллари ИМА*	31 декабри соли 2022 *Бо ҳазор доллари ИМА*
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	18,315	1,768	(2,573)	17,510
	18,315	**1,768**	**(2,573)**	**17,510**

(i) Гардиши воситаҳои пулӣ аз ҳисоби маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо маблағи холиси воридот ва содиротро аз руи ин уҳдадориҳо дар ҳисобот оиди гардиши воситаҳои пулӣ инъикос мекунад;
(ii) Дигар тағъирот хароҷоти фоизӣ, пардохти фоиз, ва инчунин фарқияти қурбиро дар бар мегирад.

18. ДИГАР ӮҲДАДОРИҲО

	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 31 декабри соли 2022 *Бо ҳазор доллари ИМА*	Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3 31 декабри соли 2021 *Бо ҳазор доллари ИМА*
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ	624	898	61	79
Ҷамъи ӯҳдадориҳои молиявӣ:	**624**	**898**	**61**	**79**
УҲДАДОРИҲОИ ҒАЙРИМОЛИЯВӢ:				
Барои пардохт ба кормандон	697	594	68	53
Андозҳо, ба истиснои андоз аз фоида	733	574	72	51
Пешпардохти гирифташуда	756	116	74	10
Ҷамъи ӯҳдадориҳои ғайримолиявӣ:	**2,186**	**1,284**	**214**	**114**
Ҷамъи дигар ӯҳдадориҳо	**2,810**	**2,182**	**275**	**193**

19. САРМОЯИ ОИННОМАВӢ

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, сармояи оинномавии тасдиқшуда, нашршуда ва пардохтшуда, мутобиқан, ба 81,217 ҳазор сомонӣ (15,369 ҳазор доллари ИМА) ва 81,217 ҳазор сомонӣ (15,369 ҳазор доллари ИМА), баробар буд.

Дар давоми соли 2022 ва 2021 Ташкилот суди саҳмияро эълон ва пардохт накардааст.

20. ДАРОМАДИ ХОЛИСИ ФОИЗӢ

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Даромади фоизӣ:				
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	754	301	65	27
Қарзҳо ба мизоҷон	91,052	78,439	7,851	6,931
Ҷамъи даромади фоизӣ	**91,806**	**78,740**	**7,916**	**6,958**
Хароҷоти фоизӣ:				
Амонатҳои мизоҷон	(6,184)	(2,425)	(533)	(214)
Воситаҳои бонкҳо	(203)	(475)	(17)	(42)
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	(640)	(611)	(55)	(54)
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	(20,942)	(17,114)	(1,807)	(1,513)
Ҳамагӣ хароҷотҳои фоизӣ	**(27,969)**	**(20,625)**	**(2,412)**	**(1,823)**
Даромади холиси фоизӣ то таъсири барқарорсозии захира аз руи беқурбшавии дороиҳое, ки аз руи онҳо фоиз ҳисоб карда мешавад	**63,837**	**58,115**	**5,504**	**5,135**

Дар давоми солҳое, ки 31 декабри солҳои 2022 ва 2021 ба охир расидаанд, даромади умумии фоизӣ, ки бо истифодабарии усули меъёри фоизи самаранок барои дороиҳои молиявии, ки бо арзиши истеҳлоқшаванда ба ҳисоб гирифта шудаанд 91,038 ҳазор сомони (7,849 ҳазор доллари ИМА) ва 78,740 ҳазор сомони (6,958 ҳазор доллари ИМА), мутобиқан, ташкил дод. Дар давоми солҳое, ки 31 декабри солҳои 2022 ва 2021 ба охир расидаанд, хароҷоти фоизии умумӣ, ки тавассути усули меъёри фоизи самарабахш барои ӯҳдадориҳои молиявие, ки бо арзиши истеҳлоқшаванда ба ҳисоб гирифта шудаанд, ҳисоб шудааст 22,036 ҳазор сомони (2,411 ҳазор доллари ИМА) ва 20,625 ҳазор сомони (1,823 ҳазор доллари ИМА) ташкил дод.

21. ЗАРАРИ ХОЛИС АЗ АМАЛИЁТ БО АСЪОРИ ХОРИҶӢ

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Амалиёти тиҷоратӣ	3,695	117	319	10
Фарқиятҳои қурбӣ	11,553	8,355	996	739
Зарари холис аз амалиёт бо асъори хориҷӣ	**15,248**	**8,472**	**1,315**	**749**

22. ХАРОҶОТИ ХОЛИС АЗ ХИЗМАТРАСОНӢ ВА КОМИССИЯ

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Даромад аз хизматрасонӣ ва комиссия:				
Даромади комиссия аз руи интиқоли маблағ	31	9	3	1
Дигар хизматрасониҳо	211	55	19	5
Ҷамъи даромад аз хизматрасонӣ ва комиссия	**252**	**64**	**22**	**6**
Хароҷот аз хизматрасонӣ ва комиссия:				
Хароҷоти комиссия барои мубодилаи асъор	(626)	(494)	(54)	(44)
Ҷамъи хароҷот аз хизматрасонӣ ва комиссия	**(626)**	**(494)**	**(54)**	**(44)**
Хароҷоти холис аз хизматрасонӣ ва комиссия	**(374)**	**(430)**	**(32)**	**(38)**

23. ХАРОҶОТИ АМАЛИЁТӢ

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Музди маош	17,315	14,644	1,493	1,294
Хароҷоти технологияи иттилоотӣ (пардохт ба ФИНКА)	5,104	4,124	440	364
Андози иҷтимоӣ	3,418	3,620	295	320
Истеҳлоки воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримоддӣ	3,024	2,182	261	193
Хароҷоти роялти	1,789	1,118	154	99
Хароҷоти бонкӣ	1,330	649	115	57
Хароҷотҳои алоқа	1,100	1,167	95	103
Хароҷоти таъмири нақлиёт	903	768	78	68
Хароҷотҳои канселярӣ	761	407	66	36
Хароҷоти сафари корӣ	680	537	59	47
Хароҷотҳои касбӣ	673	1,353	58	120
Хизматрасониҳои коммуналӣ	483	423	42	37
Дигар хароҷоти технологияи иттилоотӣ	331	284	29	25
Хароҷотҳои хадамоти амният	230	150	20	13
Иҷораи амалиётӣ	204	384	18	34
Хароҷот барои таълим	66	52	6	5
Андозҳо, ба истиснои андоз аз фоида	50	1,108	4	98
Хизматрасонии идоракунӣ	-	173	-	15
Хароҷотҳои дигар	1,547	1,021	133	90
Ҷамъи хароҷоти амалиётӣ	**39,008**	**34,164**	**3,366**	**3,018**

24. АНДОЗ АЗ ФОИДА

Ташкилот ҳисоббаробаркунии андозро дар давраи ҷорӣ дар асоси маълумоти баҳисобгирии андоз, ки тибқи талаботи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиб дода шудаанд, таҳия мекунад, ки метавонад аз СБҲМ фарқ кунад.

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дороиҳои мавқуфгузоштаи андоз аз фоида	1,470	2,444	144	216
Дороиҳои ҷории андоз аз фоида	1,663	3,268	163	289
Ҷамъи дороиҳои андоз аз фоида	**3,133**	**5,712**	**307**	**505**

Бо назардошти он, ки баъзе намудҳои хароҷот бо мақсади андозбандӣ ба ҳисоб гирифта намешаванд ва инчунин бо сабаби мавҷуд будани даромадҳое, ки аз андоз озоданд, Ташкилот ҳамеша тафовути муайяни андозро дорад.

Андози мавқуфгузошта таъсири холиси андозро аз тафовути муваққатии байни арзиши дороиҳо ва ӯҳдадориҳо бо мақсади ҳисоботи молиявӣ ва маблағеро, ки барои андозбандӣ муайян шудааст, инъикос мекунад. Тафовутҳои муваққатӣ аз 31 декабри соли 2022 ва 2021 асосан ба усулҳои гуногуни эътирофи даромад ва хароҷот ва инчунин ба баходихии арзиши дороиҳои муайян дахл доранд.

Тафовути муваққатӣ дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021 ба таври зерин ифода шудааст:

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Тавофути муваққатии тарҳшаванда:				
Қарзҳо ба мизоҷон	2,342	6,082	230	538
Дороиҳои молиявии деривативӣ	2,009	-	197	-
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	2,400	5,684	235	503
Воситаҳои асосӣ	439	314	43	28
Дигар	161	138	16	12
Ҷамъи тавофути муваққатии тарҳшаванда	**7,351**	**12,218**	**721**	**1,081**
Тавофути муваққатии андозбандшавандаи холис	7,351	12,218	721	1,081
Меъери андози муқарраршуда	20%	20%	20%	20%
Дороиҳои холиси андоз аз фоидаи мавқуфгузошта аз рӯи меъери муқарраршуда	1,470	2,444	144	216
Дороиҳои холиси андоз аз фоидаи мавқуфгузошта	**1,470**	**2,444**	**144**	**216**

Алокамандии байни хароҷоти андоз ва фоидаи муҳосибӣ дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, ба таври зерин ифода шудааст:

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Фоида то андозбандӣ	8,106	5,265	699	465
Андоз аз руи меъёри муқарраршуда (23%)	1,864	1,211	161	107
Таъсири андоз аз тафовути доимӣ	855	863	73	76
Хароҷоти андоз аз фоида	**2,719**	**2,074**	**234**	**183**
Хароҷоти андоз аз фоидаи ҷорӣ	3,693	1,505	306	133
Имтиёзи андоз аз фоидаи мавқуфгузошта	(974)	569	(72)	50
Хароҷоти андоз аз фоида	**2,719**	**2,074**	**234**	**183**

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
Дороиҳои андоз аз фоидаи мавқуфгузошта	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дар ибтидои соли ҳисоботӣ	**2,444**	**1,875**	**216**	**166**
Имтиёзи андоз аз фоидаи мавқуфгузошта	(974)	569	(72)	50
Фарқияти қурбӣ	-	-	-	-
Дар охири соли ҳисоботӣ	**1,470**	**2,444**	**144**	**216**

25. ЎҲДАДОРИҲОИ ШАРТӢ

Дар ҷараёни фаъолияти худ барои қонеъ гардонидани талаботи мизоҷон, Ташкилот воситаҳои молиявии бо хавфи ғайритавозуниро истифода мебарад. Воситаҳои мазкур, ки дорой хавфҳои қарзии дараҷаи гуногунанд, дар ҳисоботи молиявӣ инъикос намегарданд.

Созишномаи қарзии асосии («хатҳои қарзӣ») аз ҷониби Ташкилот истифодашуда ҳуқуқи дилхоҳи гирифтани воситаҳоро эҷод намекунад, бинобар ин Созишномаи қарзии асосӣ ягон ўҳдадориҳои ғайритавозуниро ба вуҷуд намеоранд. Қарор оиди идомаи воситаҳои мизоҷон тибқи Созишномаи қарзии асосӣ баъди ҳар як аризаи мизоҷ қабул мешавад ва аз ҳолати молиявии мизоҷ, таърихи қарзии мизоҷ ва омилҳои дигаре, ки хатари қарзиро баен мекунанд, ки аз ҷониби Ташкилот баҳо дода мешавад, дар вақте, ки кумитаи қарзӣ қарори додани қарзро қабул мекунад, вобастагӣ дорад.

Маблағи ҳадди аққали хавфи қарзӣ аз руи ўҳдадориҳои шартӣ ва ўҳдадориҳои пешниҳоди қарз, дароз кардани муҳлати қарз дар ҳолати иҷро накардани ўҳдадорӣ аз тарафи дигар дар вақте, ки талаботҳои муқобил, гарав ё таъминот арзиши худро гум мекунанд, бо арзиши шартномавии ин воситаҳо пешниҳод мешавад, мебошад.

Ташкилот сиёсати қарзиеро нисбати ӯҳдадориҳои шартӣ истифода мебарад, ки он нисбати воситаҳои молиявии дар тавозун инъикосгардида, истифода мешавад.

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, Ташкилот ӯҳдадориҳои молиявии шартии зеринро дошт:

Ӯҳдадориҳо барои хароҷотҳои асосӣ. Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, Ташкилот ӯҳдадориҳои муҳими хароҷотҳои асосиро надошт.

Даъвои судӣ. Дар давоми солҳое, ки 31 декабри солҳои 2022 ва 2021 ба охир расидаанд, Ташкилот ягон даъвои судиро нисбат ба шахсони сеюм оғоз накардааст. Инчунин, дар давоми ин давраҳо ягон шахси сеюм низ нисбати Ташкилот давои судиро огоз накардааст.

Андозбандӣ. Низомҳои қонунгузории тиҷоратии Ҷумҳурии Тоҷикистон, хусусан қонунгузории андоз метавонанд якчанд шарҳ дошта бошад. Зиёд аз ин, хавфи ихтиери баён кардани ақидаи худ аз тарафи мақомотҳои андоз оиди фаъолияти ташкилот мавҷуд аст. Хусусан агар амалиётҳои роҳбарият дар асоси қонунгузорӣ нисбати фаъолияти Ташкилот аз ҷониби мақомоти андоз баҳс карда шаванд, ин ба ҳисоб кардани андозҳои иловагӣ ва ҷарима барои Ташкилот меорад.

Чунин номуайянӣ метавонад ба баҳодиҳии воситаҳои молиявӣ, баҳодиҳии талафоти қарзии пешбинишуда ва нархгузории бозории аҳдҳо вобаста бошад. Ғайр аз он, чунин номуайянӣ метавонад ба баҳодиҳии тафовутҳои муваққатӣ аз ташаккул ва барқарор кардани захираҳо аз руи беқурбшавии қарзҳо ба мизоҷон ва ҳисобҳои дебиторӣ, ҳамчун камҳисобкунии фоидаи андозбандишаванда вобаста бошад. Роҳбарияти Ташкилот боварии комил дорад, ки ҳамаи ҳисобкунии андози зарури иҷро шудааст ва ягон захира дар ҳисобот инъикос нашудааст.

Пардохти маблағи нафақавӣ. Тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, кормандон барои таъминоти нафақавии давлатӣ ҳуқуқ доранд. Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, Ташкилот ягон ӯҳдадориро нисбат ба кормандони ҳозира ва собиқ барои пардохти маблағи нафақавии иловагӣ, хизматрасонии тиббӣ баъд аз баромадан ба нафақа, пардохти иҷтимоӣ ва дигар пардохтҳое, ки дар вақти ба нафақа баромадан заруранд, надошт.

Муҳити амалиётӣ. Бозорҳои тараққикардаистода, монанди Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба бозорҳои тараққикардатар ба хавфҳои гуногун, ҳамчун, иқтисодӣ, сиёсӣ ва иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ ва қонунгузорӣ гирифторанд. Қонунгузорӣ ва ҳуҷҷатҳои меъёрӣ, ки ба шахсони ҳуқуқии дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон амалиёткунанда таъсир мерасонанд, ҳоло ҳам ба тағъироти зич гирифторанд, чорчубаи андоз ва идоракунӣ метавонад якчанд таъбир дошта бошанд. Раванди минбаъдаи иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи баланд ба сиёсати пулию қарзии ҷорикардаи давлат, дар якҷоягӣ бо тараққиёти муҳити ҳуқуқӣ, идоракунӣ ва сиёсӣ вобаста аст.

Дар санаи 31 декабри соли 2022 меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон 13.00 фоизро (31 декабри соли 2021 - 13.25 фоизро) ташкил дод. Аз сабаби нисбатан баланд будани нархи маблағгузорӣ дар давоми соли 2022, ва инчунин пандемияи мавҷудбуда, талабот барои қарзҳои нав суст боқӣ монда (гарчанде, ки дар семоҳаи чоруми соли 2022 афзоизи назарраси талабот ба вучуд омад), ҳамзамон пардохтпазирии сомонӣ дар низоми бонкӣ сатҳи аз ҳад зиёдро нишон дод. Қоғазҳои кӯтоҳмӯҳлати БМТ воситаи асосии безараргардонии сомонӣ мебошанд. Дар муқоиса бо охири соли 2021, муҳити амалиёти барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид, ба таври назаррас тағъир наёфт.

Роҳбарияти Ташкилот тағъироти кунунии вазъияти иқтисодиро назорат мекунад ва чораҳои заруриро барои нигоҳ доштани суботи ва рушди фаъолияти Ташкилот дар ояндаи наздик амалӣ мегардонад. Бо вуҷуди ин, муайян кардани таъсири ояндаи тағйирёбии вазъи иқтисодӣ ба натиҷаҳои амалиёт ва мавқеи молиявии Ташкилот дар айни замон ғайри имкон аст.

26. АРЗИШИ ОДИЛОНАИ ВОСИТАҲОИ МОЛИЯВӢ

Мувофиқи СБҲМ, арзиши одилона арзишест, ки дар доду гирифти мураттаб байни иштироккунандагони бозор дар санаи баҳодиҳӣ барои фуруши дороӣ гирифта ва ё барои иҷрои уҳдадорӣ пардохт карда мешавад.

Арзиши одилонаи дороиҳои молиявӣ ва ӯҳдадориҳои молиявии Ташкилот, ки мунтазам бо арзиши одилона ба ҳисоб гирифта мешаванд. Дороиҳои молиявӣ аз рӯи арзиши одилона, ки тағъироти онҳо дар таркиби фоида ё зарар инъикос мешавад бо арзиши одилона дар ҳар як санаи ҳисоботи ба ҳисоб гирифта мешаванд. Ҷадвали дар поён оварда шуда арзишҳои одилонаи ин дороиҳои молиявӣ ва ӯҳдадориҳои молиявиро муайян мекунад (аз ҷумла, техникаи арзёбӣ ва маълумоти истифодашуда).

	Арзиши одилона дар санаи					
Дороиҳои молиявӣ / уҳдадориҳои молиявӣ	**31 декабри соли 2022**	**31 декабри соли 2021**	**Сатҳи арзиши одилона**	**Техникаи (-ҳои) арзёбӣ ва маълумоти (-ҳои) истифодашуда**	**Маълумоти мушоҳида-нашаван-даи муҳим**	**Муносибати Маълумоти мушоҳида-нашаванда ба ва арзиши одилона**
Воситаҳои моливии деривативӣ (Эзоҳи 7)	(27,721)	(3,100)	Сатҳи 2	Гардиши воситаҳои пулии дисконтшуда. Гардиши оияндаи воситаҳои пулӣ мутобиқи шартҳои шартнома муайян шуда, дар асоси фоизи миёнаи бозорӣ барои воситаҳои мушабеҳ дисконт карда шудаанд.	Татбиқ нашаванда	Татбиқ нашаванда

Арзиши одилонаи дороиҳои молиявӣ ва ӯҳдадориҳои молиявии Ташкилот, ки мунтазам бо арзиши одилона ба ҳисоб гирифта намешаванд (вале бо эзоҳи ҳатмии арзиши одилона). Ҳама дороиҳои молиявӣ ва ӯҳдадориҳои молиявӣ, ба истиснои дороиҳои молиявӣ аз рӯи арзиши одилона, ки тағъироти онҳо дар таркиби фоида ё зарар инъикос мешавад мунтазам бо арзиши одилона ба ҳисоб гирифта намешаванд, аммо эзоҳи ҳатмии арзиши одилонаи онҳо талаб карда мешавад.

Ба фикри Рохбарияти Ташкилот, ба истиснои қарзҳо ба мизоҷон, арзиши одилонаи дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявӣ, бо назардошти хусусияти кӯтоҳмуддат будани онҳо, тахминан ба арзиши тавозунии онҳо баробар аст.

Муқаррар кардани арзиши одилонаи қарзҳо ба мизоҷон аз барои мушкил будани дастраскунии маълумоти бозорӣ ё истифодабарии усули дигар барои баҳогузории ин намуди воситаҳои молиявӣ ғайриимкон аст.

27. ИДОРАИ САРМОЯ

Ташкилот идораи сармояро бо мақсади таъминоти фаъолияти Ташкилот ба анҷом расонда, фоидаи саҳмдоронро бо роҳи муносиб кардани таносуби маблағҳои қарзӣ ва худӣ ба миқдори зиёдтарин мерасонад.

Бо назардошти дигар тадбирҳо, коэффитсиентҳои аз ҷониби Базел Капитал Аккорд 1988 ва меъёрҳое, ки Бонки миллии Тоҷикистон дар самти назорати Ташкилот муқаррар кардааст,

мутобиқати сармояи Ташклот назорат карда мешавад. Дар давоми соли гузашта, Ташкилот тамоми талаботҳои берунаи сармояро ба пуррагӣ иҷро намуд.

Дар давоми солҳои 2022 ва 2021, сохтори сармояи Ташкилот аз сармояи оинномавӣ ва зарари умумиро, ки дар ҳисобот оиди тағъирёбии сармоя пешниҳод шудаанд, дар бар мегирад.

Сохтори сармоя мунтазам аз тарафи Шӯрои нозирони Ташкилот дида баромада мешавад. Дар ҷараёни дида баромадани сохтори сармоя, Шӯрои Ташкилот, хусусан, арзиши сармоя ва хавфҳои бо ҳар як синфи сармоя алоқамандро, таҳлил менамояд. Дар асоси тавсияҳои Шӯрои нозирон Ташкилот сохтори умумии сармояро ба таносуб меорад.

Сиёсати умумии идоракунии хавфи сармояи Ташкилот аз соли 2020 бетағъир мондааст.

Дар ҷадвали зерин захираҳои танзимшавандаи сармояи Ташкилот барои мақсадҳои кифоятии сармоя мутобиқи принсипҳои аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон истифодашаванда таҳлил карда мешаванд:

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дар аввали сол	45,838	45,748	4,056	4,048
Даромади холис/(зарар)[1]	1,976	116	194	9
Тағъирёбии дороиҳои ғайримоддӣ	85	(26)	8	(3)
Захираи умумии муваққатӣ	610	-	60	-
Сармоягузорӣ	(42)	-	(4)	-
Таъсири фарқияти қурбӣ	-	-	437	20
Дар охири сол	**48,467**	**45,838**	**4,751**	**4,074**

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Дар санаи 31 декабри соли 2022 ба охир расид	**Дар санаи 31 декабри соли 2021 ба охир расид**	**Дар санаи 31 декабри соли 2022 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Дар санаи 31 декабри соли 2021 ба охир расид** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Таркиби сармояи танзимшаванда:				
Сармояи дараҷаи 1:	45,900	45,722	4,499	4,074
Сармояи дараҷаи 1:	2,567	116	252	-
Сармояи умумӣ	**48,467**	**45,838**	**4,751**	**4,074**

[1] Даромади холис маблағеро барои баҳисобгирии мувофиқи талаботи Бонки миллии Тоҷикистон ифода мекунад, ки метавонад аз талаботи СБҲМ фарқ кунад.
Маблағи сармоя ва меъёри Ташкилот дар зер оварда шудаанд:

Маблағи сармоя ва меъёрҳо	Меъёри кифоягии сармоя	Меъёри ақали талаб-шаванда
	%	%
Дар санаи 31 декабри соли 2022		
Меъёри кифоягии сармояи К1.1	15.88	12
Меъёри кифоягии сармояи К1.2	14.16	10
Меъёри кифоягии сармояи К1.3	15.04	8
Дар санаи 31 декабри соли 2021		
Меъёри кифоягии сармояи К1.1	16.04	12
Меъёри кифоягии сармояи К1.2	14.77	10

Меъёри кифоятии сармоя К1.1 таносуби сармояи танзимшавандаро ба дороиҳо бо назардошти хавфҳо, ки мувофиқи талаботи Бонки миллии Тоҷикистон муайян шудаанд, инъикос мекунад.

Меъёри кифоятии сармоя К1.2 таносуби сармояи танзимшавандаро ба дороиҳои маҷмӯӣ, ки мувофиқи талаботи Бонки миллии Тоҷикистон муайян карда шудаанд, инъикос мекунад.

Меъёри кифоятии сармоя К1.3 таносуби сармояи асосии соф ба дороиҳо бо назардошти хавфҳо, ки мувофиқи талаботи Бонки миллии Тоҷикистон муайян карда шудаанд, инъикос мекунад.

28. СИЁСАТИ ИДОРАИ ХАВФҲО

Идораи хавфҳо дар фаъолияти Ташкилот вазифаи муҳимро мебозад. Вазифаҳои идораи хавфҳо аз инҳо иборатанд:

- Муайян кардани хавфҳое, ки Ташкилот дар ҷараёни фаъолияти худ ба онҳо дучор мешавад.
- Чен кардани хавф бо истифодаи усулҳои гуногуни микдорию сифатӣ, инчунин ҳисоб кардани маблағи хароҷоти имконпазир.
- Сиёсат ва тартиботи Ташкилот барои муайян кардани тартиботи камкунӣ ва пешгирии хавфҳо барои амалиётҳои гуногун. Ингуна тартибот ва меъёрҳо мувофиқи мӯҳлатҳои дар ҳуҷҷатҳои дохилии Ташкилот муқарраргардида аз нав дида баромада мешаванд.
- Ҳисоботи хавф: Ҳисоботи хавф дар рафти амалиёт ва дар асоси маълумотҳои ҷамъбастӣ тартиб дода мешавад. Чунин маълумот ба роҳбарият мунтаззам пешниҳод карда мешавад.

Хавфҳои асосие, ки ба фаъолияти Ташкилот хосанд:

- Хавфи қарзӣ;
- Хавфи амалиётӣ;
- Хавфи пардохтпазирӣ;
- Хавфи асъорӣ.

Ташкилот мазмуни асосӣ барои амалӣ ва сифатии сиёсати идораи хавфҳоро эътироф менамояд. Мақсади асосии идораи хавфи Ташкилот ин ҳифзи Ташкилот аз хатарҳо ва имкони расидан ба ҳадафҳои худ мебошад. Ташкилот хавҳои зеринро идора мекунад:

Хавфи қарзӣ
Баходихии хавфи қарзӣ

(а) Қарзҳо ва пешпардохтҳо (аз ҷумла, ӯҳдадориҳои қарзӣ ва кафолатҳо)

Арзёбии хавфи қарзӣ бо мақсадҳои идоракунии хавфҳо мураккаб аст ва истифодаи моделҳоро талаб мекунад, зеро хавф аз тағйири шароити бозор, гардиши воситахои пулии интизорравандаи ва вақти он вобаста аст. Баҳодиҳии хавфи қарзии сандуқи дороиҳо минбаъд баҳо додани эҳтимолияти муфлисшавӣ, меъёри зарари алоқаманд ва таносуби ӯҳдадориҳои байни шариконро дар назар дорад. Бо мақсади пешниҳоди ҳисобот дар бораи идоракунии хавфҳо, Ташкилот маблағи қарзро ҳамчун унсури хавфи қарзӣ баррасӣ ва ҷамъбаст мекунад.

Ташкилот хавфи қарзиро бо истифода аз эҳтимолияти муфлисшави, маблағи таҳти хавф буда ва талафот дар ҳолати муфлисшавӣ андозагирӣ мекунад. Ин ба равише, ки мувофиқи СБҲМ (IFRS) 9 барои андозагирии талафоти қарзии пешбинишуда истифода мешавад, монанд аст**.**

Арзиши эҳтимолии талафоти қарз. СБҲМ (IFRS) 9 модели иборат аз “се марҳиларо” барои беқурбшави, ки дар тағъирёбии сифати қарз пас аз эътирофи ибтидоии он асос меёбад, чуноне ки дар зер нишон дода шудааст, тавсиф мекунад:

- Воситаи молиявие, ки дар санаи эътирофи ибтидои беқурб шуда набуданд ба Марҳилаи 1 гурухбанди карда мешаванд ва хавфи қарзии он аз ҷониби Ташкилот пайваста назорат карда мешавад.
- Агар афзоиши назарраси хавфи қарзӣ пас аз санаи эътирофи ибтидои муайян карда шавад, дороии молиявӣ ба 'Марҳилаи 2' гузаронда шуда, аммо то ҳол аз ҷиҳати қарзӣ бекурбшуда тасниф намешавад.
- Агар дороии молиявӣ аз ҷиҳати қарзӣ бекурбшуда тасниф шавад он ба 'Марҳилаи 3' гузаронда мешавад.
- талафоти қарзии пешбинишуда аз руи воситаҳои молияви Марҳилаи 1 ба маблаги ҳиссаи талафоти карзии то мухлати пардохти карз пешбинишуда, ки дар натиҷаи ҳодисаҳои муфлисшавие, ки дар давоми 12 моҳи оянда метавонанд ба амал оянд, бахо дода мешаванд. Талафоти қарзии пешбинишуда аз руи воситаҳои молиявии Марҳилаҳои 2 ё 3 асоси талафоти карзии то мухлати пардохти карз пешбинишуда бахо дода мешаванд.
- Консепсияи маъмул дар баходихии талафоти қарзии пешбинишуда мутобиқи СБҲМ (IFRS) 9 дар он аст, ки маълумоти дурнамои бояд ба назар гирифта шавад.
- Дороиҳои молиявии аз чихати карзи беқурбшудаи харидашуда ё ташкил дода шуда дороиҳое мебошанд, ки дар санаи эътирофи ибтидои аз чихати карзи бекурбшудаанд. Талафоти карзии пешбинишуда аз руи онҳо ҳамеша то мухлати пардохти карз бахо дода мешавад (Марҳилаи 3).

<u>Афзоиши назарраси хавфи қарзӣ.</u> Ҳангоми муайян кардани он, ки оё хавфи муфлисшавии воситаи молиявӣ аз лаҳзаи эътирофи ибтидоии он ба таври назаррас афзудааст ё не, Ташкилот маълумоти оқилона ва қобили эътимодро баррасӣ мекунад, ки бидуни хароҷоти иловаги ва ё саъю кӯшиши беасос дастрас метавон кард. Ин ҳам маълумоти миқдорӣ ва ҳам сифатиро дар бар мегирад, ки аз таҷрибаи таърихии Ташкилот ва баҳодиҳии қарзии экспертӣ ва инчунин маълумоти дурнамои иборат аст. Мақсади баҳодиҳӣ муайян кардани он аст, ки оё афзоиши назарраси хавфи қарзӣ барои дорои рӯй додааст ё не, бо рохи мукоисаи:

- эхтимотияти муфлисшавии то мухлати пардохт бокимонда дар санаи ҳисоботӣ; бо
- эхтимотияти муфлисшавии то мухлати пардохт бокимонда дар санаи эътирофи ибтидоии (дар холати муносиб барои тағъирот дар пешпардохт интизоршуда).

Барои муайян кардани афзоиши назарраси хавфи қарзӣ Ташкилот се меъёри заринро истифода мебарад:

- Санҷиши миқдорӣ дар асоси тағъирёбии эхтимолияти муфлисшави;
- Мақоми истодагарӣ; ва
- Ба таъхир афтодан зиёда аз 30 рӯз.

“Истодагарӣ” ҳангоми таҷдид, яъне тамдиди мӯҳлати пардохти фоиз ё маблағи асосӣ бо сабаби бад шудани вазъи молиявии қарзгир ба амал меояд, ба тавре ки он ба ҳолате, ки дар замони қарз буд, мувофиқат намекунад ва қарзгиранда барои тағъир додани нақшаи пардохти қарз мурочиат кардааст. Таҷдид танҳо дар сурате сурат мегирад, ки воҳиди дахлдори Ташкилот эътимод дошта бошад, ки қарзгир метавонад ҷадвали навшудаи пардохтро риоя намояд.

Якчанд сенарияҳои иқтисодӣ асоси муайян кардани эхтимолияти муфлисшавиро дар санаи ибтидои ва санаи минбаъда мебошанд. Сенарияҳои гуногуни иқтисодӣ ба эхтимолияти муфлисшавиро гуногун оварда мерасонанд. Маҳз мукоисаи ин сенарияҳои мухталиф, вазни миёнаи эхтимолияти муфлисшавиро ташкил медиҳад, ки барои муайян кардани афзоиши назарраси хавфи қарзӣ, истифода мешавад. Маълумоти дурнамои перспективаҳои ояндаи

иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар бар мегирад, ки аз ҳисоботи коршиносони иқтисодӣ, таҳлилгарони молиявӣ, мақомоти давлатӣ, марказҳои таҳлилӣ ва дигар ташкилотҳои ба ин монанд, инчунин бо назардошти манбаъҳои мухталифи дохилӣ ва беруна нишондиҳандаҳои воқеӣ ва пешбинишавандаи иқтисодӣ гирифта шудаанд.

<u>Маънои муфлисшавӣ.</u> Барои муайян намудани талафоти карзии пешбинишуда, муайянкунии таърифи муфлисшави муҳим аст. Таърифи муфлисшави барои чен кардани талафоти карзии пешбинишуда ва муайян кардани он, ки захира дар талафоти карзии пешбинишуда барои 12-моҳ ё давраи то мухлати пардохт асос ёфтааст, зеро муфлисшави як ҷузъи эхтимолияти муфлисшавӣ мебошад, ки ҳам ба баходихии талафоти карзии пешбинишуда ва ҳам ба муайянкунии афзоиши назарраси хавфи қарзӣ таъсир мерасонад.

Ташкилот зеринро ҳамчун як амали муфлисшави мебинад:
- бо гузашти мӯҳлати шартнома зиёда аз 90 рӯз монда бошад; ё
- эҳтимол дорад, ки ӯҳдадориҳои қарзӣ, ки дар шартнома нишон дода шудаанд, ба пуррагӣ ба Ташкилот пардохт карда намешаванд.

Маънои муфлисшавӣ барои инъикос намудани хусусиятҳои гуногуни намудҳои гуногуни дороиҳо ба таври мувофиқ мутобиқ карда шудааст. Ҳангоми баҳодиҳии эҳтимолияти пардохт накардани ӯҳдадориҳои қарзии худ аз тарафи қарзгиранда, Ташкилот ҳам нишондиҳандаҳои сифатӣ ва ҳам миқдориро ба назар мегирад. Нишондихандахои миқдорӣ, ба монанди сари вакт пардохт накардани карз ва пардохт накардани ӯхдадориҳои дигари ҳамон карзгиранда, саҳми асосӣ дар ин таҳлил аст. Ташкилот барои баҳодиҳии муфлисшави манбаъҳои гуногуни маълумотро истифода мебарад, ки онҳо ё аз тарафи Ташкилот таҳия шудаанд ва ё аз манбаъҳои беруна ба даст оварда шудаанд.

Дар ҷадвали зерин мутобиқи СБҲМ (IFRS) 9 талабот оид ба беқурбшавӣ ҷамъ оварда шудааст (ба истиснои дороии молиявии навташкилшуда ё харидшудаи аз чихати карзи беқурбшуда):

Марҳилаи 1	Марҳилаи 2	Марҳилаи 3
(Инъикоси ибтидои)	(Афзоиши назарраси хавфи қарзӣ баъд аз инъикоси ибтидои)	(Дороиҳои молиявии беқурбшудаи)
талафоти қарзии пешбинишуда барои 12-моҳи оянда	Талафоти қарзии пешбинишуда барои муҳлати боқимондаи қарз	Талафоти қарзии пешбинишуда барои муҳлати боқимондаи қарз

Дороиҳои аз чихати карзи беқурбшуда, ки дар Марҳилаи 3 инъикос шудаанд, пас аз пардохти ӯҳдадориҳои қарзии муҳим аз руи шартнома, пеш аз гузариш ба Марҳилаи 2 давраи санҷишии 6 моҳаро мегузаранд.

Аз хисоб баровардан. Вақте ки таҳлили даврии барқарорсозии коллективии таърихи нишон медиҳад, ки Ташкилот пас аз чанд моҳи муфлисшави ҷуброни назаррасро интизор нест, дар асоси сиёсати Ташкилот чунин карзхо аз хисоб хориҷ карда мешаванд.

Гурӯҳбандӣ аз руи хосияти карзии муносиб. Дороиҳои молиявӣ бо мақсади ҳисобкунии эхтимолияти муфлисшави ба ду гурух тақсим мешаванд:

- Хурд (қарзҳо то 6,000 сомонӣ, 636 доллари ИМА ё 44,248 рубли русӣ);
- Калон (қарзҳо ба маблағи беш аз 6,000 сомонӣ, 636 доллари ИМА ё 44,248 рубли русӣ).

Гуруҳҳои дар боло овардашуда сатҳи баҳодиҳӣ ба қобилияти пардохтпазирии мизоҷро инъикос мекунанд, бо истифодаи баҳодиҳии нисбатан мураккаб барои сегменти калон. Меъёри таърихии муфлисшави ҳамчун нишондиҳандаи қатъӣ истифода мешавад, то фарқияти байни меъёрхои муфлисшави байни гуруххо ба ҳадди аксар оварда шавад.

Модели рейтинги. Ҳама маълумоти мавҷуда (гурӯҳҳои маҳсулот, соҳаҳо ва ғайра) барои ба даст овардани рейтингҳои дохилӣ барои ҳар як сегмент истифода бурда мешаванд. Ҳамин

тариқ, гурӯҳҳои бо хусусиятҳои якхела аз руи хавф ташкил карда шуда, баъдан барои ислоҳи эхтимолияти муфлисшавии сегмент истифода мешавад**.**

Афзоиши назарраси хавфи қарзӣ. Ташкилот чунин мешуморад, ки воситаи молиявӣ дар сурате ба афзоиши назарраси хатари қарзӣ дучор омадааст, ки агар эхтимолияти муфлисшави дар давоми мӯҳлати боқимонда дар санаи ҳисоботӣ нисбат ба эхтимолияти муфлисшави дар давоми мӯҳлати боқимонда дар санаи ҳисоботии инъикоси ибтидой, 50% зиёд шуда бошад.

Ташкилот таъсири тағъирёбии ҳудудҳои эхтимолияти муфлисшави барои афзоиши назарраси хавфи карзи ба талафоти карзии пешбинишударо таҳлил накардааст.

Баходихии талафоти карзии пешбинишуда. Параметрхои асосие, ки барои баходихии талафоти карзии пешбинишуда истифода бурда мешавард, зерсохторхои чунин вохидхо мебошанд:

- эхтимолияти муфлисшавӣ;
- Талафот дар ҳолати муфлисшавӣ
- Маблағи таҳти хавф буда.

Ин параметрҳо одатан аз моделҳои омории дар дохили кишвар таҳияшуда ва дигар маълумоти таърихӣ гирифта мешаванд.

<u>Эхтимолияти муфлисшавӣ.</u> Эхтимолияти муфлисшавӣ эҳтимолияти он аст, ки қарзгиранда ё дар давоми 12 моҳи оянда (эхтимолияти муфлисшавӣ дар 12 мохи оянда) ва ё дар давоми мӯҳлати боқимонда (эхтимолияти муфлисшавӣ дар давоми давраи то мухлати пардохт) ӯҳдадориҳои молиявии худро иҷро намекунад (тибқи "мафҳуми муфлисшави ва аз чихати карзи беқурбшуда", ки дар боло оварда шудааст).

эхтимолияти муфлисшавӣ дар давоми давраи то мухлати пардохт бо истифодаи профил то мухлати пардохт ба эхтимолияти муфлисшавӣ дар 12 мохи оянда бахо дода мешавад. Профили то мухлати пардохт нишон медиҳад, ки чӣ тавр муфлисшавии сандуқ аз лаҳзаи эътирофи карзхо то мӯҳлати пардохти он иваз мешавад. Профили то мухлати пардохт дар маълумоти таърихӣ асос ёфта, барои тамоми дороиҳои дохили сандуқ ва рейтинги қарзӣ якхела аст. Инро таҳлили таърихӣ тасдиқ мекунад.

Эҳтимолияти муфлисшави тавассути функсияи баркароршави сохта шудааст, ки дар меъёрхои хатар асос ёфтааст. Меъёри хатар ба воситаи модели мутаносиби хатари Cox ба даст оварда мешавад, ки он модели нимарафӣ буда, барои таъсири ковариатҳо шакли оддии пешбинишударо истифода мекунад ва арзиши дақиқи параметрҳои озодро бо эҳтимолияти қисман ҳисоб мекунад. Ҳолати асосӣ бо усулҳои ғайримуқаррарӣ ба даст оварда шудааст. Як қабати макроиқтисодӣ метавонад тавассути тағ=ирёбанда аз вақт вобаста карда шавад. Аз сатҳи ба даст овардаи хатар, пас эхтимолияти муфлисшави дар санаи муайян ҳисоб карда мешавад, яъне эхтимолияти муфлисшавии маргинали барои санаи муайян таъин карда мешавад.

Мӯҳлати мушоҳида барои моделсозии сатҳи cox 5 солро дар бар мегирад.

Дар чадвали зерин таъсири тағйироти эҳтимолии параметрҳои макроиқтисодӣ нисбат ба натичахои воқеие, ки аз тарафи Ташкилот хамчун вохидхои иктисоди истифода шудаанд, ба талафоти карзии пешбинишуда дар санахои 31 декабри солҳои 2022 ва 2021 нишон дода шудааст.

		2022 пули миллӣ		
Параметри макро-иктисодии истифодашуда		ММД		
% тағъирёбии параметри макро-иктисоди барои санчиши хассосият		50.00%		50.00%
		ММД + 50%	Бе тағьир	ММД 50%
Сандуқи қарзӣ	Хурд	161	167	173
	Калон	3,969	4,292	4,669
	Ҷамъ	4,130	4,459	4,842
Дигар воситаҳои молияви		-	-	-
Ҷамъ		4,130	4,459	4,842

		2021 пули миллӣ		
Параметри макро-иктисодии истифодашуда		ММД		
% тағъирёбии параметри макро-иктисоди барои санчиши хассосият		50.00%		-50.00%
		ММД + 50%	Бе тағьир	ММД - 50%
Сандуқи қарзӣ	Хурд	200	204	208
	Калон	2,732	3,086	3,559
	Ҷамъ	2,932	3,290	3,767
Дигар воситаҳои молияви		-	-	-
Ҷамъ		2,932	3,290	3,767

<u>Талафот дар ҳолати муфлисшавӣ (ТДХМ).</u> ТДХМ бузургии талафоти эҳтимолӣ дар холати муфлисшави аст. Ташкилот параметрҳои ТДХМ-ро дар асоси маълумоти таърихии меъёрхои барқароршавии талабот ба шарикони муфлисшуда арзёбӣ менамояд. Модели ТДХМ танҳо ситонидани пули нақдро баррасӣ менамояд. ТДХМ дар асоси чараёни пулии дисконтшуда бо истифода аз меъёри самараноки фоизи ҳамчун омили дисконткуни ҳисоб карда мешавад.

Қарзҳои бо гарав таъминшуда арзиши гаравро истифода мебаранд, дар ҳолате ки қарзҳои кафолатнок аз меъёри барқароршавӣ истифода мебаранд.

<u>Маблағи таҳти хавф буда (МТХ).</u> МТХ бар маблағҳое асос ёфтааст, ки Ташкилот дар лаҳзаи муфлисшави, дар давоми 12 моҳи оянда ё дар давоми умри боқимондаи карз бояд интизор шавад.

<u>Истифодаи маълумоти дурнамои.</u> Ташкилот маълумоти дурнамоиро ҳам ҳангоми арзёбии афзоиши назарраси хавфи қарз аз мавриди эътирофи ибтидои ва ҳам ҳангоми баҳодиҳии талафоти қарзии пешбинишуда истифода мебарад.

Ташкилот бо истифода аз таҳлили маълумоти таърихӣ, омилҳои асосии хатари қарзӣ ва талафоти қарзӣ аз рӯи сандуқ таъсири тағъирёбандаҳои макроиқтисодиро ба эхтимолияти

муфлисшави ва сатҳи барқароршавӣ баҳо дода, муайян ва ҳуҷҷатгузорӣ кардааст. Тағъирёбии макроиқтисодӣ, ки дар таҳлил иштирок дошт, суръати воқеии рушди ММД мебошад.

Дар ҷадвали зерин нишондиҳандаҳои асосии макроиқтисодӣ, ки ба сенарияҳои иқтисодии 31 декабри соли 2022, барои солҳои 2023 то 2027, истифода шудаанд, оварда шудаанд:

		2023	2024	2025	2026	2027
Суръати афзоиши ММД-и воқеӣ	Асосӣ	4.00%	4.00%	4.00%	4.00%	3.96%
	Оптимистӣ	4.48%	4.55%	4.54%	4.53%	4.51%
	Пессимистӣ	3.46%	3.42%	3.42%	3.48%	3.460

	Вазнҳо (%) 2022	Вазнҳо (%) 2021
Асосӣ	50%	50%
Оптимистӣ	25%	25%
Пессимистӣ	25%	25%

<u>Сифати карзхои мизоҷон.</u> Дар ҷадвали зерин маълумот дар бораи сифати қарзии мизоҷон ба ҳолати 31 декабри соли 2022 оварда шудааст:

	2022				
	Сатҳи 1 Талафоти қарзӣ, дар давоми 12 моҳ	**Сатҳи 2 Талафоти қарзӣ дар давоми тамоми мӯҳлати қарз**	**Сатҳи 3 Талафоти қарзӣ дар давоми тамоми мӯҳлати қарз**	**Дороиҳои молиявии беқурбшуда и ташаккул-ёфта ва ё харидшуда**	**Ҳамагӣ**
Қарзҳо ба мизоҷон					
Қарз бо хавфи паст ва миёна	239,708	-	-	-	239,708
Қарзи назоратӣ	39	13,458	-	-	13,497
Қарзи шубҳанок	-	-	4,185	-	4,185
Ҷамъи маблағҳои маҷмӯии	239,747	13,458	4,185	-	257,390
Тарҳи: захира аз руи беқурбшавӣ	(1,297)	(838)	(2,324)	-	(4,459)
Арзиши тавозунӣ	238,450	12,620	1,861	-	252,931

Дар ҷадвали зерин маълумот дар бораи сифати қарзии мизоҷон ба ҳолати 31 декабри соли 2021 оварда шудааст:

	2021				
	Сатҳи 1 Талафоти қарзӣ, дар давоми 12 моҳ	**Сатҳи 2** Талафоти қарзӣ дар давоми тамоми мӯҳлати қарз	**Сатҳи 3** Талафоти қарзӣ дар давоми тамоми мӯҳлати қарз	**Дороиҳои молиявии беқурбшуда и ташаккул-ёфта ва ё харидшуда**	**Ҳамагӣ**
Қарзҳо ба мизоҷон					
Қарз бо хавфи паст ва миёна	205,437	-	-	-	205,437
Қарзи назоратӣ	695	11,209	-	-	11,904
Қарзи шубҳанок	-	-	4,237	-	4,237
Ҷамъи маблағҳои маҷмӯии	206,132	11,209	4,237	-	221,578
Тарҳи: захира аз руи беқурбшавӣ	(995)	(508)	(1,787)	-	(3,290)
Арзиши тавозунӣ	205,137	10,701	2,450	-	218,288

Дар давоми солҳое, ки 31 декабри солҳои 2022 ва 2021 ба охир расидаанд, Ташкилот ҷараёни пешниҳоди маблағҳои шартномавиро аз рӯи қарзҳо ба мизоҷони муайян тағъир дод. Ҳамаи чунин қарзҳо ба Марҳилаи 2 гузаронида шуда, аз руи онхо талафоти карзии пешбинишуда барои тамоми мухлати бокимондаи карз хисоб карда шудааст.

Таҳлили гарав ва дигар намуди кафолатҳои қарз. Ташкилот гарав аз руи дороиҳои молиявиро, ки беқурб шудаанд, бодиққат назорат мекунад, зеро эҳтимоли истифодаи Ташкилот аз молу мулки гарав барои кам кардани талафоти эҳтимолии қарзӣ, баланд аст, аммо гарав дар баҳодиҳии талафоти карзии пешбинишуда истифода бурда намешавад.

Ҷадвалҳои зерин хавфи қарзии қарзҳо ба мизоҷонро аз рӯи таносуби маблағи тавозунии қарз ба арзиши гарав тасниф мекунад. Таносуби маблағи тавозунии қарз ба арзиши гарав ҳамчун таносуби маблағи умумии қарз - ё маблағи ӯҳдадориҳои қарзӣ ба арзиши гарав ҳисоб карда мешавад. Баҳодиҳии гарав ҳама гунаислоҳотро барои ба даст овардан ва фурӯши гарав дар бар намегирад.

Дар ҷадвалҳои зерин маълумот дар бораи тағироти назаррас дар маблағи ғайрихолиси дороиҳои молиявӣ дар давоми даврае, ки ба тағъирот дар захира аз руи бекурбшави ворид шудааст, ва инчунин тағироти захира аз руи талафот барои солҳои 2022 ва 2021 барои гуруххои дороиҳои молиявӣ, оварда шудааст:

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

	Сатҳи 1 Талафоти қарзӣ, дар давоми 12 моҳ	Сатҳи 2 Талафоти қарзӣ дар давоми тамоми мӯҳлати қарз	Сатҳи 3 Талафоти қарзӣ дар давоми тамоми мӯҳлати қарз	Дороиҳои молиявии беқурбшуда и ташаккул-ёфта ва ё харидшуда	Ҳамагӣ
Қарзҳо ба мизоҷон аз руи арзиши истехлокшаванда					
Маблағи ғайрихолиси қарзҳо дар санаи 1 январи соли 2021	154,605	10,853	4,479		169,937
Тағъирот дар маблағи ғайрихолиси қарзҳо					
- Гузариш ба Сатҳи 1					
- Гузариш ба Сатҳи 2	24,605	(24,605)	-	-	-
- Гузариш ба Сатҳи 3	(43,043)	43,356	(313)	-	-
Дороиҳои молиявии ташаккулёфта ва ё харидшуда	(3)	(5,388)	5,391	-	-
Дороиҳои молиявии пардохтшуда	306,746	928	1	-	307,675
Аз хисоб баровардан	(241,147)	(11,888)	(1,495)	-	(254,530)
Дигар тағъирот	-	-	(5,926)	-	(5,926)
	4,368	(2,046)	2,100	-	4,422
Маблағи ғайрихолиси қарзҳо дар санаи 31 декабри соли 2021	206,131	11,210	4,237	-	221,578
Тағъирот дар маблағи ғайрихолиси қарзҳо					
- Гузариш ба Сатҳи 1	45,800	(45,800)	-	-	-
- Гузариш ба Сатҳи 2	(70,430)	70,691	(261)	-	-
- Гузариш ба Сатҳи 3	-	(5,568)	5,568	-	-
Дороиҳои молиявии ташаккулёфта ва ё харидшуда	338,413	1,284	7	-	339,704
Дороиҳои молиявии пардохтшуда	(285,365)	(16,514)	(1,701)	-	(303,580)
Аз хисоб баровардан	-	-	(5,741)	-	(5,741)
Дигар тағъирот	5,198	(1,845)	2,076	-	5,429
Маблағи ғайрихолиси қарзҳо дар санаи 31 декабри соли 2022	239,747	13,458	4,185	-	257,390

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

	Сатҳи 1 Талафоти қарзӣ, дар давоми 12 моҳ	Сатҳи 2 Талафоти қарзӣ дар давоми тамоми мӯҳлати қарз	Сатҳи 3 Талафоти қарзӣ дар давоми тамоми мӯҳлати қарз	Дороиҳои молиявии беқурбшуда и ташаккулёфта ва ё харидшуда	Ҳамагӣ
Захира аз руи беқурбшавӣ – Қарзҳо ба мизоҷон аз руи арзиши истехлоқшаванда					
Захира аз руи беқурбшавӣ дар санаи 1 январи соли 2021	(2,676)	(684)	(2,014)	-	(5,374)
Тағъирот дат захира аз руи беқурбшавӣ					
- Гузариш ба Сатҳи 1	(378)	1,509	-	-	1,131
- Гузариш ба Сатҳи 2	1,048	(2,286)	209	-	(1,029)
- Гузариш ба Сатҳи 3	-	694	(847)	-	(153)
- Аз хисоб баровардан	-	-	5,920	-	5,920
Дороиҳои молиявии ташаккулёфта ва ё харидшуда	(1,983)	(17)	(1)	-	(2,001)
Дороиҳои нави молиявӣ, ки таъсис е харида шудаанд	2,859	231	(5,062)	-	(1,972)
Дигар тағъирот	136	45	7	-	188
Захира аз руи беқурбшавӣ дар санаи 31 декабри соли 2021	(994)	(508)	(1,788)	-	(3,290)
Тағъирот дат захира аз руи беқурбшавӣ					
- Гузариш ба Сатҳи 1	(284)	2,048	-	-	1,764
- Гузариш ба Сатҳи 2	465	(2,558)	158	-	(1,935)
- Гузариш ба Сатҳи 3	-	693	(1,240)	-	(547)
- Аз хисоб баровардан	-	-	5,736	-	5,736
Дороиҳои молиявии ташаккулёфта ва ё харидшуда	(708)	(17)	(3)	-	(728)
Дороиҳои молиявии партохотшуда	(30)	(496)	(5,206)	-	(5,732)
Дигар ҳаракатҳо	254	-	19	-	273
Захира аз руи беқурбшавӣ дар санаи 31 декабри соли 2022	(1,297)	(838)	(2,326)	-	(4,459)

Таҳлил аз руи сифати қарзҳо дар санаи 31 декабри соли 2022 чунин аст:

Қарзҳои хурд Дар санаи 31 декабри соли 2022	**Маблағи ғайрихолиси қарзҳо**	**Захира аз руи беқурбшавӣ**	**Маблағи холиси қарзҳо**	**Захира аз руи беқурбшавӣ нисбат ба маблағи ғайрихолиси қарзҳо**
Дар якҷоягӣ баҳододашуда				
Муҳлати пардохт нагузашта	15,038	(38)	15,000	0%
Муҳлати пардохт гузашта:				
То 30 руз	509	(8)	501	2%
Аз 31 то 90 руз	90	(6)	84	7%
Аз 91 то 180 руз	93	(23)	70	25%
Зиёда аз 180 руз	122	(92)	30	75%
Ҷамъи карзҳои хурд	**15,852**	**(167)**	**15,685**	**1%**

Қарзҳои калон Дар санаи 31 декабри соли 2022	**Маблағи ғайрихолиси қарзҳо**	**Захира аз руи беқурбшавӣ**	**Маблағи холиси қарзҳо**	**Захира аз руи беқурбшавӣ нисбат ба маблағи ғайрихолиси қарзҳо**
Дар якҷоягӣ баҳододашуда				
Муҳлати пардохт нагузашта	225,671	(1,375)	224,296	1%
Муҳлати пардохт гузашта:				
То 30 руз	10,580	(645)	9,935	6%
Аз 31 то 90 руз	1,751	(306)	1,445	17%
Аз 91 то 180 руз	956	(376)	580	39%
Зиёда аз 180 руз	2,580	(1,590)	990	62%
Ҷамъи карзҳои калон	**241,538**	**(4,292)**	**237,146**	**2%**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3

Қарзҳои хурд Дар санаи 31 декабри соли 2022	**Маблағи ғайрихолиси қарзҳо** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Захира аз руи беқурбшавӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Маблағи холиси қарзҳо** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Захира аз руи беқурбшавӣ нисбат ба маблағи ғайрихолиси қарзҳо** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дар якҷоягӣ баҳододашуда				
Муҳлати пардохт нагузашта	1,474	(4)	1,470	0%
Муҳлати пардохт гузашта:				
То 30 руз	50	(1)	49	2%
Аз 31 то 90 руз	9	(1)	8	11%
Аз 91 то 180 руз	9	(2)	7	22%
Зиёда аз 180 руз	12	(9)	3	75%
Ҷамъи карзҳои хурд	**1,554**	**(17)**	**1,537**	**1%**

Қарзҳои калон Дар санаи 31 декабри соли 2022	**Маблағи ғайрихолиси қарзҳо** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Захира аз руи беқурбшавӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Маблағи холиси қарзҳо** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Захира аз руи беқурбшавӣ нисбат ба маблағи ғайрихолиси қарзҳо** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дар якҷоягӣ баҳододашуда				
Муҳлати пардохт нагузашта	22,119	(135)	21,984	1%
Муҳлати пардохт гузашта:				
То 30 руз	1,037	(63)	974	6%
Аз 31 то 90 руз	172	(30)	142	17%
Аз 91 то 180 руз	94	(37)	57	39%
Зиёда аз 180 руз	253	(156)	97	62%
Ҷамъи карзҳои калон	**23,675**	**(421)**	**23,254**	**2%**

Таҳлил аз руи сифати қарзҳо дар санаи 31 декабри соли 2021 чунин аст:

Қарзҳои хурд Дар санаи 31 декабри соли 2021	**Маблағи ғайрихолиси қарзҳо**	**Захира аз руи беқурбшавӣ**	**Маблағи холиси қарзҳо**	**Захира аз руи беқурбшавӣ нисбат ба маблағи ғайрихолиси қарзҳо**
Дар якҷоягӣ баҳододашуда				
Муҳлати пардохт нагузашта	18,246	(45)	18,201	0%
Муҳлати пардохт гузашта:				
То 30 руз	633	(20)	613	3%
Аз 31 то 90 руз	62	(7)	55	11%
Аз 91 то 180 руз	69	(13)	56	19%
Зиёда аз 180 руз	228	(119)	109	52%
Ҷамъи карзҳои хурд	**19,238**	**(204)**	**19,034**	**1%**

Қарзҳои калон Дар санаи 31 декабри соли 2021	**Маблағи ғайрихолиси қарзҳо**	**Захира аз руи беқурбшавӣ**	**Маблағи холиси қарзҳо**	**Захира аз руи беқурбшавӣ нисбат ба маблағи ғайрихолиси қарзҳо**
Дар якҷоягӣ баҳододашуда				
Муҳлати пардохт нагузашта	189,638	(989)	188,649	1%
Муҳлати пардохт гузашта:				
То 30 руз	8,170	(445)	7,725	5%
Аз 31 то 90 руз	870	(106)	764	12%
Аз 91 то 180 руз	1,082	(330)	752	30%
Зиёда аз 180 руз	2,580	(1,216)	1,364	47%
Ҷамъи карзҳои калон	**202,340**	**(3,086)**	**199,254**	**2%**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3

Қарзҳои хурд Дар санаи 31 декабри соли 2022	Маблағи ғайрихолиси қарзҳо *Бо ҳазор доллари ИМА*	Захира аз руи беқурбшавӣ *Бо ҳазор доллари ИМА*	Маблағи холиси қарзҳо *Бо ҳазор доллари ИМА*	Захира аз руи беқурбшавӣ нисбат ба маблағи ғайрихолиси қарзҳо *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дар якҷоягӣ баҳododaшуда				
Муҳлати пардохт нагузашта	1,615	(4)	1,611	1%
Муҳлати пардохт гузашта:				
То 30 руз	56	(2)	54	5%
Аз 31 то 90 руз	5	(1)	4	12%
Аз 91 то 180 руз	6	(1)	5	30%
Зиёда аз 180 руз	20	(11)	9	47%
Ҷамъи карзҳои хурд	**1,702**	**(19)**	**1,683**	**2%**

Қарзҳои калон Дар санаи 31 декабри соли 2021	Маблағи ғайрихолиси қарзҳо *Бо ҳазор доллари ИМА*	Захира аз руи беқурбшавӣ *Бо ҳазор доллари ИМА*	Маблағи холиси қарзҳо *Бо ҳазор доллари ИМА*	Захира аз руи беқурбшавӣ нисбат ба маблағи ғайрихолиси қарзҳо *Бо ҳазор доллари ИМА*
Дар якҷоягӣ баҳododaшуда				
Муҳлати пардохт нагузашта	16,783	(88)	16,695	1%
Муҳлати пардохт гузашта:				
То 30 руз	723	(39)	684	5%
Аз 31 то 90 руз	77	(9)	68	12%
Аз 91 то 180 руз	96	(29)	67	30%
Зиёда аз 180 руз	228	(108)	120	47%
Ҷамъи карзҳои калон	**17,907**	**(273)**	**17,634**	**2%**

Дар зер таҳлили консентратсияи хавфи қарзии Ташкилот аз руи соҳа оварда мешавад:

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Таҳлил аз руи соҳаи иқтисодӣ:				
Кишоварзӣ	136,633	117,214	13,392	10,373
Хизматрасонӣ	63,821	57,225	6,255	5,064
Тиҷорат	50,832	41,233	4,982	3,649
Истеҳсолот	3,767	3,407	369	301
Истеъмолӣ	2,208	2,241	216	198
Дигар соҳаҳо	129	258	13	23
	257,390	221,578	25,227	19,609
Тарҳи: захира аз руи беқурбшавӣ	(4,459)	(3,290)	(436)	(291)
Ҷамъи қарзҳо ба мизоҷон	**252,931**	**218,288**	**24,791**	**19,318**

Гарав

Маблағ ва намуди гарави талабшуда ба арзёбии хавфҳои қарзии контрагент вобаста аст. Дастурамалҳо дар бораи навъҳои гарави қобили қабул ва параметрҳои баҳодиҳии онҳо ҷорӣ карда шудаанд.

Намудҳои асосии гарави ба даст овардашуда инҳоянд: амволи ғайриманқул, мошин, кафолат ва дигар намуди амвол.

Дар давоми солҳое, ки 31 декабри солҳои 2022 Ташкилот моликияти молиявӣ, ки ҳамчун гарав гузошта шуда буд ба маблағи 315 ҳазор сомонӣ ба даст овардааст.

Дар ҷадвали зерин ҳадди ниҳоии хавфи қарзӣ дар ҳисобот дар бораи вазъи молиявӣ, аз ҷумла воситаҳои деривативи нишон дода шудааст. Ҳадди ниҳоии хавф бе назардошти таъсири чораҳои коҳиши хатар, ба монанди истифодаи созишномаҳои мутақобила ва шартномаҳои гарав пешниҳод карда мешавад.

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	Ҳадди ниҳоии хавфи қарзӣ дар санаи 31 декабри соли 2022	**Ҳадди ниҳоии хавфи қарзӣ дар санаи 31 декабри соли 2021**	**Ҳадди ниҳоии хавфи қарзӣ дар санаи 31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Ҳадди ниҳоии хавфи қарзӣ дар санаи 31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	58,747	53,788	5,758	4,760
Воситаҳои пулии барои истифода маҳдуд	11,635	5,812	1,030	514
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	1,882	-	167
Қарзҳо ба мизоҷон	235,813	208,210	20,868	18,426
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	-	5,985	-	530
Дигар дороиҳои молиявӣ	2,039	2,018	180	179
Ҷамъ	**308,234**	**277,695**	**27,836**	**24,576**
Уҳдадориҳо ва кафолатҳои марбут ба қарз	-	-	-	-
Ҳамаги ҳадди ниҳоии хавфи қарзӣ	**308,234**	**277,695**	**27,836**	**24,576**

Дар ҷадвали дар поён овардашуда, таҳлили арзиши ҷории қарзҳо ба мизоҷон дар таҳлили гарави гирифташуда на арзиши одилонаи худи гарав пешниҳод шудааст:

			Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	
	31 декабри соли 2022	**31 декабри соли 2021**	**31 декабри соли 2022** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**31 декабри соли 2021** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Қарзҳое, ки бо гарави ғайриманқул таъмин шудаанд	18,460	11,321	1,809	1,002
Қарзҳое, ки бо дигар молҳо дар гардиш таъмин шудаанд	3,117	2,047	306	181
Қарзҳои таъминнашуда	235,813	208,210	23,113	18,426
Ҷамъ	**257,390**	**221,578**	**25,228**	**19,609**
Тарҳи: захира аз руи беқурбшавӣ	(4,459)	(3,290)	(437)	(291)
Ҷамъи карзҳо ба мизоҷон	**252,931**	**218,288**	**24,791**	**19,318**

Дар поён гурӯҳбандии дороиҳои молиявии Ташкилот аз рӯи рейтинги қарзӣ оварда шудааст:

	AAA	AA	A	B-	<BBB	Рейтинг дода нашуда-аст	Ҷамъ
31 декабри соли 2022							
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	-	19,748	-	-	-	38,999	58,747
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	-	-	-	-	-	11,635	11,635
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	-	-	-	-
Қарзҳо ба мизоҷон	-	-	-	-	-	252,931	252,931
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	-	-	-	-	-	-	-
Дигар дороиҳои молиявӣ	-	-	-	-	-	2,039	2,039
31 декабри соли 2021							
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	-	33,403		-	-	20,385	53,788
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	-	-	-	-	-	5,812	5,812
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	-	-	1,882	1,882
Қарзҳо ба мизоҷон	-	-	-	-	-	218,288	218,288
Дигар дороиҳои молиявӣ	-	-	-	-	-	5,985	5,985

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**AAA**	**AA**	**A**	**B-**	**<BBB**	**Рейтинг дода нашуда-аст**	**Ҷамъ**
	Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
31 декабри соли 2022							
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	-	1,936	-	-	-	3,823	5,759
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	-	-	-	-	-	1,140	1,140
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	-	-	-	-
Қарзҳо ба мизоҷон	-	-	-	-	-	24,791	24,791
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	-	-	-	-	-	-	-
Дигар дороиҳои молиявӣ	-	-	-	-	-	200	200
31 декабри соли 2021							
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	-	2,956	-	-	-	1,804	4,760
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	-	-	514	514
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	-	-	-	-	-	167	167
Қарзҳо ба мизоҷон	-	-	-	-	-	19,318	19,318
Дигар дороиҳои молиявӣ	-	-	-	-	-	530	530

Ташкилот ба амалиётҳои сершумор бо контрагентҳое ворид мегардад, ки аз ҷониби созмонҳои рейтингии байналмилалӣ баҳогузорӣ карда нашудаанд. Ташкилот модели дохилӣ надорад.

Дар санаи 31 декабри солҳои 2022 ва 2021, маблағи тавозунии бақияҳо дар Бонки миллии Тоҷикистон ба истиснои воситаҳои пулӣ ва захираҳои ҳатмӣ дар Бонки миллии Тоҷикистон ба 28,637 ҳазор сомонӣ (2,808 ҳазор доллари ИМА) ва 6,920 ҳазор сомонӣ (612 ҳазор доллари ИМА), мутобиқан баробар буданд. Рейтинги қарзии Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи созмонҳои рейтингии байналмилалӣ ба сатҳи сармоягузории B3 мувофиқат мекунад.

Қарзҳо ва маблағҳо бо шартҳои азнавшуда. Шартҳои карзҳо ва маблағҳо умуман ҳамчун қисми муносибати ҷорӣ бо мизоҷ ё ҳамчун ҷавоб ба тағйироти номатлуб дар ҳолати мизоҷ аз нав дида баромада мешаванд. Дар ҳолати охирин, аз нав дида баромадани шартҳо метавонад ба тағйирот ёфтани ҷадвали пардохт ё заёдшавии муҳлати қарз оварда расонад, ва дар ин ҳолат, Ташкилот метавонад ба мизоҷ меъёри фоизи пасттар, ки дар вазъияти

душвори иқтисодӣ қарор доранд, пешниҳод намояд. Ин ба ҳолате меорад, ки дорои ҳамчун дороии муҳлаташ гузашта эътироф мешавад ва дар ҳолате, ки агар пардохтҳои аз нав дида баромадашудаи фоизҳо ва маблағи асосӣ аз арзиши ибтидоии тавозунии дорои кам бошанд, ҳамчун дороии дар алоҳидагӣ беқурбшуда баррасӣ карда мешавад. Дар ҳолатҳои дигар, аз нав дида баромадан ба бастани созишномаи нав, ки ҳамчун қарзи нав ҳисобида мешавад, оварда мерасонад.

Дар ҷадвали поён арзиши тавозунии дороиҳои молиявӣ, ки шартҳои онҳо аз нав дида баромада шудаанд, дар доираи гуруҳҳои алоҳида пешниҳод шудааст:

Намуди дороии молиявӣ	31 декабри соли 2022	31 декабри соли 2021
Қарзҳо ба мизоҷон	1,513	3,678

Ташкилотҳои бонкӣ умуман ба хавфи қарзӣ, ки вобаста ба қарзҳои аз тарафи Ташкилот ба мизоҷон пешниҳод шуда ва депозитҳои байнибонкӣ ба миён меояд. Хавфи қарзии Ташкилот вобаста ба қарзҳо ба мизоҷон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мутамарказ аст. Сатҳи хавфи қарзӣ дар Ташкилот бо мақсади таъмини риояи меъёрҳои қарзӣ ва пардохтпазирӣ мутобиқи сиёсати идоракунии хавф мунтазам мониторинг карда мешавад.

Консентратсияи ҷуғрофӣ. Роҳбарияти Ташкилот назоратро аз болои хавфҳое иҷро мекунад, ки ба тағъирёбии қонунгузорӣ ва меъёрҳои назоратӣ вобастаанд ва таъсири онҳоро ба фаъолияти Ташкилот баҳогузорӣ мекунанд. Чунин усул ба Ташкилот имкон медиҳад, ки хароҷоти эҳтимолиро ба ҳадди аққали камтарин аз тағъирёбии иқлими сармоягузории Ҷумҳурии Тоҷикистон орад.

Роҳбарияти Ташкилот Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҳамчун сегменти асосии фаъолияти худ баррасӣ мекунад. Маълумот оиди зичии ҷуғрофии дороиҳо ва ӯҳдадориҳо дар поён оварда шудааст:

	Тоҷикистон	Кишварҳои ТҲИТ	Кишварҳои бидуни ТҲИТ	31 декабри соли 2022 Ҷамъ
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	38,784	19,748	215	**58,747**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	11,635	-	-	**11,635**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	**-**
Қарзҳо ба мизоҷон	252,931	-	-	**252,931**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	-	-	-	**-**
Дигар дороиҳои молиявӣ	2,039	-	-	**2,039**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ	**305,389**	**19,748**	**215**	**325,352**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ	-	27,721	-	**27,721**
Амонатҳои мизоҷон	70,019	-	-	**70,019**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	5,440	-	-	**5,440**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	11,950	166,698	-	**178,648**
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ	2,810	-	-	**2,810**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ	**90,219**	**194,419**	**-**	**284,638**
МАВҚЕИ КУШОДИ ХОЛИС	**215,170**	**(174,671)**	**215**	

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД

(бо ҳазор сомонӣ)

	Тоҷикистон	Кишварҳои ТҲИТ	Кишварҳои бидуни ТҲИТ	31 декабри соли 2021 Ҷамъ
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	19,131	33,403	1,254	**53,788**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	5,812	-	-	**5,812**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	1,882	-	**1,882**
Қарзҳо ба мизоҷон	218,288	-	-	**218,288**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	5,985	-	-	**5,985**
Дигар дороиҳои молиявӣ	2,018	-	-	**2,018**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ	**251,234**	**35,285**	**1,254**	**287,773**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ	-	4,982	-	**4,982**
Амонатҳои мизоҷон	32,580	-	-	**32,580**
Воситаҳои бонкҳо	3,000	-	-	**3,000**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	6,209	-	-	**6,209**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	7,067	199,895	-	**206,962**
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ	2,182	-	-	**2,182**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ	**51,038**	**204,877**	**-**	**255,915**
МАВҚЕИ КУШОДИ ХОЛИС	**200,196**	**(169,592)**	**1,254**	

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	Тоҷикистон	Кишварҳои ТҲИТ	Кишварҳои бидуни ТҲИТ	31 декабри соли 2022 Ҷамъ
	Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	3,801	1,936	21	**5,758**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	1,140	-	-	**1,140**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	**-**
Қарзҳо ба мизоҷон	24,791	-	-	**24,791**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	-	-	-	**-**
Дигар дороиҳои молиявӣ	200	-	-	**200**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ	**29,933**	**1,936**	**21**	**31,890**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ	-	2,717	-	**2,717**
Амонатҳои мизоҷон	6,863	-	-	**6,863**
Воситаҳои бонкҳо	-	-	-	**-**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	533	-	-	**533**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	1,171	16,339	-	**17,510**
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ	275	-	-	**275**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ	**8,843**	**19,056**	**-**	**27,899**
МАВҚЕИ КУШОДИ ХОЛИС	**21,090**	**(17,121)**	**21**	

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	Тоҷикистон	Кишварҳои ТҲИТ	Кишварҳои бидуни ТҲИТ	31 декабри соли 2021 Ҷамъ
	Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	1,693	2,956	111	**4,760**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	514	-	-	**514**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	167	-	**167**
Қарзҳо ба мизоҷон	19,318	-	-	**19,318**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	530	-	-	**530**
Дигар дороиҳои молиявӣ	179	-	-	**179**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ	**22,233**	**3,123**	**111**	**25,467**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:				
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ	-	441	-	**441**
Амонатҳои мизоҷон	2,883	-	-	**2,883**
Воситаҳои бонкҳо	265	-	-	**265**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	549	-	-	**549**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	625	17,690	-	**18,315**
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ	193	-	-	**193**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ	**4,515**	**18,131**	**-**	**22,646**
МАВҚЕИ КУШОДИ ХОЛИС	**17,718**	**(15,008)**	**111**	

Хавфи пардохтпазирӣ

Хавфи пардохтпазирӣ ба дастрасии воситаҳои пурра барои иҷро кардани ӯҳдадорӣ оиди пардохти амонат ва дигар ӯҳдадориҳои молиявии Ташкилот, вобаста ба воситаҳои молиявӣ дар санаи ба охир расидани мӯҳлати пардохти онҳо алоқаманд аст.

Кумитаи идораи дороиҳо ва ӯҳдадориҳо (КИДӮ) хавфи пардохтпазириро ба воситаи таҳлили мӯҳлати пардохт назорат мекунад ва дурнамои Ташкилотро барои соли молиявии оянда муайян мекунад. Идораи пардохтпазирии ҷорӣ аз тарафи Идораи Хазинадорӣ ба воситаи амалиётҳо дар бозорҳои пулӣ ва чорчубаи маҳдудият, ки аз тарафи КИДӮ ва Роҳбарияти Ташкилот муқаррар гардидааст, иҷро мешавад.

Бо мақсади идораи пардохтпазирӣ, Ташкилот мониторинги ҳаррӯзаи воридшавии ояндаи интизориро аз амалиётҳо бо муштариён ва амалиётҳои бонкӣ мегузаронад, ки қисми раванди идоракунии дороиҳо ва ӯҳдадориҳои Ташкилот мебошанд. Шӯро нисбати маблағҳои пулӣ ба пардохт таалуқдошта таносубияти камтарин, ки барои синни амонатҳо зарур ва нисбати сатҳи ниҳоии қарздиҳии байнибонкӣ ва воситаҳои қарзии дигар муайян мекунад, ки барои пӯшонидани дар натиҷаи сатҳи интизорӣ гирифтаҳо бояд мавҷуд бошанд.

Инчунин Ташкилот мутобиқати талаботи пардохтпазирӣ, ки аз тарафи мақомоти идоракунанда муқаррар шудаанд, ба мисли коэффисиенти пардохтпазирии ҷорӣ ва кӯтоҳмуддат ва инчунин маҳдудияти бозоргирии асъорӣ, таъмин менамояд. Талаботҳои дар болозикршуда ба ақидаи Ташкилот барои таъмини мувофиқати пардохтпазирии кофӣ бисёр қатъи мебошанд.

Ҷадвали дар поён зикршуда хавфи пардохтпазирӣ ва меъёрҳои фоизиро инъикос мекунад:

	Меъёри баркаш-шудаи фоизии миёна	То 1 моҳ	1-3 моҳ	3 моҳ-1 сол	1 сол -5 сол	Зиёда 5 сол	Мухлаташ номуайян	31 декабри соли 2022 Ҷамъ
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:								
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	10%	12,400	-	-	-	-	-	**12,400**
Дороиҳои молиявии деривативӣ		-	-	-	-	-	-	**-**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ		-	-	-	-	-	-	**-**
Қарзҳо ба мизоҷон	36.80%	19,862	35,327	117,694	80,048	-	-	**252,931**
Ҷамъи дороиҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи муқарраркардашуда ҳисоб карда мешавад		**32,262**	**35,327**	**117,694**	**80,048**	**-**	**-**	**265,331**
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо		46,347	-	-	-	-	-	**46,347**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд		11,635	-	-	-	-	-	**11,635**
Дигар дороиҳои молиявӣ		2,039	-	-	-	-	-	**2,039**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ		**92,283**	**35,327**	**117,694**	**80,048**	**-**	**-**	**325,352**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:								
Амонатҳои мизоҷон	13.58%	8,764	1,463	15,584	43,314	126	-	**69,251**
Воситаҳои бонкҳо		-	-	-	-	-	-	**-**
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ	16.9%	-	-	-	3,430	-	-	**3,430**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	9.58%	9,162	30,808	36,080	102,598	-	-	**178,648**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	11.92%	135	265	1,266	3,775	-	-	**5,440**
Ҷамъи ӯҳдадориҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи муқарраркардашуда ҳисоб карда мешавад		**18,060**	**32,536**	**52,929**	**153,117**	**126**	**-**	**256,769**
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ		-	-	-	-	-	-	**-**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ ФОИЗӢ БО МЕЪЁРҲОИ ТАҒЙИРЁБАНДА		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ		-	8,068	14,291	1,932	-	-	24,291
Амонатҳои мизоҷон		768	-	-	-	-	-	768
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ		2,810	-	-	-	-	-	2,810
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ		**21,638**	**40,604**	**67,220**	**155,049**	**126**	**-**	**284,638**
Фарқияти байни дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявӣ		**70,645**	**(5,277)**	**50,474**	**(75,001)**	**(126)**	**-**	**40,714**
Фарқияти байни дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи шинокунанда ҳисоб карда мешавад		**14,202**	**2,791**	**64,765**	**(73,069)**	**(126)**	**-**	
Фарқияти умумии байни дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоиз ҳисоб карда мешавад		**70,645**	**65,368**	**115,842**	**40,840**	**40,714**	**-**	

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

	Меъёри баркаш-шудаи фоизии миёна	То 1 моҳ	1-3 моҳ	3 моҳ-1 сол	1 сол -5 сол	Зиёда 5 сол	Мухлаташ номуайян	31 декабри соли 2021 Ҷамъ
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:								
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо		-	-	-	-	-	-	**-**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	15.20%	1,337	-	545	-	-	-	**1,882**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	12.75%	5,985	-	-	-	-	-	**5,985**
Қарзҳо ба мизоҷон	35.25%	16,652	30,401	107,297	63,938	-	-	**218,288**
Ҷамъи дороиҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи муқарраркардашуда ҳисоб карда мешавад		**23,974**	**30,401**	**107,842**	**63,938**	**-**	**-**	**226,155**
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо		53,788	-	-	-	-	-	**53,788**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд		5,812	-	-	-	-	-	**5,812**
Дигар дороиҳои молиявӣ		2,018	-	-	-	-	-	**2,018**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ		**85,592**	**30,401**	**107,842**	**63,938**	**-**	**-**	**287,773**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:								
Амонатҳои мизоҷон	12.52%	5,042	2,204	11,650	12,566	350	-	**31,812**
Воситаҳои бонкҳо	18%	3,000	-	-	-	-	-	**3,000**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	9.09%	2,955	34,390	22,862	146,755	-	-	**206,962**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	11.50%	135	222	1,121	4,731	-	-	**6,209**
Ҷамъи ӯҳдадориҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи муқарраркардашуда ҳисоб карда мешавад		**11,132**	**36,816**	**35,633**	**164,052**	**350**	**-**	**247,983**
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ		-	-	4,982	-	-	-	**4,982**
Амонатҳои мизоҷон		768	-	-	-	-	-	**768**
Дигар уҳдадориҳои молиявӣ		193	-	-	-	-	-	**193**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ		**12,093**	**36,816**	**40,615**	**164,052**	**350**	**-**	**253,926**
Фарқияти байни дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявӣ		**73,499**	**(6,415)**	**67,227**	**(100,114)**	**(350)**	**-**	

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД

(бо ҳазор сомонӣ)

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	Меъёри баркашшудаи фоизии миёна	То 1 моҳ	1-3 моҳ	3 моҳ-1 сол	1 сол -5 сол	Зиёда 5 сол	Муҳлаташ номуайян	31 декабри соли 2022 Ҷамъ
		Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:								
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	10.00%	1,215	-	-	-	-	-	**1,215**
Дороиҳои молиявии деривативӣ		-	-	-	-	-	-	**-**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ		-	-	-	-	-	-	**-**
Қарзҳо ба мизоҷон	36.80%	1,947	3,463	11,536	7,846	-	-	**24,792**
Ҷамъи дороиҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи муқарраркардашуда ҳисоб карда мешавад		**3,162**	**3,463**	**11,536**	**7,846**	**-**	**-**	**26,007**
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо		4,543	-	-	-	-	-	**4,543**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд		1,140	-	-	-	-	-	**1,140**
Дигар дороиҳои молиявӣ		200	-	-	-	-	-	**200**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ		**9,045**	**3,463**	**11,536**	**7,846**	**-**	**-**	**31,890**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:								
Амонатҳои мизоҷон	13.60%	859	143	1,527	4,245	12	-	**6,786**
Воситаҳои бонкҳо		-	-	-	-	-	-	**-**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	16.90%	898	3,020	3,536	10,056	-	-	**17,510**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	9.60%	13	26	124	369	-	-	**532**
Ҷамъи ӯҳдадориҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи муқарраркардашуда ҳисоб карда мешавад		**1,770**	**3,189**	**5,187**	**14,670**	**12**	**-**	**24,828**
Воситаҳои молиявии деривативӣ		-	-	1,401	-	-	-	1,401
Амонатҳои мизоҷон		75	-	-	-	-	-	75
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ		275	-	-	-	-	-	275
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ		**2,120**	**3,189**	**6,588**	**14,670**	**12**	**-**	**26,579**
Фарқияти байни дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявӣ		**6,925**	**274**	**4,948**	**(6,824)**	**(12)**	**-**	
Фарқияти байни дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи шинокунанда ҳисоб карда мешавад		**1,392**	**274**	**6,349**	**(6,824)**	**(12)**	**-**	
Фарқияти умумии байни дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоиз ҳисоб карда мешавад		**6,925**	**7,199**	**12,147**	**5,323**	**5,311**	**-**	

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД

(бо ҳазор сомонӣ)

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	Меъёри баркаш-шудаи фоизии миёна	То 1 моҳ	1-3 моҳ	3 моҳ-1 сол	1 сол -5 сол	Зиёда 5 сол	Мухлаташ номуайян	31 декабри соли 2021 Ҷамъ
		Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:								
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо		-	-	-	-	-	-	**-**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	15.20%	119	-	48	-	-	-	**167**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	12.75%	530	-	-	-	-	-	**530**
Қарзҳо ба мизоҷон	35.25%	1,474	2,690	9,495	5,658	-	-	**19,317**
Ҷамъи дороиҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи муқарраркардашуда ҳисоб карда мешавад		**2,123**	**2,690**	**9,543**	**5,658**	**-**	**-**	**20,014**
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо		4,760	-	-	-	-	-	**4,760**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд		514	-	-	-	-	-	**514**
Дигар дороиҳои молиявӣ		179	-	-	-	-	-	**179**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ		**7,576**	**2,690**	**9,543**	**5,658**	**-**	**-**	**25,467**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:								
Амонатҳои мизоҷон	12.52%	446	195	1,031	1,112	31	-	**2,815**
Воситаҳои бонкҳо	18.00%	265	-	-	-	-	-	**265**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	9.09%	262	3,043	2,023	12,987	-	-	**18,315**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	11.50%	12	20	99	419	-	-	**549**
Ҷамъи ӯҳдадориҳои молиявие, ки аз руи онҳо фоизи муқарраркардашуда ҳисоб карда мешавад		**985**	**3,258**	**3,153**	**14,517**	**31**	**-**	**21,944**
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ		-	-	441	-	-	-	**441**
Амонатҳои мизоҷон		68	-	-	-	-	-	**68**
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ		17	-	-	-	-	-	**17**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ		**1,070**	**3,258**	**3,594**	**14,517**	**31**	**-**	**22,470**
Фарқияти байни дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявӣ		**6,506**	**(568)**	**5,949**	**(8,859)**	**(31)**	**-**	**2,997**

Ҷадвалҳо санаи ба охир расидани мӯҳлати эътибори дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявиро дар санае, ки мӯҳлати пардохти онҳо мерасад дар бар мегиранд. Дар асоси таҷрибаи қаблӣ, Ташкилот, талаб кардани пардохтро дар санаи ба охир расидани мӯҳлати эътибори шартномаҳо аз руи ҳамаи амонатҳо камэҳтимол мешуморад. Дар асоси таҷрибаи қаблӣ, мӯҳлати бисёрии ин гуна амонатҳо дароз карда мешавад. Ташкилот муҳимияти устувор нигоҳ доштани ин амонатҳоро мефаҳмад.

Таҳлили минбаъдаи хавфи бозоргирӣ ва тағъирёбии меъёри фоизӣ дар ҷадвалҳои зерин тибқи СБҲМ (IFRS) 7 оварда шудааст. Маблағҳои дар ин ҷадвалҳо овардашуда, ба маблағҳои дар тавозун инъикосгардида баробар нестанд, аз баски ҷадвали дар поён овардашуда таҳлили мӯҳлати пардохти ӯҳдадории молиявӣ буда пардохти боқимондаи шартномавиро (аз он ҷумла фоизҳо) нишон медиҳад, ки дар тавозун мувофиқи усули меъёри фоизи самараноки ба эътибор гирифта нашудаанд.

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД

(бо ҳазор сомонӣ)

	Меъёри баркаш-шудаи фоизии миёна	То 1 моҳ	1-3 моҳ	3 моҳ-1 сол	1 сол -5 сол	Зиед аз 5 сол	31 декабри соли 2022 Ҷамъ
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ							
Амонатҳои мизоҷон	13.58	9,532	1,463	15,584	43,314	126	**70,019**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	11.92	135	265	1,266	3,774	-	**5,440**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	9,58	9,162	30,808	36,080	102,598	-	**178,648**
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ	16.9	-	8,068	14,291	5,362	-	**27,721**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ		**26,897**	**46,827**	**58,292**	**149,686**	**126**	**281,828**

	Меъёри баркаш-шудаи фоизии миёна	То 1 моҳ	1-3 моҳ	3 моҳ-1 сол	1 сол -5 сол	Зиед аз 5 сол	31 декабри соли 2021 Ҷамъ
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ							
Амонатҳои мизоҷон	12.52	5,810	2,204	11,650	12,566	350	**32,580**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	11.50	135	222	1,121	4,731	-	**6,209**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	9.09	2,955	34,390	22,862	146,755	-	**206,962**
Воситаҳои бонкҳо	18	3,000	-	-	-	-	**3,000**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ		**11,900**	**36,816**	**35,633**	**164,052**	**350**	**248,751**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	Меъёри баркаш-шудаи фоизии миёна %	То 1 моҳ *Бо ҳазор доллари ИМА*	1-3 моҳ *Бо ҳазор доллари ИМА*	3 моҳ-1 сол *Бо ҳазор доллари ИМА*	1 сол -5 сол *Бо ҳазор доллари ИМА*	Зиед аз 5 сол *Бо ҳазор доллари ИМА*	31 декабри соли 2022 Ҷамъ *Бо ҳазор доллари ИМА*
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ							
Амонатҳои мизоҷон	13.58	934	143	1,527	4,245	12	**6,861**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	11.92	13	26	124	370	-	**533**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	9.58	898	3,020	3,536	10,056	-	**17,510**
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ	16.9	791	1,401	526	-	-	**2,718**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ		**2,636**	**4,590**	**5,713**	**14,671**	**12**	**27,622**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	Меъёри баркашшудаи фоизии миёна %	То 1 моҳ *Бо ҳазор доллари ИМА*	1-3 моҳ *Бо ҳазор доллари ИМА*	3 моҳ-1 сол *Бо ҳазор доллари ИМА*	1 сол -5 сол *Бо ҳазор доллари ИМА*	Зиед аз 5 сол *Бо ҳазор доллари ИМА*	31 декабри соли 2021 Ҷамъ *Бо ҳазор доллари ИМА*
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ							
Амонатҳои мизоҷон	12.52	514	195	1,031	1,112 3	31	**2,883**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	11.50	12	20	99	418	-	**549**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	9.09	262	3,043	2,023	12,987	-	**18,315**
Воситаҳои бонкҳо	18	265	-	-	-	-	**265**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ		**1,053**	**3,258**	**3,153**	**14,517**	**31**	**22,012**

Хавфи бозорӣ

Хавфи бозори хавфест, ки тағирёбии сатҳ ё ноустувории сатҳи бозор ё нархҳо ба даромад, сармоя ё қобилияти иҷрои ухдадориҳои тиҷоратии Ташкилот таъсири манфӣ мерасонанд. Хавфи бозори хавфи фоизӣ ва хавфи асъориро, ки ба он Ташкилот метавонад дучор шавад, дар бар мегирад. Дар усули андозагирии хавфҳои Ташкилот ё хавфе, ки он ба вуҷуд омадааст ва инчунин тарзи идора ва андозагирии ин хавфҳо ягон тағирот ба амал наомадааст.

Ташкилот ба хавфи фоизӣ дучор мешавад, азбаски Ташкилот маблағҳои карзиро ҳам бо фоизи мукарраршуда ва ҳам тағъирёбанда чалб менамояд. Хавф аз ҷониби Ташкилот бо рохи нигох доштани таносуби мувофиқ байни қарзҳо бо фоизи мукарраршуда ва қарзҳо бо фоизи тағъирёбанда идора карда мешавад.

Кумитаи идораи дороиҳо ва ӯҳдадориҳо (КИДӮ) меъёри фоизӣ ва хавфҳои бозориро бо роҳи муқоисаи ҳолати меъёри фоизии Ташкилот, ки ба Ташкилот ҳошияи фоизии мусбӣ таъмин карда идора мекунад. КИДӮ мониторинги фаъолияти молиявии ҷории Ташкилотро мегузаронад, ҳассосияти Ташкилотро ҷиҳати меъёрҳои фоизӣ ва таъсири фоиданокии Ташкилотро баҳо медиҳад.
Аксарияти шартномаҳои қарзӣ ва дороиҳои молиявии дигар, ҳаҷунин ӯҳдадориҳои Ташкилот воситаҳои меъёри фоизӣ бо арзиши собитгардида мебошанд. Ташкилот мониторинги ҳошияи фоизиро мегузаронад, бинобар ин, худро дучори хавфи меёри фоизии назаррас ё хавфи бавоситаи селаи воситаҳои пулӣ намешуморад.

Ҳассосияти хавфи фоизӣ

Хавфи фоизӣ дар натиҷаи эҳтимолияти тағъёбии меъёри фоизӣ ба вуҷуд меояд, ки дар навбати худ ба гардиши воситаҳои пулӣ ва арзиши воситаҳои молиявии Ташкилот дар оянда таъсир мерасонад.

Барои идораи хавфи таъсиррасонии меъёри фоизӣ ба арзиши одилона Ташкилот вақт ба вақт баҳогузории зарари эҳтимолиро, ки дар натиҷаи тағъирёбии манфии бозорӣ метавонанд пайдо шаванд, мегузаронад. КИДӮ натиҷаҳои ҷории фаъолияти молиявии Ташкилотро назорат мекунанд ва ҳассосии Ташкилотро ба тағъирёбии арзиши одилонаи воситаҳои молиявӣ дар натиҷаи тағъирёбии меъёри фоизӣ ва таъсири чунин тағъиротҳо ба даромади Ташкилот, баҳогузорӣ мекунад.

Ҷадвали зерин ҷузъиёти ҳассосияти Ташкилот бо болоравӣ ё пастарвӣ 3%-и меъёрҳои фоизӣ дар солҳои 2022 ва 2021 мувофиқан оварда шудааст. Роҳбарияти Ташкилот фикр дорад, ки бо назардошти ҳолати ҷории иқтисодии Тоҷикистон, болоравии 3% ин пешравии воқеӣ дар

меъёрҳои фоизӣ мебошад. Ин меъёри ҳассосият вақти ҳисоботдиҳии хавфи меъёри фоизӣ барои кормандони калидии роҳбарикунанда истифода шудааст ва баҳодиҳии роҳбариятро нисбати эҳтимолияти тағъиёбии меъёрҳои фоизӣ нишон медиҳанд. Ба таҳлили ҳассосият танҳо ӯҳдадориҳои пӯшониданашуда бо меъёри тағйирёбанда дохил карда мешавад.

Таъсир аз дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявӣ бо меъёри тағйирёбандаи фоиз ба фоида пеш аз андоз:

	Дар санаи 31 декабри соли 2022		Дар санаи 31 декабри соли 2021	
	Меъёри фоизӣ +3%	**Меъёри фоизӣ -3%**	**Меъёри фоизӣ +3%**	**Меъёри фоизӣ -3%**
Дороиҳои молиявӣ:				
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	746	(746)
Ухдадориҳои молиявӣ:				
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	-
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	-	-	-	-
Таъсири холис ба фоида пеш аз андоз			**746**	**(746)**
Таъсири холис ба сармоя			**746**	**(746)**

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	Дар санаи 31 декабри соли 2022		Дар санаи 31 декабри соли 2021	
	Меъёри фоизӣ +3%	**Меъёри фоизӣ -3%**	**Меъёри фоизӣ +3%**	**Меъёри фоизӣ -3%**
	Бо ҳазор доллари	*Бо ҳазор доллари*	*Бо ҳазор доллари*	*Бо ҳазор доллари*
Дороиҳои молиявӣ:				
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	66	(66)
Ухдадориҳои молиявӣ:				
Ӯҳдадориҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	-
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	-	-	-	-
Таъсири холис ба фоида пеш аз андоз	**-**	**-**	**66**	**(66)**
Таъсири холис ба сармоя	**-**	**-**	**66**	**(66)**

Хавфи асъорӣ

Хавфи асъорӣ, хавфи тағъирёбии арзиши воситаҳои молиявӣ бо сабаби тағъирёбии қурби асъорро ифода мекунад. Вазъи молиявӣ ва гардиши воситаҳои пулии Ташкилот ба тағъирёбии қурби асъори хориҷӣ гирифторанд.

КИДӮ назоратро аз болои хавфи асъор бо роҳи идораи вазъи асъор дар асоси таҳлили макроиқтисодӣ ва пешбинии қурби асъор ба ҷо меорад, ки ба Ташкилот имконият медиҳад, то ки хароҷотро аз тағъирёбии назарраси қурби асъори хориҷӣ нисбат ба асъори миллӣ ба дараҷаи камтарин орад. Идораи Хазинадорӣ мониторинги ҳаррузаи мавқеи кушоди асъорро мегузаронад.

Ташкилот фикр дорад, ки стандарти оқилонаи миллии мавқеи асъори кушода ниҳоят зич ва дараҷаи баландтарини ҳифз аз оқибати манфии тағъирёбии қурби асъорро таъмин мекунад.

Гирифтории Ташкилот ба хавфи асъорӣ дар ҷадвали зерин пешниҳод шуда аст:

	Сомонии тоҷикӣ	**Доллари ИМА** USD 1 = 10.2024 TJS	**Рубли русӣ** RUR 1 = 0.1445 TJS	**Дигар асъор**	**31 декабри соли 2022 Ҷамъ**
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:					
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	18,737	39,522	437	51	**58,747**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	1,393	10,219	23	-	**11,635**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	-	**-**
Қарзҳо ба мизоҷон	252,555	32	343	-	**252,931**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	-	-	-	-	**-**
Дигар дороиҳои молиявӣ	2,007	-	32	-	**2,039**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ	**274,693**	**49,774**	**835**	**51**	**325,352**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:					
Уҳдадориҳои молиявии деривативӣ	26,853	868	-	-	**27,721**
Амонатҳои мизоҷон	52,600	17,166	253	-	**70,019**
Воситаҳои бонкҳо	-	-	-	-	**-**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	5,440	-	-	-	**5,440**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	42,865	135,783	-	-	**178,648**
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ	2,612	198	-	-	**2,810**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ	**130,371**	**154,014**	**253**	**-**	**284,638**
ВАЗЪИ КУШОДАИ ТАВОЗУНӢ	**144,322**	**(104,240)**	**582**	**51**	
Таъсити воситаҳои ҳосилавии (деривативӣ) аз руи хавфҳо нигоҳдошташуда					
Шартномаи форвардӣ	-	80,599	-	-	
Шартномаи СВОП	-	24,486	-	-	
ВАЗЪИ КУШОДАИ ТАВОЗУНӢ	**144,322**	**845**	**582**	**51**	

ҶДММ ТАШКИЛОТИ АМОНАТИИ ҚАРЗИИ ХУРД «ФИНКА»

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД

(бо ҳазор сомонӣ)

	Сомонии тоҷикӣ	**Доллари ИМА** USD 1 = 11.3000 TJS	**Рубли русӣ** RUR 1 = 0.1507 TJS	**Дигар асъор**	**31 декабри соли 2021 Ҷамъ**
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:					
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	12,963	35,946	4,568	312	**53,788**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	553	5,243	15	-	**5,812**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	3,891	(2,009)	-	-	**1,882**
Қарзҳо ба мизоҷон	211,025	5,466	1,797	-	**218,288**
Қоғазҳои қиматноки сармоягузорӣ	5,985	-	-	-	**5,985**
Дигар дороиҳои молиявӣ	1,986	32	-	-	**2,018**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ	**236,403**	**44,678**	**6,380**	**312**	**287,773**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:					
Уҳдадориҳои молиявии деривативӣ	4,982	-	-	-	**4,982**
Амонатҳои мизоҷон	23,311	9,082	187		**32,580**
Воситаҳои бонкҳо	3,000	-	-	-	**3,000**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	6,209	-	-	-	**6,209**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	35,063	171,899	-	-	**206,962**
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ	1,640	528	14	-	**2,182**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ	**74,205**	**181,509**	**201**	**-**	**255,915**
МАВҚЕИ КУШОДАИ ТАВОЗУНӢ	**162,198**	**(136,831)**	**6,179**	**312**	
Таъсити воситаҳои ҳосилавии (деривативӣ) аз руи хавфҳо нигоҳдошташуда	-	-	**-**	**-**	
Шартномаи форвардӣ	-	81,360	(5,838)	-	
Шартномаи СВОП	-	57,630	-	-	
ВАЗЪИ КУШОДАИ ТАВОЗУНӢ	**162,198**	**2,159**	**341**	**312**	

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ)
БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД
(бо ҳазор сомонӣ)

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**Сомонии тоҷикӣ**	**Доллари ИМА** USD 1 = 11.3000 TJS	**Рубли русӣ** RUR 1 = 0.1507 TJS	**Дигар асъор**	**31 декабри соли 2022 Ҷамъ**
	Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:					
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	1,837	3,874	43	5	**5,759**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	137	1002	2	-	**1,141**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	-	-	-	-	**-**
Қарзҳо ба мизоҷон	24,755	3	34	-	**24,792**
Дигар дороиҳои молиявӣ	197	-	3	-	**200**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ	**26,926**	**4,879**	**82**	**5**	**31,892**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:					
Ухдадориҳои молиявии деривативӣ	2,632	85	-	-	**2,717**
Амонатҳои мизоҷон	5,156	1,683	25	-	**6,864**
Воситаҳои бонкҳо	-	-	-	-	**-**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	533	-	-	-	**533**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	4,201	13,309	-	-	**17,510**
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ	256	19	-	-	**275**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ	**12,778**	**15,096**	**25**	**-**	**27,899**
МАВҚЕИ КУШОДАИ ТАВОЗУНӢ	**14,148**	**(10,217)**	**57**	**5**	
Таъсири воситаҳои ҳосилавии (деривативӣ) аз руи хавфҳо нигоҳдошташуда					
Форвардҳо	-	7,900	-	-	
СВОП	-	2,400	-	-	
МАВҚЕИ КУШОДАИ ТАВОЗУНӢ	**14,148**	**83**	**57**	**5**	

ЭЗОҲОТ БА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ (ДАВОМ) БАРОИ СОЛЕ, КИ 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022 БА ОХИР РАСИД

(бо ҳазор сомонӣ)

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**Сомонии тоҷикӣ**	**Доллари ИМА** USD 1 = 11.3000 TJS	**Рубли русӣ** RUR 1 = 0.1507 TJS	**Дигар асъор**	**31 декабри соли 2021 Ҷамъ**
	Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ:					
Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо	1,147	3,181	404	28	**4,760**
Воситаҳои пулии барои истифодашавӣ маҳдуд	49	464	1	-	**514**
Дороиҳои молиявии деривативӣ	345	(178)	-	-	**167**
Қарзҳо ба мизоҷон	18,675	484	159	-	**19,318**
	530	-	-	-	**530**
Дигар дороиҳои молиявӣ	176	3	-	-	**179**
ҶАМЪИ ДОРОИҲОИ МОЛИЯВӢ	**20,922**	**3,954**	**564**	**28**	**25,468**
ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ:					
Уҳдадориҳои молиявии деривативӣ	441	-	-	-	**441**
Амонатҳои мизоҷон	2,062	804	17	-	**2,883**
Воситаҳои бонкҳо	265	-	-	-	**265**
Ӯҳдадориҳои иҷоравӣ	549	-	-	-	**549**
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	3,103	15,212	-	-	**18,315**
Дигар ӯҳдадориҳои молиявӣ	146	47	1	-	**194**
ҶАМЪИ ӮҲДАДОРИҲОИ МОЛИЯВӢ	**6,566**	**16,063**	**18**	**-**	**22,647**
ВАЗЪИ КУШОДАИ ТАВОЗУНӢ	**14,355**	**(12,109)**	**546**	**28**	
Таъсити воситаҳои ҳосилавии (деривативӣ) аз руи хавфҳо нигоҳдошташуда					
Форвордҳо	-	7,200	(517)	-	
СВОП	-	5,100	-	-	
ВАЗЪИ КУШОДАИ ТАВОЗУНӢ	**14,355**	**191**	**29**	**28**	

Хавфи ҳассосияти асъор. Дар ҷадвали дар поён овардашуда таҳлили ҳассосии Ташкилот ба баландшавӣ ва пастшавии қурби доллари Рубли Русия ва Евро нисбат ба сомонии тоҷикӣ ба 10% дар соли 2022 ва соли 2021 оварда шудааст. Дар асоси пастшавии қурби сомонӣ бар ивази доллари ИМА ва Рубли Русия дар бозори молиявӣ, Роҳбарияти Ташкилот эҳтимоли дараҷаи ҳассосиро барои соли 2022 дигар намуд Ин дараҷаи ҳассосии қурб мебошад, ки Роҳбарияти Ташкилот барои ҳисоб намудаи эҳтимолияти дигаргунии қурби асъор истифода бурдааст. Таҳлили ҳассосият танҳо бақияҳои асъори хориҷиро бо инъикоси монетарӣ ба 10% ислоҳшуда барои соли 2022 ва соли 2021 дар бар мегирад. Таҳлили ҳассосият ҳам қарзҳо ба мизоҷони Ташкилот ва ҳам қарзҳоро ба ширкатҳое, ки фаъолияти хориҷии Ташкилотро ифода мекунанд дар бар мегирад, дар ҳолате, ки қарзҳои мазкур бо асъори аз асъори функсионалии қарздиҳанда ва қарзгиранда фарқ дода шуда бошанд.

	31 декабри соли 2022			
	Сомонӣ/ Доллари ИМА + 10%	**Сомонӣ/ Доллари ИМА -10%**	**Сомонӣ/ Рубли Русия +10%**	**Сомонӣ/ Рубли Русия -10%**
Таъсир ба фоида ва зарар	84	(84)	57	(57)

	31 декабри соли 2021			
	Сомонӣ/ Доллари ИМА + 10%	**Сомонӣ/ Доллари ИМА -10%**	**Сомонӣ/ Рубли Русия +10%**	**Сомонӣ/ Рубли Русия -10%**
Таъсир ба фоида ва зарар	191	(191)	29	(29)

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**31 декабри соли 2022**			
	Сомонӣ/ Доллари ИМА + 10% Бо ҳазор доллари ИМА	**Сомонӣ/ Доллари ИМА -10% Бо ҳазор доллари ИМА**	**Сомонӣ/ Рубли Русия +10% Бо ҳазор доллари ИМА**	**Сомонӣ/ Рубли Русия -10% Бо ҳазор доллари ИМА**
Таъсир ба фоида ва зарар	8	(8)	6	(6)

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**31 декабри соли 2021**			
	Сомонӣ/ Доллари ИМА + 10% Бо ҳазор доллари ИМА	**Сомонӣ/ Доллари ИМА -10% Бо ҳазор доллари ИМА**	**Сомонӣ/ Рубли Русия +10% Бо ҳазор доллари ИМА**	**Сомонӣ/ Рубли Русия -10% Бо ҳазор доллари ИМА**
Таъсир ба фоида ва зарар	17	(17)	3	(3)

Маҳдудияти таҳлили ҳассосӣ

Дар ҷадвалҳои дар боло овардашуда, таъсири тағъирот, ки дар фарзи асосӣ асос ёфтааст, дар ҳолате, ки дигар фарзҳо бе тағъир мемонанд, инъикос гардидааст. Дар ҳақиқат, алоқае байни фарзҳо ва дигар омилҳо вуҷуд дорад. Инчунин, қайд кардан зарур аст, ки ҳассосият табиати ғайрихатӣ дорад, барои ҳамин интерполятсия ва экстраполятсияи натиҷаҳои гирифташуда бояд гузаронда нашавад.

Таҳлили ҳассосият идораи фаъолонаи дороиҳо ва ӯҳдадориҳоро аз тарафи Ташкилот ба назар намегирад. Илова бар ин, вазъи молиявии Ташкилот дар натиҷаи тағъиротҳои бозор метавонад ба дигаргуниҳо дучор шавад.

Дигар маҳдудиятҳо дар таҳлили ҳассосии дар боло зикршуда истифодаи муомилоти тахминӣ дар бозорро, бо мақсади ошкор кардани хавфи фарзие, ки фақат пешбинии Ташкилотро дар бораи тағъироти дар бозор интизоршуда ифода мекунад, ки бо ягон дараҷаи пешгӯи шуда наметавонад, дар бар мегиранд. Инчунин тахмин кардани тағъирёбии мушабеҳи ҳамаи меъёрҳои фоизӣ низ маҳдуд мебошад.

Хавфи амалиётӣ

Ташкилот ба хавфи амалиётие, ки ҳамчун хавфи хароҷот ба норасоиҳои системавӣ ё вайронӣ дар раванди кори дохилӣ ё мавҷудияти омили инсонӣ ва таъсири омилҳои берунии манфӣ, алоқаманданд, гирифтор аст.

Ташкилот хавфи амалиётиро бо дидабаромадани мунтазами тартиби амалиёти идора мекунад. Вобаста ба ин, роҳбарияти шӯъба ва роҳбарияти амалиётӣ ҳисобот ва маълумоти ҳаррӯза оиди рушди соҳибкорӣ, ичунин натиҷаҳои аудити дохилӣ ва мувоқатии назорат баҳо медиҳад, ки барои тартиби мутобиқкунонӣ ва танзимкунӣ истифода мешавад.

Воситаҳои идораи хавфи амалиётӣ, ки дар боло оварда шудаанд, ба Ташкилот имкон медиҳанд бахши амалиёти иқтисодии аз ҳама зиёдтар дучори хавфи амалиётӣ шударо бо мақсади баҳогузорӣ ва гузаронидани мониторинги хароҷоти Ташкилот, ки дар натиҷаи хавфи амалиётӣ ва марҳилаи муносиби назоратӣ ба вуҷуд омада аст, ҷорӣ намояд. Воситаҳои мазкур инчунин барои таҳияи низоми ошкоркунӣ ва хабардоркунии хавф ва инчунин чораҳои кам кардани он истифода мешаванд.

29. АМАЛИЁТҲО БО ТАРАФҲОИ АЛОҚАМАНД

Ҳангоми баррасии ҳар як тарафайни алоқаманди имконпазир диққати махсус ба мазмуни равобит, на танҳо шакли ҳуқуқии онҳо дода мешавад. Маълумот дар бораи амалиёти Ташкилот бо тарафайни алоқаманд дар поён эзоҳ шудааст:

	31 декабри соли 2022		**31 декабри соли 2021**	
	Бақия бо тарафайни алоқаманд	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**	**Бақия бо тарафайни алоқаманд**	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**
Амонатҳои мизоҷон	175	70,019	1,983	32,580
- роҳбарият ва дигар кормандон	175	-	1,983	
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	70,300	178,648	77,893	206,963
-сармоядорон	*70,300*	-	*77,893*	
Дигар ӯҳдадориҳо	108	2,810	-	2,182
-сармоядорон	108		-	

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**31 декабри соли 2022**		**31 декабри соли 2021**	
	Бақия бо тарафайни алоқаманд *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Бақия бо тарафайни алоқаманд** *Бо ҳазор доллари ИМА*	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ** *Бо ҳазор доллари ИМА*
Амонатҳои мизоҷон	17	2,883	175	2,883
- роҳбарият ва дигар кормандон	*17*	-	175	
Маблағҳои қарзӣ ва овердрафтҳо	6,891	17,511	6,893	18,315
-сармоядорон	6,891	-	6,893	-
Дигар ӯҳдадориҳо	11	275	-	193
-сармоядорон	11			

Дар поён маблағҳое, ки дар натиҷаи амалиёт бо тарафайни алоқаманд дар ҳисоботи фоида ва зарар борои соле, ки 31 декабри солҳои 2022 ва 2021 ба охир расида, ба вуҷуд омадаанд, инъикос шудаанд:

	31 декабри соли 2022		**31 декабри соли 2021**	
	Амалиётҳо бо тарафайни алоқаманд	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**	**Амалиётҳо бо тарафайни алоқаманд**	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**
Хароҷоти фоизӣ	5,934	27,969	6,033	20,625
-сармоядорон	*5,934*	-	*6,033*	
Хароҷоти амалиётӣ	7,484	39,008	5,415	34,164
-сармоядорон	*7,484*	-	*5,415*	-

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расидааст**		**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расидааст**	
	Амалиётҳо бо тарафайни алоқаманд	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**	**Амалиётҳо бо тарафайни алоқаманд**	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**
	Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
Хароҷоти фоизӣ	512	2,412	533	1,822
-сармоядорон	*512*	-	*533*	-
Хароҷоти амалиётӣ	645	3,364	478	2,962
-сармоядорон	*645*	-	*478*	-

	Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расидааст		**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расидааст**	
	Амалиётҳо бо тарафайни алоқаманд	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**	**Амалиётҳо бо тарафайни алоқаманд**	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**
Кормандони роҳбарикунанда:				
Музди мехнат ва мукофотпулӣ	4,049	20,733	4,656	18,264

Азнавҳисобкунии муносиб – Эзоҳи 3	**Барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба охир расидааст**		**Барои соле, ки 31 декабри соли 2021 ба охир расидааст**	
	Амалиётҳо бо тарафайни алоқаманд	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**	**Амалиётҳо бо тарафайни алоқаманд**	**Ҳамагӣ мувофиқи моддаҳои ҳисоботи молиявӣ**
	Бо ҳазор доллари ИМА	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*	*Бо ҳазор доллари ИМА*
Кормандони роҳбарикунанда:				
Музди мехнат ва мукофотпулӣ	349	1,788	411	1,614

30. ҲОДИСАҲО БАЪД АЗ САНАИ ҲИСОБОТӢ

1 феврали соли 2022, ширкат бо Alterfin CV ба маблағи 500 ҳазор доллари ИМА шартномаи қарзӣ ба имзо расонд, ки мӯҳлати пардохт 3 феврали соли 2025 мебошад.

20 январ, 20 феврал ва 28 феврали соли 2023 ширкат қарзи мӯҳлатдорро ба MIFA (Blue Bogg) дар ҳаҷми умумии 1,908 ҳазор доллари ИМА пурра баргардонд;

27 феврали соли 2023 ширкат ба Алтерфин 2.832 ҳазор сомониро баргардонд;

25 феврал, 27 ва 30 марти соли 2023 ширкат ба мӯҳлатҳои EMF ба маблағи умумии 500 ҳазор доллари ИМА баргардонд;

27 марти соли 2023 ширкат ба Symbiotics 322 ҳазор доллари ИМА ва 5,659 ҳазор сомонӣ 29 марти соли 2023 пардохт кардааст;

1 марти соли 2023 ширкат бо Фонди бозтамвил ба муҳлати 36 моҳ ба маблағи 10 000 ҳазор сомонӣ шартномаи нави қарз ба имзо расонд;

27 марти соли 2023 ширкат бо Симбиотикс ду шартномаи нави карзи ба мухлати 24 мох ба маблаги умумии 1000 хазор доллари ИМА ба имзо расонд;

14 феврали соли 2023 ширкат транши сеюми баргардонидани маблағро аз KFW ба маблағи 5,766 ҳазор сомонӣ бо санаи 21 январи соли 2030 гирифт;

21 феврали соли 2023 Ширкат бо Бонки шаҳри Душанбе ба маблағи 5 000 ҳазор сомонӣ шартномаи ҷойгиркунии бонкӣ барои 12 моҳ ба имзо расонд;

7 марти соли 2023 Ҷамъият бо МДО Васл ба маблағи 5 000 ҳазор сомонӣ шартномаи ҷойгиркунии бонкӣ ба мӯҳлати 3 моҳ ба имзо расид;